

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.9.2023
COM(2023) 545 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens:
det fortsatta arbetet**

Innehåll

Förkortningar.....	4
1. Sammanfattning.....	5
2. Läget i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens	8
2.1 Läget i genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens	8
2.2 Ökad öppenhet i bedömningen av betalningsansökningar	19
2.3 Upphävande av delmål och mål enligt faciliteten för återhämtning och resiliens.....	21
2.4 Översyn av planer för återhämtning och resiliens	21
2.5 Läget när det gäller finansiering genom faciliteten för återhämtning och resiliens	26
2.6 Kontroller och revision vid genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens	28
2.7 Information om genomförandet av planen för återhämtning och resiliens och öppenhet	30
3. Facilitetens bidrag till målen för faciliteten för återhämtning och resiliens	41
3.1 Facilitetens bidrag till den gröna omställningen (pelare 1)	42
3.2 Facilitetens bidrag till den digitala omvandlingen (pelare 2)	46
3.3 Facilitetens bidrag till smart och hållbar tillväxt för alla (pelare 3)	52
3.4 Facilitetens bidrag till den sociala och territoriella sammanhållningen (pelare 4).....	57
3.5 Facilitetens bidrag till hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens, med målet att bland annat öka krisberedskapen och kapaciteten för krishantering (pelare 5).....	62
3.6 Facilitetens bidrag till strategier för nästa generation, barn och ungdomar, såsom utbildning och kompetens (pelare 6)	69
3.7 Facilitetens bidrag till det socialpolitiska området, inklusive jämställdhet och barn och unga...	73
3.8 Bidrag till gränsöverskridande projekt eller projekt som omfattar flera länder	80
3.9 Bidrag till genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna	83
4. REPowerEU	85
4.1 Åtgärder i REPowerEU-kapitlen.....	85
4.2 Finansieringen av REPowerEU.....	89
5. Slutsats.....	93

Diagram:

Diagram 1: Framsteg för delmål och mål som ska ha uppnåtts tidigare, för första kvartalet 2020 till första kvartalet 2023	12
Diagram 2: Framsteg för delmål och mål som ska uppnås i framtiden, för andra kvartalet 2023 till andra kvartalet 2024	12
Diagram 3: Framsteg för reform- och investeringsrelaterade delmål och mål	12
Diagram 4: Framsteg för delmål och mål per pelare i faciliteten för återhämtning och resiliens	13
Diagram 5: Typ av försenade delmål och mål	14
Diagram 6: Läget när det gäller de gemensamma indikatorerna	16
Diagram 7: Utveckling av besparingar i årlig primärenergianvändning i MWh per år	16
Diagram 8: Utveckling av antal företag som får stöd	17
Diagram 9: Utveckling av antal deltagare i utbildning	17
Diagram 10: Process för innehållande av utbetalningar	19
Diagram 11: Spridning av de största slutmottagarna per medlemsstat	32
Diagram 12: Bidrag från de mottagna beloppen och tillhörande åtgärder för vilka de 100 största slutmottagarna får stöd till de sex politiska pelarna	33
Diagram 13: Andel av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som bidrar till varje politisk pelare	37
Diagram 14: Fördelning av utgifter till stöd för den gröna omställningen uppdelade per politikområde	38
Diagram 15: Bidrag till klimatmålen som andel av anslagen i återhämtnings- och resiliensplanerna	39
Diagram 16: Antal åtgärder i pelare 1 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	40
Diagram 17: Fördelning av utgifter till stöd för den digitala omvandlingen uppdelade per politikområde	43
Diagram 18: Bidrag till de digitala målen som andel av anslagen i återhämtnings- och resiliensplanerna	44
Diagram 19: Antal åtgärder i pelare 2 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	44
Diagram 20: Fördelning av utgifter som stöd till smart och hållbar tillväxt för alla per politikområde	48
Diagram 21: Antal åtgärder i pelare 3 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	49
Diagram 22: Fördelning av utgifter till stöd för den sociala och territoriella sammanhållningen per politikområde	52
Diagram 23: Antal åtgärder i pelare 4 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	53

Diagram 24: Fördelning av utgifter till stöd för hälsa och resiliens per politikområde	58
Diagram 25: Antal åtgärder i pelare 5 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	59
Diagram 26: Fördelning av utgifter till stöd för strategier för nästa generation per politikområde	65
Diagram 27: Antal åtgärder i pelare 6 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens	65
Diagram 28: Andel av de sociala utgifterna i faciliteten för återhämtning och resiliens som går till de olika sociala huvudkategorierna	69
Diagram 29: Andel (i procent) av åtgärderna som handlar om jämställdhet i de antagna planerna	70
Diagram 30: Genomförande av landsspecifika rekommendationer 2019–2020	78
Diagram 31: Genomförande av landsspecifika rekommendationer 2019–2022: årlig bedömning år från år mot genomförandet hittills	78

Tabeller:

Tabell 1: Behandling av betalningsansökningar	9
Tabell 2: Läget i genomförandet av betalningsansökningar från faciliteten för återhämtning och resiliens	10
Tabell 3: Antal och medianperiod för delmål och mål med ett senarelagt eller tidigarelagt rapporterat måldatum för genomförande, för reformer och investeringar	14
Tabell 4: Översiktstabell över inlämning av ändrade planer för återhämtning och resiliens och REPowerEU-kapitel	21
Tabell 5: Rättslig grund som används av medlemsstaterna när de ändrar sina planer för återhämtning och resiliens	22
Tabell 6: Förändring av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt artikel 18 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens	22
Tabell 7: Lån som begärts av medlemsstaterna senast den 31 augusti 2023	23
Tabell 8: Projekt som omfattar flera länder och rör åtgärder inom pelaren för grön omställning	75
Tabell 9: Projekt som omfattar flera länder och som rör den digitala omställningen	76
Tabell 10: Översikt över innehållet i antagna REPowerEU-kapitel	80
Tabell 11: Ytterligare icke återbetalningspliktigt stöd tillgängligt per medlemsstat	84
Tabell 12: Överföring av anslag från brexitjusteringsreserven	85

Förkortningar

Covid-19 Sjukdomen covid-19

MWh Megawatt

1. Sammanfattning

Två och ett halvt år efter det att faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades är den fortfarande en central del av EU:s insatser för att öka resiliensen i medlemsstaternas ekonomier. Sedan den senaste årsrapporten offentliggjordes (mars 2022) har det ekonomiska och geopolitiska läget förändrats markant. Rysslands provocerade aggression mot Ukraina ledde till en kraftig ökning av energipriserna under 2022, vilket visade på sårbarheterna i samband med beroendet av fossila bränslen från Ryssland och drev upp inflationen till nivåer som inte setts på årtionden och orsakade en levnadskostnadskris för många hushåll.

Mot denna bakgrund behövde faciliteten för återhämtning och resiliens anpassas för att möta dessa nya utmaningar och införliva de erfarenheter som gjorts under två år med genomförandet av detta innovativa, resultatbaserade instrument. I dag, när vi närmar oss mitten av facilitetens korta livstid, utvärderar denna rapport de framsteg som gjorts i genomförandet och utvecklingen av faciliteten, från antagandet av förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens¹ i februari 2021, genom ändringen av förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens i februari 2023², där REPowerEU-kapitel lades till i planerna för återhämtning och resiliens, till utbetalningen av de senaste betalningarna fram till och med den 1 september 2023.

Rapporten visar att stora framsteg har gjorts när det gäller i) det kontinuerliga genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens, ii) ökad öppenhet kring dess genomförande och iii) skydd av EU:s ekonomiska intressen genom ökade kontroll- och revisionsinsatser.

Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens är på god väg, inom de snäva begränsningar som dess livslängd medför. Fram till den 1 september 2023 har kommissionen mottagit 31 betalningsansökningar från 19 medlemsstater och betalat ut ett totalt belopp på 153,4 miljarder euro. Rådet har antagit den positiva bedömningen av alla medlemsstaters ursprungliga planer. Dessutom har den positiva bedömningen av fyra ändrade planer med REPowerEU-kapitel redan antagits av rådet, och 16 ändrade planer håller för närvarande på att bedömas av kommissionen. I rapporten ges många exempel på konkreta reformer och investeringar som finansierats av faciliteten och som bidrar till de sex politiska pelare som fastställs i förordningen om faciliteten, inbegripet den gröna omställningen och den digitala omvandlingen.

Samtidigt hjälper kommissionen medlemsstaterna att ta itu med de problem som uppstår i samband med genomförandet. Vissa medlemsstater står inför utmaningar när det gäller att förvalta medlen, delvis på grund av problem med den administrativa kapaciteten eller flaskhalsar i investeringarna. Andra medlemsstater har svårt att genomföra planerna för återhämtning och resiliens enligt den ursprungliga utformningen på grund av ändrade

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, EUT L 57, 18.2.2021, s. 17.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens, EUT L 63, 28.2.2023, s. 1.

ekonomiska omständigheter som hög inflation eller flaskhalsar i försörjningen. Kommissionen stöder alla medlemsstater för att påskynda genomförandet och översynen av deras planer, bland annat genom instrumentet för tekniskt stöd³.

Under 2023 gjorde kommissionen betydande ansträngningar för att öka tydligheten och öppenheten kring genomförandet av faciliteten. Den 21 februari 2023 offentliggjorde kommissionen sina metoder för att i) bedöma om delmål och mål har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt och ii) beräkna de innehållna beloppen om ett delmål eller mål inte har uppnåtts. I dag offentliggör kommissionen, tillsammans med denna rapport, sin ram för att hantera potentiella situationer där delmål och mål som ursprungligen bedömdes ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt av kommissionen senare upphävdes av medlemsstaten.

Enligt ändringarna av förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska medlemsstaterna dessutom offentliggöra information om de 100 slutmottagare som får de högsta beloppen från faciliteten. Kommissionen gav snabbt nödvändig vägledning och uppmanade medlemsstaterna att göra dessa uppgifter tillgängliga så snart som möjligt och uppdatera dem två gånger per år, och konsoliderade den offentliggjorda informationen på resultattavlan för återhämtning och resiliens. Denna information kommer också att användas för att fylla i kartan över projekt som finansieras av faciliteten, som offentliggjordes första gången den 9 mars 2023 och sedan dess uppdateras regelbundet. Alla dessa faktorer tillsammans ökar avsevärt ansvarsskyldigheten för kommissionens beslut om genomförandet av faciliteten.

Under 2023 stärkte kommissionen, även med beaktande av Europaparlamentets, rådets och Europeiska revisionsrättens rekommendationer, ytterligare sin kontrollram för att ge ytterligare säkerhet i fråga om att medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens används korrekt och att unionens ekonomiska intressen skyddas på ett effektivt sätt. Kommissionen har fram till den 1 september 2023 utfört 14 riskbaserade efterhandsrevisioner av delmål och mål för att få ytterligare säkerhet i fråga om att den information som medlemsstaten lämnat om att delmål och mål uppnåtts på ett tillfredsställande sätt är korrekt (sju under 2022 och sju under 2023). Efter att ha kontrollerat att medlemsstaternas kontrollsystem är tillräckliga för att skydda unionens ekonomiska intressen vid tidpunkten för bedömningen av planerna för återhämtning och resiliens genomförde kommissionen också 27 revisioner av medlemsstaternas system (16 under 2022 och 11 hittills under 2023) och kommer att ha granskat alla medlemsstater minst en gång i slutet av 2023. Sedan 2023 har ett särskilt fokus lagts på medlemsstaternas efterlevnad av reglerna om offentlig upphandling och statligt stöd i enlighet med artikel 22.2 a i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Revisionsförklaringen om faciliteten, som är resultatet av denna kontrollram, har från och med 2022 helt anpassats till de revisionsförklaringar som utfärdats av andra generaldirektorat.

Faciliteten för återhämtning och resiliens kommer snart att inleda andra halvan av sin livstid, som ett instrument som har visat sin förmåga att ge incitament till

³ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument_sv.

strukture reformer, förstärka effekterna av investeringar och upprätthålla en tillräcklig grad av flexibilitet för att anpassa sig till förändrade omständigheter. Dessa resultat beror på facilitetens centrala resultatbaserade inslag, som kopplar utbetalningar till det gradvisa genomförandet av reformer och investeringar genom överenskomna delmål och mål. Resultaten skulle inte ha varit möjliga utan medlemsstaternas egenansvar och beslutsamhet att genomföra sina planer för återhämtning och resiliens, och utan bidrag från institutioner som Europaparlamentet och Europeiska revisionsrätten samt från sociala och lokala berörda parter.

Arbetet är dock långt ifrån avslutat och en krävande genomförandeperiod ligger framför oss. Den pågående översynen av de nationella planerna drar nytta av den gedigna erfarenhet som hittills samlats in och kommer att bidra till att påskynda genomförandet av instrumentet. Ökad öppenhet i genomförandet, de ytterligare REPowerEU-resurserna och ett fokus på att frigöra medlemsstaternas administrativa kapacitet skapar förutsättningar för att ytterligare påskynda genomförandet under 2024 och åren därefter, fram till slutet av 2026.

2. Läget i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

I denna rapport redogörs i detalj för läget i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (avsnitt 2), facilitetens bidrag till målen för faciliteten för återhämtning och resiliens (avsnitt 3) och läget i REPowerEU-kapitlet (avsnitt 4). I bilagan beskrivs framstegen för varje plan för återhämtning och resiliens i faktablad om medlemsstaterna.

Informationen i denna rapport bygger på innehållet i de planer som antagits enligt kommissionens bedömning, på de uppgifter som medlemsstaterna rapporterat fram till april 2023 som en del av sina skyldigheter att lämna halvårsrapporter, på uppgifter från resultattavlan för återhämtning och resiliens⁴ från och med den 1 september 2023 och på utvecklingen av facilitetens genomförande fram till den 1 september 2023⁵, om inte annat anges.

2.1 Läget i genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens

Antagande av planerna för återhämtning och resiliens

Sedan offentliggörandet av den senaste årsrapporten den 1 mars 2022 har rådet antagit de fem återstående genomförandebesluten om planerna för återhämtning och resiliens för Bulgarien och Sverige den 4 maj 2022, Polen den 17 juni 2022, Nederländerna den 4 oktober 2022 och Ungern den 16 december 2022. Kommissionen bedömde varje plan skyndsamt och på ett konsekvent och öppet sätt, enligt de 11 kriterier som fastställs i artikel 19.3 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Under bedömningsprocessen hade kommissionen nära kontakt med medlemsstaterna för att kunna utföra en heltäckande bedömning. Kommissionen hjälpte medlemsstaterna att lägga fram ambitiösa planer med tydliga och realistiska delmål och mål för att övervaka deras framsteg under genomförandet. Nu när alla planer för återhämtning och resiliens har godkänts och antagits riktas all uppmärksamhet mot genomförandet av planerna och den pågående översynen.

Operativa överenskommelser

Kommissionen har hittills undertecknat operativa överenskommelser med 24 medlemsstater. I linje med förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens specificeras i dessa bilaterala avtal villkoren för övervakning, samarbete och aspekter som rör genomförandet. Dessutom innehåller de operativa överenskommelserna en mer detaljerad beskrivning av kontrollmekanismen för varje delmål och mål, och vid behov ytterligare övervakningssteg för att följa upp genomförandet av planen. För att främja öppenhet gör kommissionen de operativa överenskommelserna tillgängliga på sin webbplats⁶.

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=sv.

⁵ Uppgifterna i avsnitt 3 i denna årsrapport återspeglar de senaste planerna för återhämtning och resiliens för Estland och Frankrike som antogs den 16 juni 2023 respektive den 14 juli 2023, men inte de senaste planerna för Malta och Slovakien som antogs den 14 juli 2023, eftersom uppgifterna för dessa två medlemsstater ännu inte var helt tillgängliga.

⁶ <https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/country->

Ingåendet och undertecknandet av de operativa överenskommelserna är viktiga steg i genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens. Även om undertecknade operativa överenskommelser inte behövs för att få förfinansiering är de en förutsättning för att den berörda medlemsstaten ska kunna lämna in sin första betalningsansökan. Beroende på den nationella ramen i medlemsstaten kan processen för att ingå de operativa överenskommelserna ta längre tid än i andra fall. Den 1 september 2023 var det endast tre medlemsstater som fortfarande arbetade med att slutföra sina operativa överenskommelser eller var på väg att underteckna dem (DE, NL, HU)⁷.

Betalningsansökningar

Fram till den 1 september 2023 har kommissionen mottagit 31 betalningsansökningar från 19 medlemsstater och betalat ut ett totalt belopp på 153,4 miljarder euro. Detta inkluderar 56,6 miljarder euro i förfinansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens som beviljats 21 medlemsstater fram till den 31 december 2021. Av det totala belopp som betalats ut till medlemsstaterna avser 106,3 miljarder euro icke återbetalningspliktigt stöd och 47,1 miljarder euro lån. I tabell 1 och tabell 2 ges en översikt över medlemsstaternas inlämning av betalningsansökningar och kommissionens motsvarande utbetalningar, efter en positiv bedömning av de delmål och mål som omfattas av respektive betalningsansökan.

Tabell 1: Behandling av betalningsansökningar⁸

	Begärt belopp	Antal delmål och mål	Inlämningsdatum	Utbetalningsdatum
Spanien	10 miljarder euro	52	11 november 2021	27 december 2021
Frankrike	7,4 miljarder euro	38	26 november 2021	4 mars 2022
Grekland	3,6 miljarder euro	15	29 december 2021	8 april 2022
Italien	21 miljarder euro	51	30 december 2021	13 april 2022
Portugal	1,1 miljarder euro	38	25 januari 2022	9 maj 2022
Kroatien	700 miljoner euro	34	15 mars 2022	28 juni 2022
Slovakien	398,7 miljoner euro	14	29 april 2022	29 juli 2022
Spanien	12 miljarder euro	40	30 april 2022	29 juli 2022
Rumänien	2,6 miljarder euro	21	31 maj 2022	27 oktober 2022
Lettland	201 miljoner euro	9	17 juni 2022	7 oktober 2022
Italien	21 miljarder euro	45	29 juni 2022	8 november 2022
Cypern	85 miljoner euro	14	28 juli 2022	2 december 2022
Bulgarien	1,37 miljarder euro	22	31 augusti 2022	16 december 2022
Kroatien	700 miljoner euro	25	19 september 2022	16 december 2022
Portugal	1,8 miljarder euro	20	30 september 2022	8 februari 2023
Grekland	3,56 miljarder euro	28	30 september 2022	19 januari 2023
Slovenien	49,6 miljoner euro	12	20 oktober 2022	20 april 2023
Slovakien	708,8 miljoner euro	16	25 oktober 2022	22 mars 2023
Spanien	6 miljarder euro	29	11 november 2022	31 mars 2023
Tjeckien	928,2 miljoner euro	37	25 november 2022	22 mars 2023
Litauen	542 miljoner euro	33	30 november 2022	10 maj 2023
Danmark	301,5 miljoner euro	25	16 december 2022	26 april 2023

[pages_sv](#).

⁷ För Tyskland undertecknades de operativa överenskommelserna av kommissionen den 4 september 2023. För Ungern förväntas undertecknandet ske under tredje kvartalet 2023. För Nederländerna kommer undertecknandet att ske först när en ändring av planen har antagits.

⁸ Stoppdatum var den 1 september 2023.

	Begärt belopp	Antal delmål och mål	Inlämningsdatum	Utbetalningsdatum
Rumänien	2,8 miljarder euro	51	16 december 2022	Kommissionens preliminära bedömning har antagits
Malta	52,3 miljoner euro	19	19 december 2022	8 mars 2023
Österrike	700 miljoner euro	44	22 december 2022	20 april 2023
Luxemburg	25 miljoner euro	26	28 december 2022	16 juni 2023
Italien	19 miljarder euro	55	30 december 2022	Kommissionens preliminära bedömning har antagits
Grekland	1,72 miljarder euro	42	16 maj 2023	Kommissionens bedömning pågår
Estland	286 miljoner euro	29	30 juni 2023	Kommissionens bedömning pågår
Kroatien	700 miljoner euro	45	24 juli 2023	Kommissionens bedömning pågår
Frankrike	10,3 miljarder euro	55	31 juli 2023	Kommissionens bedömning pågår

Anmärkning: Uppgifterna anges i kronologisk ordning efter datum för inlämning av betalningsansökan och netto efter förfinansiering.

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell 2: Läget i genomförandet av betalningsansökningar från faciliteten för återhämtning och resiliens

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
27 planer godkända av kommissionen och antagna av rådet																											
21 utbetalningar av förfinansiering (56,6 miljarder euro)		▲					*										▲		▲		▲						▲
24 operativa överenskommelser undertecknade																											
31 betalningsansökningar inlämnade till kommissionen								3x	3x	2x	3x	3x										2x	2x		2x		
25 utbetalningar (96,8 miljarder euro)								2x	3x		2x	2x										2x			2x		

Anmärkning: * Ingen förfinansiering begärdes av Irland. ▲ Som en förutsättning för förfinansiering måste rådets genomförandebeslut antas senast den 31 december 2021.

Källa: Europeiska kommissionen.

Även om genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens i stort sett pågår enligt plan, har vissa medlemsstater svårigheter med att förvalta medlen, delvis på

grund av begränsad administrativ kapacitet eller flaskhalsar i investeringarna inom facilitetens snäva tidsramar. Översynen av planerna för återhämtning och resiliens och tillägget av REPowerEU-kapitel har också påverkat utbetalningsplanen för medel från faciliteten för återhämtning och resiliens, eftersom det under första halvåret 2023 har skett en avmattning i inlämnandet av betalningsansökningar, då medlemsstaterna fokuserar sina insatser på översynen av planerna och tillägget av REPowerEU-kapitel. Mer information om framstegen med att genomföra delmål och mål, baserat på halvårsrapporteringen, finns i nästa avsnitt.

Kommissionen fortsätter att betona att den första prioriteringen är ett snabbt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens, vilket framgår av de landsspecifika rekommendationerna för 2023, och är redo att stödja medlemsstaterna när de fullgör sina överenskomna reform- och investeringsåtaganden. Den framgångsrika översynen av planerna 2023 är en möjlighet för medlemsstaterna att ta itu med frågor som rör administrativ kapacitet, öka absorptionsförmågan för medel från faciliteten för återhämtning och resiliens och komma ikapp med utbetalningsplanen. Detta innebär att ytterligare reformer och investeringar införs i de ändrade planerna för återhämtning och resiliens i syfte att ta itu med specifika rättsliga hinder och flaskhalsar i fråga om investeringar som identifierats i genomförandet hittills. Detta omfattar också åtgärder för att förbättra organisationen, kapaciteten och medlen för de nationella förvaltningar som är direkt involverade i genomförandet av planerna. Kommissionen kommer att tillhandahålla tekniskt bistånd till dessa åtgärder genom instrumentet för tekniskt stöd. 23 medlemsstater har fått eller får för närvarande allmänt stöd för de övergripande aspekterna av genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens, inbegripet stöd för översyn av planerna, medan alla 27 medlemsstater får tematiskt stöd kopplat till genomförandet av åtgärder inom faciliteten för återhämtning och resiliens⁹.

Framsteg i genomförandet av delmål och mål

I enlighet med artikel 27 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska medlemsstaterna två gånger per år inom ramen för den europeiska planeringsterminen rapportera om de framsteg som gjorts i genomförandet av deras planer för återhämtning och resiliens. I kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/2106 specificeras denna skyldighet genom att tidsfristerna för halvårsrapporteringen fastställs till senast den 30 april och den 15 oktober. Medlemsstaterna rapporterar om sina framsteg när det gäller delmål och mål som ska ha uppnåtts tidigare och som ska uppnås tolv månader framåt i tiden. Även om medlemsstaterna själva rapporterar uppgifterna och kommissionen inte kontrollerar dem, ger de en heltäckande översikt över genomförandet av alla planer och gör det möjligt att övervaka framstegen med genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens.

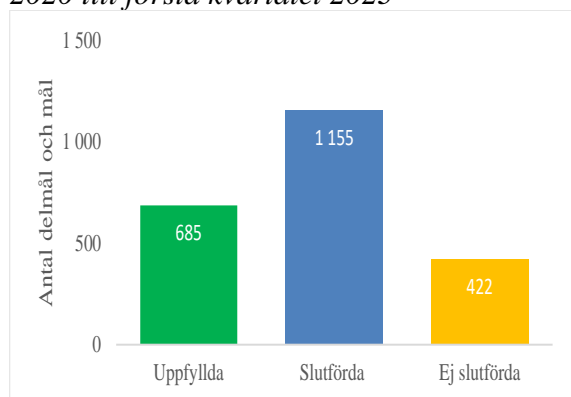
Medlemsstaterna fortsätter att rapportera goda framsteg i genomförandet av sina planer för återhämtning och resiliens, med ett fåtal delmål och mål som rapporterats

⁹ https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/recovery-and-resilience-plans_sv.

som ännu inte slutförda eller försenade. Halvårsrapporteringen visar att de allra flesta delmål och mål som skulle ha uppnåtts senast i april 2023 antingen har uppnåtts¹⁰ eller rapporterats som slutförda¹¹ (diagram 1). Utvecklingen för kommande delmål och mål är också uppmuntrande, med ett betydande antal delmål och mål som rapporteras pågå enligt plan¹² eller redan ha slutförts (diagram 2).

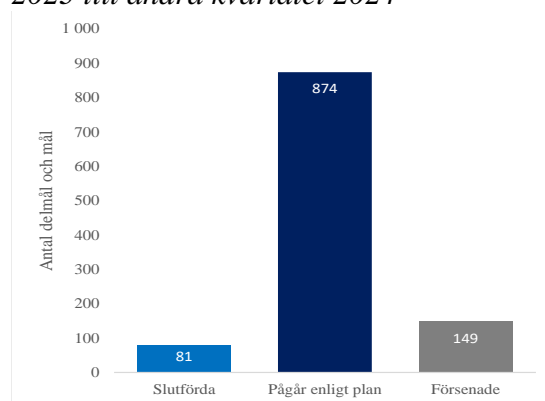
Balansen mellan antalet reformer och investeringar som rapporteras som genomförda eller slutförda ökar. Framstegen med reformer – särskilt antagandet av rättsakter och relevanta politiska förberedelser – var mer framträdande under tidigare rapporteringsomgångar, eftersom reformer ofta hade tidigare lagts i medlemsstaternas planer för återhämtning och resiliens för att skapa en ram för efterföljande investeringsprojekt som skulle få större genomslag. Dessutom tar det tid att uppnå investeringsrelaterade mål, t.ex. att bygga infrastruktur, och sådana mål är vanligtvis mindre representerade i de första tidsplanerna för betalningsansökningar, även om deras faktiska genomförande kanske redan har inletts. Framstegen på investeringsområdet är dock nu mer synliga och fler investeringsrelaterade än reformrelaterade delmål och mål är på väg att slutföras under de kommande tolv månaderna (diagram 3). Detta är en förväntad utveckling inom faciliteten för återhämtning och resiliens, eftersom genomförandet gradvis går från mer reforminriktade till mer investeringsinriktade delmål och mål.

Diagram 1: Framsteg för delmål och mål som ska ha uppnåtts tidigare, för första kvartalet 2020 till första kvartalet 2023

Källa: Europeiska kommissionen.

Diagram 2: Framsteg för delmål och mål som ska uppnås i framtiden, för andra kvartalet 2023 till andra kvartalet 2024

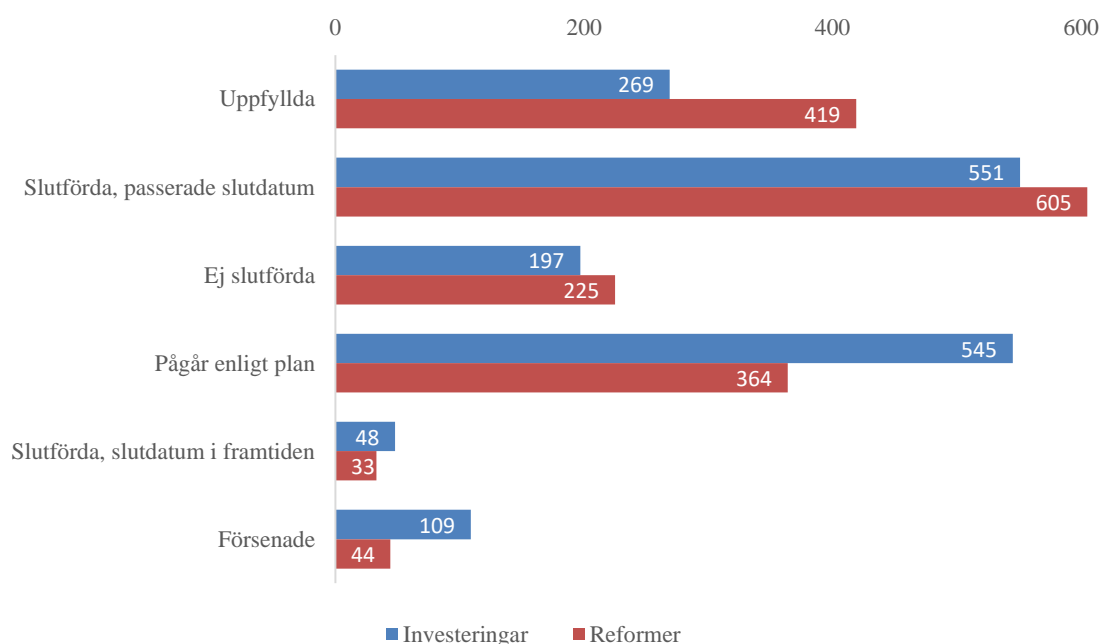

¹⁰ Delmål och mål som kommissionen redan har ansett vara uppnådda på ett tillfredsställande sätt i samband med en betalningsansökan har statusen ”uppnått”.

¹¹ Status för varje tillbakablickande delmål och mål (dvs. de som planeras att uppnås fram till kvartalet före rapporteringsdatumet) kan vara antingen ”slutfört” eller ”ej slutfört”.

¹² Status för framåtblickande delmål och mål (dvs. de som planeras att uppnås under kvartalet för rapporteringsdatumet och de tre följande kvartalen) kan vara ”slutfört”, ”pågår enligt plan” eller ”försenat”.

Diagram 3: Framsteg för reform- och investeringsrelaterade delmål och mål

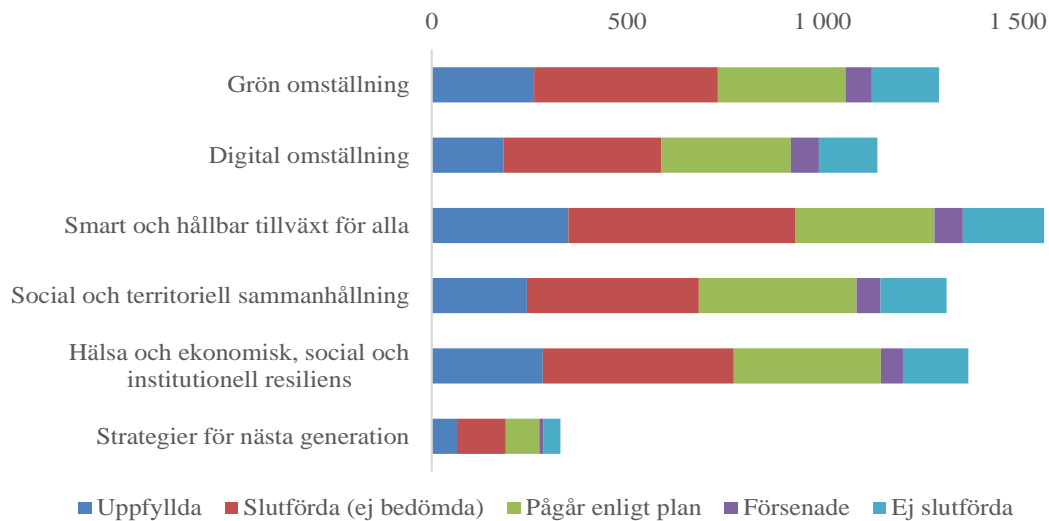

Källa: Europeiska kommissionen.

Delmålen och målen verkar ha genomförts på ett jämförbart sätt inom alla sex politiska pelare i faciliteten för återhämtning och resiliens¹³, enligt uppgifterna i halvårsrapporteringen. De största framstegen har rapporterats för åtgärder som bidrar till pelare 3 om smart och hållbar tillväxt för alla, pelare 5 om hälsa och ekonomisk, social och institutionell resiliens samt pelare 4 om social och territoriell sammanhållning (diagram 4). Dessa pelare – tillsammans med pelare 1 om grön omställning – stöds av flest åtgärder, och det är därför inte förvånande att de gör störst framsteg.

¹³ Denna figur visar det uppskattade antalet delmål och mål baserat på metoden för märkning av pelare för resultattavlan för återhämtning och resiliens. Enligt kommissionens metod märks varje åtgärd som ett primärt och ett sekundärt politikområde, baserat på en lista över politikområden som är kopplade till de sex pelarna. Följaktligen är varje delmål och mål kopplat till flera pelare.

Diagram 4: Framsteg för delmål och mål per pelare i faciliteten för återhämtning och resiliens

Källa: Europeiska kommissionen.

Även om antalet delmål och mål som rapporterats som försenade överlag är litet, förefaller områdena¹⁴ utarbetade av politikområden, nya offentliga tjänster och processer samt uppgradering av infrastruktur drabbas av fler förseningar i genomförandet (diagram 5), baserat på halvårsrapporteringen. Eftersom dessa tre områden omfattar ett stort antal delmål och mål under denna rapporteringsperiod kanske förseningarna inte är betydande eller oproportionerliga jämfört med de andra områdena.

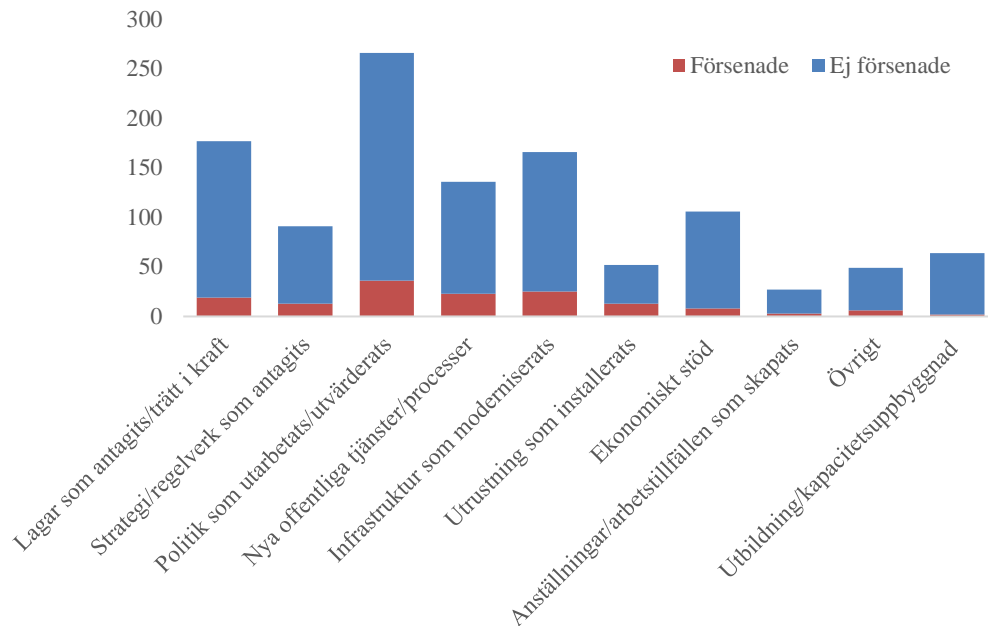
När medlemsstaterna gav förklaringar till förseningarna rapporterade de svårigheter att hålla tidsfristen för undertecknande av kontrakt och oväntade fördröjningar i anläggningsarbeten. I allmänhet har medlemsstaterna inte genomgående lämnat detaljerade förklaringar till förseningarna och ansåg i regel inte att de var betydande.

De preliminära måldatumen för vissa delmål och mål har senarelagts, medan andra har tidigarelagts. Enligt den senaste halvårsrapporteringen påverkar de förseningar av måldatumen för genomförande som rapporterats av medlemsstaterna främst delmål och mål som ursprungligen skulle ha genomförts 2022 (tabell 3), med en medianperiod på 181 dagar av rapporterade förseningar. Delmål och mål som ursprungligen planerades att genomföras 2023 förefaller för närvarande drabbas av färre förseningar. Det är också värt att notera att flera delmål och mål har fått tidigarelagt måldatum för genomförande¹⁵.

¹⁴ Klassificeringen av delmål och mål i detta stycke har utarbetats av Europeiska kommissionen och rapporteras inte som sådan av medlemsstaterna i halvårsrapporteringen.

¹⁵ För sådana delmål och mål är det rapporterade måldatumen för genomförande minst ett kvartal (dvs. 91 dagar) tidigare än vad som ursprungligen planerades i rådets genomförandebeslut för medlemsstaten i fråga.

Diagram 5: Typ av försenade delmål och mål

Anmärkning: Klassificeringen av delmål och mål i ovanstående diagram har utarbetats av Europeiska kommissionen och rapporteras inte som sådan av medlemsstaterna i halvårsrapporteringen.

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell 3: Antal och medianperiod för delmål och mål med ett senarelagt eller tidigarelagt rapporterat måldatum för genomförande, för reformer och investeringar

			Ursprungligt måldatum för genomförande				
			2020	2021	2022	2023	2024
Delmål och mål för vilka medlemsstaterna senarelade det rapporterade måldatumet för genomförande	Reformer	Antal delmål och mål	8	51	135	40	2
		Medianperiod för senareläggning (i dagar)	48,5	91	181	182,5	320
	Investeringar	Antal delmål och mål	0	32	139	59	7
		Medianperiod för senareläggning (i dagar)	Ej tillämpligt	120	181	274	275
Delmål och mål för vilka medlemsstaterna tidigarelade det rapporterade måldatumet för genomförande	Reformer	Antal delmål och mål	5	20	20	14	1
		Medianperiod för tidigareläggning (i dagar)	115	149	246	308	366
	Investeringar	Antal delmål och mål	0	7	20	21	4
		Medianperiod för tidigareläggning (i dagar)	Ej tillämpligt	131	318	365	458

Anmärkning: Denna tabell bygger på uppgifter som medlemsstaterna själva lämnat i samband med halvårsrapporteringen, där de rapporterar om framstegen med framåtblickande delmål och mål fram till andra kvartalet 2024. Det finns därför inga uppgifter tillgängliga om potentiella förseningar för delmål och mål som ska genomföras 2025 och 2026. Delmål och mål anses vara genomförda i förväg om de genomförs under kvartalet före det kvartal som ursprungligen var målet.

Källa: Europeiska kommissionen.

Facilitetens resultat baserat på de gemensamma indikatorerna

De gemensamma indikatorerna visar framstegen i genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens i förhållande till de gemensamma målen och det

övergripande resultatet för faciliteten för återhämtning och resiliens. Inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens utgör uppnåendet av delmål och mål det viktigaste måttet för genomförandet av varje plan för återhämtning och resiliens, medan de gemensamma indikatorerna utgör en uppsättning av 14 indikatorer som fastställdes genom kommissionens delegerade förordning 2021/2106¹⁶ av den 28 september 2021 för att visa facilitetens övergripande resultat och framsteg i förhållande till dess mål¹⁷.

Medlemsstaterna rapporterar två gånger per år om läget när det gäller de gemensamma indikatorerna. Enligt den delegerade förordningen 2021/2106 ska medlemsstaterna rapportera senast den 28 februari (för rapporteringsperioden juli–december föregående år) och senast den 31 augusti (för rapporteringsperioden januari–juni samma år). Kommissionen offentliggör uppgifterna om de gemensamma indikatorerna på resultattavlan för återhämtning och resiliens¹⁸, efter att ha utfört ett antal datakontroller för att säkerställa att uppgifterna är jämförbara¹⁹. I linje med kraven i kommissionens delegerade förordning, där uppgifter offentliggörs på medlemsstatsnivå, anges dessa i relativa termer.

De uppgifter som medlemsstaterna hittills har rapporterat visar att faciliteten för återhämtning och resiliens redan har gjort betydande framsteg när det gäller de gemensamma indikatorerna och inom alla politiska pelare. Till dags dato har uppgifterna från tre rapporteringsomgångar granskats och offentliggjorts på resultattavlan för återhämtning och resiliens, som omfattar de framsteg som gjorts under perioden från februari 2020 till december 2022. Eftersom de gemensamma indikatorerna är utformade för att fånga upp framsteg som gjorts på plats återspeglas ofta inte tidigare skeden av genomförandet av åtgärder i planerna för återhämtning och resiliens i uppgifterna. I diagram 6 visas det aktuella läget när det gäller de gemensamma indikatorerna, vilket återspeglar viktiga framsteg i förhållande till facilitetens mål och EU:s viktigaste prioriteringar.

Till exempel har besparingar på cirka 22 miljoner megawatt (MWh) i årlig energiförbrukning redan uppnåtts fram till december 2022 tack vare stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens (diagram 7). Att minska vår energiförbrukning och öka energieffektiviteten är bland EU:s främsta prioriteringar och en förutsättning för omställningen till ren energi, och den gemensamma indikatorn (1) visar den minskning av den årliga primärenergianvändningen som uppnåtts med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens. De energibesparingar som hittills uppnåtts motsvarar ungefär den installerade elkapaciteten i Belgien. Exempel är minskad energiförbrukning i byggnader, skolor, sjukhus eller i företag.

¹⁶ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/2106 av den 28 september 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens genom fastställande av gemensamma indikatorer och närmare beståndsdelar i resultattavlan för återhämtning och resiliens.

¹⁷ Indikatorerna omfattar delar som är gemensamma för de flesta planer för återhämtning och resiliens, men de är inte utformade för att fånga upp alla aspekter av planerna, med tanke på deras heterogenitet och begränsade antal.

¹⁸ Se https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=sv.

¹⁹ Kommissionen har ingen grund för att granska eller kontrollera kvaliteten på de uppgifter som medlemsstaterna lämnat eller för att ändra eller vägra viss rapportering från medlemsstaterna.

Fram till december 2022 hade faciliteten för återhämtning och resiliens hjälpt 1,43 miljoner företag antingen genom ekonomiskt stöd eller stöd in natura (diagram 8). Covid-19-krisen har haft en kraftig inverkan på hela EU:s ekonomi, och små och medelstora företag har drabbats särskilt hårt av krisen. När det gäller det stöd som ges för att stärka EU:s ekonomier och hjälpa företagen visar den gemensamma indikatorn (9) antalet företag som fått stöd genom åtgärder inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

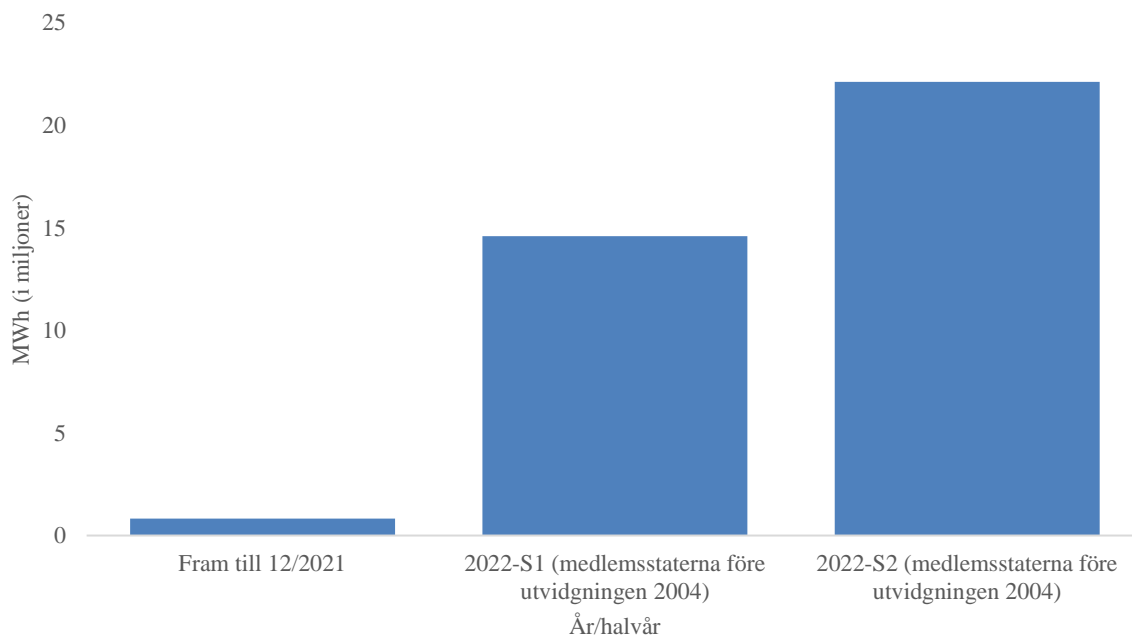
Diagram 6: Läget när det gäller de gemensamma indikatorerna²⁰

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

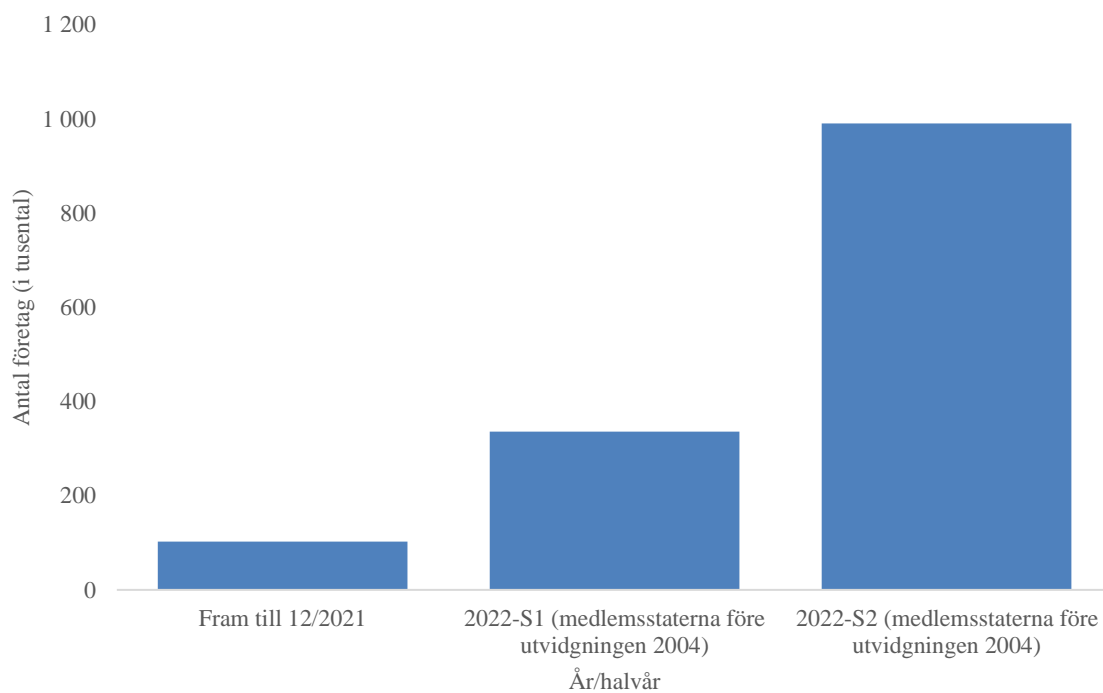
²⁰ Uppgifterna i diagrammet nedan motsvarar de uppgifter som medlemsstaterna lämnade i rapporteringsomgången i februari 2023, som omfattar perioden från februari 2020 till december 2022. Mer information finns i resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Diagram 7: Utveckling av besparingar i årlig primärenergianvändning i MWh per år

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

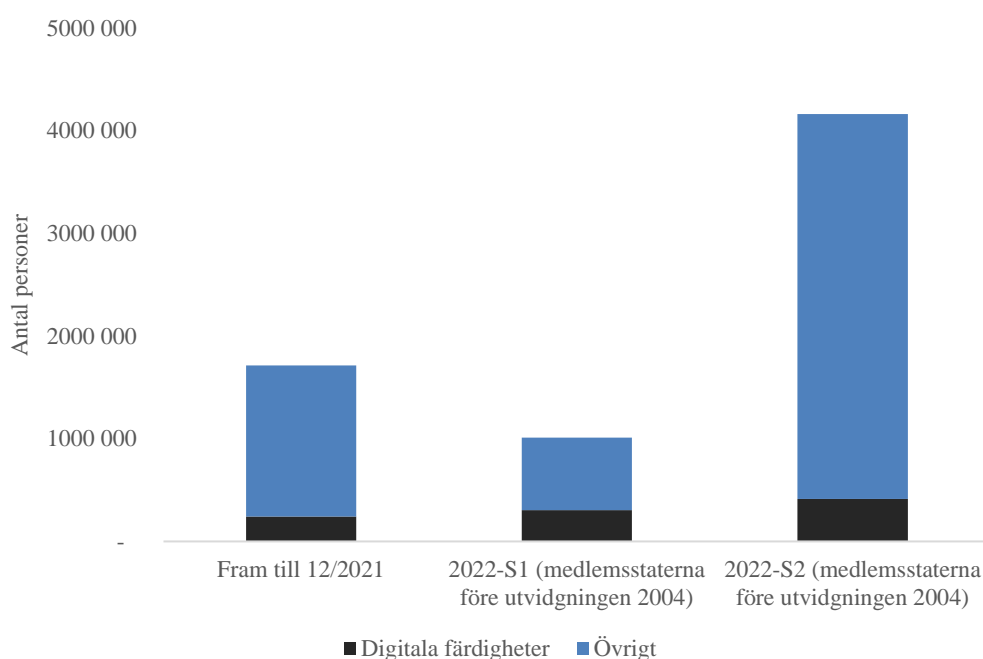
Diagram 8: Utveckling av antal företag som får stöd

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Under andra halvåret 2022 har över fyra miljoner människor utbildats med stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens (diagram 9). Covid-19-krisen ledde också till allvarliga störningar i EU:s utbildningssystem, och den gemensamma indikatorn (10) återspeglar bidraget från faciliteten för återhämtning och resiliens till utbildning och kompetensutveckling genom att visa antalet deltagare i utbildning tack vare stöd som erhållits genom åtgärder inom ramen för faciliteten. Reformerna och investeringarna i utbildning är avgörande för att förbereda människor för dagens utmaningar, särskilt den digitala och gröna omställningen, och för att se till att de har möjlighet att utveckla de färdigheter de behöver. Särskilt fokus läggs på utbildning för att förbättra de digitala färdigheterna, mot bakgrund av dess ständigt ökande betydelse på arbetsmarknaden och i samhället.

Diagram 9: Utveckling av antal deltagare i utbildning

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

2.2 Ökad öppenhet i bedömningen av betalningsansökningar

Medel från faciliteten för återhämtning och resiliens kan endast betalas ut på villkor att de relevanta delmål och mål som omfattas av betalningsansökan har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt, i enlighet med artikel 24 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Kommissionens bedömning av delmålen och målen är ett centralt inslag i faciliteten och kräver en detaljerad analys för att fastställa om medlemsstaterna har fullgjort sina skyldigheter på ett tillfredsställande sätt.

I sitt meddelande om tvåårsdagen av faciliteten för återhämtning och resiliens, som offentliggjordes den 21 februari 2023²¹, ökade kommissionen förutsägbarheten och öppenheten genom att lägga fram de genomförandeverktyg som används vid

²¹ Se [COM\(2023\) 99 final](#).

bedömningen av betalningsansökningar. Meddelandet och dess bilagor innehåller en detaljerad beskrivning av både den ram som används för att bedöma delmål och mål och metoden för innehållande av utbetalningar.

Ram för bedömning av delmål och mål enligt förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens

I februari 2023 offentliggjorde kommissionen sin ram för att bedöma om delmålen och målen har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt, för att hjälpa nationella myndigheter, berörda parter och allmänheten att förstå hur genomförandet av åtgärder som stöds av faciliteten för återhämtning och resiliens utvärderas före varje utbetalning.

Bedömningen av om delmålen och målen har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt görs på grundval av rådets genomförandebeslut om godkännande av planerna för återhämtning och resiliens. Kommissionen utgår från beskrivningen av varje delmål och mål mot bakgrund av dess sammanhang och syfte för att avgöra vilka krav som medlemsstaterna måste uppfylla. Därefter fastställer man utifrån medlemsstaternas underlag huruvida ett visst delmål eller mål har uppnåtts. I ett begränsat antal fall och i enlighet med principen om belopp av mindre betydelse kan små avvikelser i fråga om belopp, formkrav, tidpunkt och sakinnehåll godtas. Den fullständiga metod som utgör ramen som kommissionen tillämpar för att genomföra bedömningen av betalningsansökan anges i bilaga I till meddelandet från den 21 februari 2023²².

Innehållande av utbetalningar

I februari 2023 offentliggjorde kommissionen också sin metod för att fastställa vilket belopp som ska hållas inne om ett delmål eller mål inte uppnås, under iakttagande av principerna om likabehandling och proportionalitet. I förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens tas hänsyn till särskilda omständigheter där medlemsstaterna kan drabbas av förseningar i genomförandet av åtgärder, så att vissa delmål och mål inte uppnås i tid. Dessa situationer bör inte hindra utbetalningar för de delmål och mål som har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt²³. Förordningen innehåller därför en mekanism för att ge medlemsstaterna ytterligare tid (upp till sex månader) för att genomföra det relevanta delmålet eller målet. I en sådan situation ger förordningen om faciliteten kommissionen möjlighet att helt eller delvis hålla inne utbetalningarna och därigenom också säkerställa efterlevnaden av principen om sund ekonomisk förvaltning.

Att utbetalningarna kan hållas inne ger medlemsstaterna möjlighet att lämna in en betalningsansökan även om alla delmål och mål ännu inte har uppnåtts. Förfarandet för innehållande (diagram 10) ger medlemsstaterna tid att uppnå de relevanta delmål och mål som inte anses ha uppnåtts inom sex månader efter antagandet av ett beslut om innehållande. Om medlemsstaten inte kan uppnå det relevanta delmålet eller målet inom denna

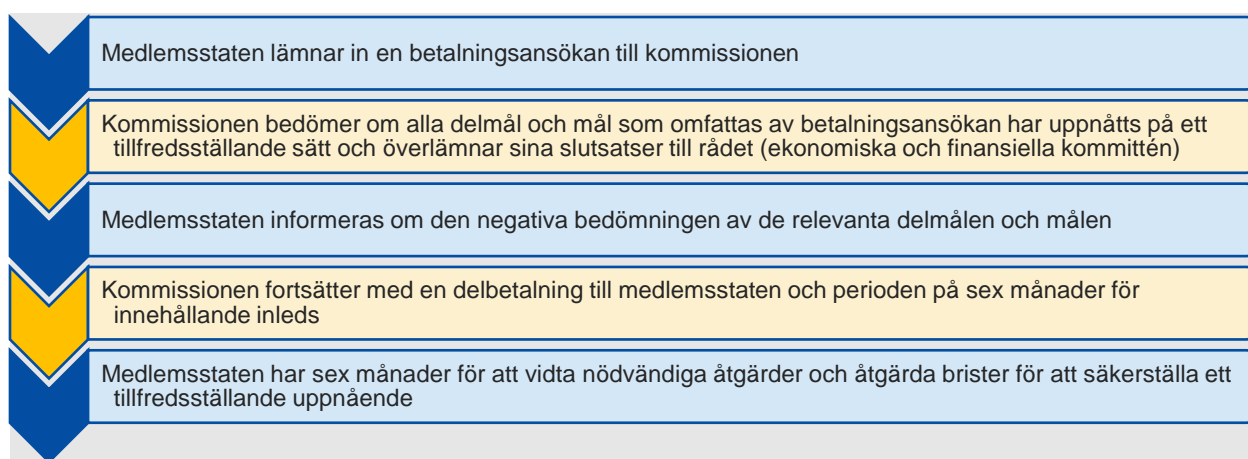
²² Se [COM\(2023\) 99 final](#).

²³ Det går inte att delvis hålla inne medlen om delmål eller mål för en medlemsstats kontrollsystem inte är uppfyllda, vilket är nödvändigt för att skydda unionens ekonomiska intressen. I dessa fall hålls alltid hela delbetalningen och alla framtida delbetalningar inne till dess att bristen har åtgärdats.

sexmånadersperiod kommer dess ekonomiska bidrag eller lånestöd i slutändan att minskas permanent, i enlighet med artikel 24.6 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Hela metoden för beräkning av det belopp som ska hållas inne anges i bilaga II till meddelandet av den 21 februari 2023.

År 2023 upptäckte kommissionen de första fallen med delmål och mål som inte uppnåts på ett tillfredsställande sätt²⁴. I varje enskilt fall angav kommissionen i en skrivelse till den berörda medlemsstaten skälen till att delmålen eller målen inte ansågs ha uppnåts och det tillhörande belopp som skulle hållas inne i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Det är den berörda medlemsstatens rätt att dela denna information med ekonomiska och finansiella kommittén. Hittills har de berörda medlemsstaterna delat med sig av sin skrivelse till ekonomiska och finansiella kommittén.

Diagram 10: Process för innehållande av utbetalningar

Källa: Europeiska kommissionen.

2.3 Upphävande av delmål och mål enligt faciliteten för återhämtning och resiliens

I enlighet med artikel 24.3 andra meningen i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens får, ”[f]ör att delmålen och målen ska anses ha uppnåts på ett tillfredsställande sätt [...] åtgärder avseende delmål och mål som tidigare har uppnåts på ett tillfredsställande sätt inte ha upphävts av den berörda medlemsstaten”.

I dag offentliggör kommissionen, tillsammans med denna rapport, sin ram för tillämpningen av denna bestämmelse (se bilaga II). Ramen tar upp en rekommendation från Europeiska revisionsrätten²⁵ och ger rättslig klarhet och insyn i den process som ska följas i händelse av ett upphävande, vilket säkerställer det fortsatta genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och skyddet av EU:s ekonomiska intressen. Kommissionen kan se över och ändra denna metod i takt med att den får mer erfarenhet av tillämpningen.

²⁴ För den litauiska betalningsansökan, se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_1286.

²⁵ Särskild rapport 07/2023: Utformningen av kommissionens kontrollsystem för faciliteten för återhämtning och resiliens.

2.4 Översyn av planer för återhämtning och resiliens

I REPowerEU-planen erkänns att faciliteten för återhämtning och resiliens kan spela en viktig roll för att uppnå säker, överkomlig och ren energi, och den ändrade förordningen om faciliteten trädde i kraft i februari 2023, som en del av kommissionens svar på den senaste tidens energipolitiska och geopolitiska utveckling. Förordningen om faciliteten ändrades därför för att stödja nya eller utökade reformer och investeringar som syftar till att diversifiera energiförsörjningen (särskilt fossila bränslen), öka energibesparingarna, påskynda omställningen till ren energi och i slutändan öka resiliensen, säkerheten och hållbarheten i unionens energisystem. För att kunna använda de ytterligare medlen uppmanas medlemsstaterna i den ändrade förordningen om faciliteten att se över sina planer för återhämtning och resiliens och lägga till nya eller utökade energirelaterade reformer och investeringar genom ett särskilt REPowerEU-kapitel. I den ändrade förordningen införs också en uppsättning REPowerEU-mål som dessa extra åtgärder bör uppnå (se artikel 21 c i den ändrade förordningen om faciliteten).

Det skyndsamma genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens förblir den första prioriteringen, och ändringen av planerna och inlämningen av REPowerEU-kapiteln bör inte hindra medlemsstaterna från att respektera de tidsfrister som anges i rådets genomförandebeslut. Medlemsstaterna bör fortsätta att göra sitt yttersta för att lämna in betalningsansökningar i tid och säkerställa framsteg med reformer och investeringar, så att medlen kan betalas ut i tid.

Sedan den ändrade förordningen om faciliteten trädde i kraft i februari 2023 har 20 medlemsstater lämnat in sina ändrade planer för återhämtning och resiliens tillsammans med REPowerEU-kapitel, som kommer att bidra till medlemsstaternas omställning till förnybara energikällor, öka energieffektiviteten och minska Europas beroende av fossila bränslen från Ryssland.

Läget för ändring av planer för återhämtning och resiliens och inlämning av REPowerEU-kapitel

Medlemsstaterna kan lämna in en motiverad begäran till kommissionen om att lägga fram ett förslag om att ändra eller ersätta sina befintliga planer för återhämtning och resiliens enligt fyra grunder för ändring²⁶. För det första bör medlemsstaterna föreslå nya eller utökade energirelaterade reformer och investeringar genom ett särskilt REPowerEU-kapitel. För det andra kan medlemsstaterna, enligt artikel 18.2, föreslå att deras åtgärder justeras uppåt eller nedåt för att ta hänsyn till det uppdaterade högsta ekonomiska bidrag som offentliggjordes den 30 juni 2022. För det tredje har medlemsstaterna möjlighet att begära en ändring av sin plan om ett eller flera delmål och mål i deras plan för återhämtning och resiliens inte längre kan uppnås på grund av objektiva omständigheter, i linje med artikel 21 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Slutligen skulle medlemsstaterna

²⁶ För ytterligare information om processen för att ändra befintliga planer och formerna för utarbetande av REPowerEU-kapitel, se kommissionens tillkännagivande *Vägledning om planer för återhämtning och resiliens inom ramen för REPowerEU* ([2023/C 80/01](#)).

senast den 31 augusti 2023 begära stöd inom ramen för lånedelen i faciliteten för återhämtning och resiliens och se över sina planer i enlighet med detta och lämna in dem till kommissionen för bedömning. Mer information om lånedelen finns i nästa avsnitt.

Fram till den 1 september 2023 har kommissionen mottagit 25 ändrade planer för återhämtning och resiliens och 20 REPowerEU-kapitel (tabell 4). Åtta ändrade planer för återhämtning och resiliens (Tyskland, Estland, Irland, Frankrike, Luxemburg, Malta, Slovakien och Finland), varav fyra innehåller REPowerEU-kapitel (Estland, Frankrike, Malta och Slovakien), antogs av rådet. Vid tidpunkten för utarbetandet av denna årsrapport bedömde kommissionen de ändringar som föreslagits av 16 medlemsstater. I tabell 5 beskrivs de rättsliga grunder som medlemsstaterna använder för att ändra sina planer för återhämtning och resiliens, i linje med förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens.

Tabell 4: Översiktstabell över inlämning av ändrade planer för återhämtning och resiliens och REPowerEU-kapitel²⁷

	Datum för inlämning	REPowerEU-kapitel inlämnat	Datum för kommissionens positiva bedömning	Datum för rådets antagande
Belgien	20 juli 2023	Ja	Bedömning pågår	
Bulgarien				
Tjeckien	30 juni 2023	Ja	Bedömning pågår	
Danmark	31 maj 2023	Ja	Bedömning pågår	
Tyskland	9 december 2022	Nej	17 januari 2023	14 februari 2023
Estland	9 mars 2023	Ja	12 maj 2023	16 juni 2023
Irland	22 maj 2023	Nej	26 juni 2023	14 juli 2023
Grekland	31 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	
Spanien	6 juni 2023	Ja	Bedömning pågår	
Frankrike	20 april 2023	Ja	26 juni 2023	14 juli 2023
Kroatien	31 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	
Italien	11 juli 2023	Nej	28 juli 2023	Ännu ej antagna
	7 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	
Cypern	1 september 2023	Ja	Bedömning pågår	
Lettland				
Litauen	30 juni 2023	Ja	Bedömning pågår	
Luxemburg	11 november 2022	Nej	9 december 2022	17 januari 2023
Ungern	31 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	
Malta	26 april 2023	Ja	26 juni 2023	14 juli 2023
Nederländerna	6 juli 2023	Ja	Bedömning pågår	
Österrike	14 juli 2023	Ja	Bedömning pågår	
Polen	31 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	
Portugal	26 maj 2023	Ja	Bedömning pågår	
Rumänien				
Slovenien	14 juli 2023	Ja	Bedömning pågår	
Slovakien	26 april 2023	Ja	26 juni 2023	14 juli 2023
Finland	26 januari 2023	Nej	28 februari 2023	7 mars 2023
Sverige	24 augusti 2023	Ja	Bedömning pågår	

Källa: Europeiska kommissionen.

²⁷ Stopdatum var den 1 september 2023 (inklusive).

Tabell 5: Rättslig grund som används av medlemsstaterna när de ändrar sina planer för återhämtning och resiliens

	Tillägg av REPowerEU-kapitel (artikel 21c)	Justering efter uppdatering av det högsta ekonomiska bidraget (artikel 18.2)	Ändring på grund av objektiva omständigheter (artikel 21)	Tillägg av åtgärder för att ta upp ytterligare lån från faciliteten för återhämtning och resiliens (artikel 14)
Belgien	•	•	•	•
Bulgarien				
Tjeckien	•	•	•	•
Danmark	•			
Tyskland			•	
Estland	•	•	•	
Irland			•	
Grekland	•		•	•
Spanien	•	•	•	•
Frankrike	•	•	•	
Kroatien	•	•	•	•
Italien	•	•	•	
Cypern	•	•	•	
Lettland				
Litauen	•	•	•	•
Luxemburg		•		
Ungern	•		•	•
Malta	•	•	•	
Nederländerna	•		•	
Österrike	•		•	
Polen	•	•	•	•
Portugal	•	•	•	•
Rumänien				
Slovenien	•	•	•	•
Slovakien	•	•	•	
Finland		•		
Sverige	•	•		

Källa: Europeiska kommissionen.

Ändrat icke återbetalningspliktigt stöd inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens

Enligt artikel 18.2 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens får medlemsstaterna uppdatera sina planer för återhämtning och resiliens för att ta hänsyn till det uppdaterade högsta ekonomiska bidrag som offentliggjordes den 30 juni 2022. Medlemsstater som har ett minskat högsta ekonomiska bidrag kan ändra sina planer i enlighet med detta. Medlemsstater som har ett ökat högsta ekonomiskt bidrag kan använda dessa ytterligare resurser för att finansiera investeringar och reformer som ingår i deras ändrade planer eller REPowerEU-kapitel. I tabell 6 nedan ges en översikt över medlemsstaternas förändring i icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt artikel 18.

Tabell 6: Förändring av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt artikel 18 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens

	Förändring av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt artikel 18 (i euro, löpande priser)
Belgien	-1 400 569 368
Bulgarien	-578 533 524
Tjeckien	603 614 884
Danmark	-122 251 741
Tyskland	2 405 023 531
Estland	-106 027 582
Irland	-74 597 916
Grekland	-343 234 449
Spanien	7 701 317 190
Frankrike	-1 919 823 196
Kroatien	-785 114 933
Italien	143 242 804
Cypern	-90 187 539
Lettland	-128 150 411
Litauen	-125 059 297
Luxemburg	-10 834 458
Ungern	-1 363 094 805
Malta	-58 127 595
Nederländerna	-1 253 935 169
Österrike	289 454 205
Polen	-1 330 690 569
Portugal	1 633 096 593
Rumänien	-2 119 187 698
Slovenien	-285 970 648
Slovakien	-322 838 535
Finland	-263 289 938
Sverige	-107 279 840

Källa: Europeiska kommissionen.

Lån inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens

För att finansiera nya investeringar och reformer som ingår i REPowerEU-kapitlet kan medlemsstaterna också dra nytta av de mycket gynnsamma finansieringsvillkoren för lån från faciliteten för återhämtning och resiliens, som de var tvungna att begära senast den 31 augusti 2023. I tabell 7 nedan ges en översikt över de ansökningar (inklusive lånebelopp) som medlemsstaterna lämnade in inom den lagstadgade tidsfristen. Denna information delgavs också Europaparlamentet och rådet den 1 september 2023.

Tabell 7: Lån som begärts av medlemsstaterna senast den 31 augusti 2023

	Belopp för beviljade lån enligt de första planerna för återhämtning och resiliens (i euro, löpande priser)	Belopp för ytterligare begärda lån med ändrade planer för återhämtning och resiliens (i euro, löpande priser)	Totalt lånebelopp som ska beviljas* (i euro, löpande priser)	Taket på 6,8 % av BNI uppnås eller överskrids
Belgien		264 200 000	264 200 000	Nej
Bulgarien				Nej
Tjeckien		818 100 000	818 100 000	Nej
Danmark				Nej

	Belopp för beviljade lån enligt de första planerna för återhämtning och resiliens (i euro, löpande priser)	Belopp för ytterligare begärda lån med ändrade planer för återhämtning och resiliens (i euro, löpande priser)	Totalt lånebelopp som ska beviljas* (i euro, löpande priser)	Taket på 6,8 % av BNI uppnås eller överskrids
Tyskland				Nej
Estland				Nej
Irland				Nej
Grekland	12 727 538 920	5 000 000 000	17 727 538 920	Ja
Spanien		84 267 050 000	84 267 050 000	Nej
Frankrike				Nej
Kroatien		4 442 508 187	4 442 508 187	Ja
Italien	122 601 810 400		122 601 810 400	Ja
Cypern	200 320 000		200 320 000	Nej
Lettland				Nej
Litauen		1 722 000 000	1 722 000 000	Nej
Luxemburg				Nej
Ungern		3 920 000 000	3 920 000 000	Nej
Malta				Nej
Nederländerna				Nej
Österrike				Nej
Polen	11 506 500 000	23 034 803 518	34 541 303 518	Ja
Portugal	2 699 000 000	3 191 756 353	5 890 756 353	Nej
Rumänien	14 942 153 000		14 942 153 000	Ja
Slovenien	705 370 000	587 000 000	1 292 370 000	Nej
Slovakien				Nej
Finland				Nej
Sverige				Nej
EU-27	165 382 692 320	127 247 418 058	292 630 110 378	

Anmärkning: *De låneansökningar som lämnats in senast den 31 augusti 2023 måste fortfarande bedömas av kommissionen i enlighet med artikel 19 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och de ändrade planerna måste godkännas av rådet. I tabellen ges därför endast en preliminär bild av vad det totala lånebelopp som beviljats inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens skulle kunna bli.

Källa: Europeiska kommissionen.

Inom ramen för REPowerEU kommer medlemsstaterna att kunna få förfinansiering i två trancher, mellan 2023 och 2024. Detta kommer att vara möjligt efter inlämning av REPowerEU-kapitlet, förutsatt att rådet antar de relevanta gemensamma rättsakterna senast den 31 december 2023. För åtgärder som ingår i REPowerEU-kapitlet kommer medlemsstaterna att kunna begära förfinansiering av upp till 20 % av de ytterligare finansieringskällorna för REPowerEU från utsläppsrätterna inom utsläppshandelssystemet och överföringarna från brexitjusteringsreserven, det ökade anslaget inom faciliteten för återhämtning och resiliens enligt uppdateringen i juni 2022 och inom ramen för den återstående lånedelen av faciliteten.

2.5 Läget när det gäller finansiering genom faciliteten för återhämtning och resiliens

Läget för finansieringen av NextGenerationEU

Inom ramen för NextGenerationEU kan kommissionen emittera EU-obligationer för att anskaffa upp till 806,9 miljarder euro från mitten av 2021 och fram till slutet av 2026. Detta gör EU till en av de största emittenterna av eurodenominerade skuldinstrument under

denna period. Trots marknadsvolatiliteten under det gångna året kunde kommissionen i tid uppfylla alla sina utbetalningsåtaganden inom ramen för NextGenerationEU och fortsätta att arbeta för sina mål att anskaffa medel på marknaderna på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

I juni 2022 tillkännagav kommissionen sin upplåningsplan för perioden juni till slutet av december 2022. I linje med denna upplåningsplan anskaffade kommissionen ytterligare 50 miljarder euro i långfristig finansiering för NextGenerationEU, kompletterat med emissioner av kortfristiga EU-skuldväxlar. De emitterade obligationerna var en kombination av konventionella och gröna obligationer som till fullo respekterar NextGenerationEU:s ram för gröna obligationer. Till följd av dessa transaktioner uppgår det totala utestående beloppet för obligationer emitterade inom ramen för NextGenerationEU nu till 171 miljarder euro, varav 36,5 miljarder euro lånades upp genom emittering av gröna obligationer. Det totala utestående beloppet för EU-skuldväxlar i slutet av december var 17 miljarder euro²⁸.

I december 2022 tillkännagav kommissionen sin upplåningsplan för perioden januari till slutet av juni 2023, som omfattade långsiktiga finansieringsåtgärder på upp till 80 miljarder euro. I slutändan emitterades 78 miljarder euro i EU-obligationer med en genomsnittlig löptid på cirka 14 år. Under första halvåret 2023 emitterade kommissionen även 3- och 6-månaders EU-skuldväxlar genom auktioner två gånger i månaden för att täcka kortsiktiga finansieringsbehov, varav 17,9 miljarder euro i EU-skuldväxlar var utestående i slutet av juni 2023. Tolv auktioner användes för att emittera 24 EU-skuldväxlar, med en genomsnittlig storlek på omkring 1 miljard euro vardera.

Tack vare dessa framgångsrika emissioner har EU kunnat fortsätta den smidiga finansieringen av medlemsstaternas planer för återhämtning och resiliens genom snabba utbetalningar av intäkterna. Kommissionen gjorde alla utbetalningar till medlemsstaterna inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens så snart de förföll till betalning, i genomsnitt inom sex arbetsdagar efter godkännandet av utbetalningen. Det förekom inga förseningar.

Ram för gröna obligationer

Under 2020 meddelade kommissionen att 30 % av obligationerna i NextGenerationEU skulle emitteras som gröna obligationer. Detta visar kommissionens engagemang för hållbar finansiering, ger marknaden en ny grön tillgång med hög kreditvärdering och likviditet, ger tillgång till gröna investeringar för ett brett spektrum av investerare och stärker EU:s och eurons roll på marknaderna för hållbar finansiering.

Intäkterna från NextGenerationEU:s gröna obligationer finansierar andelen klimatrelevanta utgifter i faciliteten för återhämtning och resiliens. Varje medlemsstat

²⁸ EU-obligationer är kommissionens viktigaste finansieringsinstrument enligt den enhetliga finansieringsmetoden. De har löptider på 3 år eller längre. Kommissionen emitterar EU-obligationer med referenslöptider (3, 5, 7, 10, 15, 20, 25 och 30 år) för att genomföra sin upplåningsplan. I september 2021 började kommissionen emittera EU-skuldväxlar, dvs. värdepapper med en kortare löptid på under ett år. Programmet för EU-skuldväxlar ger kommissionen extra flexibilitet som emittent och stöder likviditeten i dess värdepapper. EU-skuldväxlar har löptider på 3–6 månader.

måste avsätta minst 37 % av det totala värdet av sin nationella plan för återhämtning och resiliens till klimatrelevanta investeringar och reformer. Medlemsstaterna har överträffat detta mål, och de beräknade klimatutgifterna uppgår nu till cirka 40 %.

Kommissionen emitterade sin första gröna obligation inom NextGenerationEU i oktober 2021. Genom denna 15-åriga obligation lånade kommissionen upp 12 miljarder euro, vilket gör den till världens hittills största gröna obligationstransaktion.

Utgifterna för gröna obligationer inom NextGenerationEU avser hittills främst energieffektivitet (47,6 % av de tilldelade utgifterna) och ren transport och infrastruktur (42 %). Klimatanpassning är den tredje största utgiftskategorin (med 5,6 % av utgifterna) bland de nio utgiftskategorier som intäkterna från gröna obligationer inom NextGenerationEU kan fördelas till.

2.6 Kontroller och revision vid genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

Faciliteten för återhämtning och resiliens är ett resultatbaserat instrument. Kommissionens utbetalningar till medlemsstaterna baseras på huruvida fördefinierade delmål och mål som anges i planerna för återhämtning och resiliens har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. För varje plan för återhämtning och resiliens fastställs i rådets genomförandebeslut en uppsättning delmål och mål samt det relevanta beloppet för varje delbetalning. Lagligheten och korrektheten i utbetalningarna inom ramen för faciliteten bygger därför helt och hållet på att delmålen och målen har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. Medlemsstaterna är bidragsmottagare av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som, när de har betalats ut, går in i den nationella budgeten.

Kontrollramen för faciliteten för återhämtning och resiliens är anpassad till facilitetens unika karaktär som ett EU-utgiftsprogram och bygger på två huvudpelare: transaktionernas laglighet och korrekthet, som är kommissionens huvudansvar, och skyddet av unionens ekonomiska intressen, vars ansvar främst ligger hos medlemsstaterna, men där kommissionen också utför särskilda kontroller.

Kommissionen har ytterligare stärkt kontrollramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, inklusive sitt revisionsarbete. I revisionsresultaten och iakttagelserna konstateras inga kritiska eller höga risker som skulle kunna påverka den revisionsförklaring som generaldirektören för generaldirektoratet för ekonomi och finans lämnat i sin årliga verksamhetsrapport²⁹, som omfattar faciliteten för återhämtning och resiliens.

Kontroller av åtagandenas och utbetalningarnas laglighet och korrekthet

²⁹ Årlig verksamhetsrapport 2022 – Ekonomiska och finansiella frågor, tillgänglig på https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2022-economic-and-financial-affairs_sv.

Kommissionens kontrollmiljö består av två nivåer: förhandskontroller före utbetalningen och efterhandsrevisioner därefter.

När en ansökan om utbetalning lämnas in av en medlemsstat gör kommissionen vid förhandskontrollen en bedömning av huruvida varje delmål och mål har uppnåtts av medlemsstaten på ett tillfredsställande sätt. För att kontrollera om delmålen och målen har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt bedöms de bevis som medlemsstaten lämnat av särskilda landenheter från hela kommissionen. Kommissionen kan begära ytterligare information och kan besluta att genomföra ytterligare kontroller för att uppnå nödvändig kompletterande försäkran om att delmålen och målen uppnås innan utbetalningen görs. Om något av delmålen eller målen inte har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt kan utbetalningen delvis hållas inne.

År 2022 bedömde kommissionen 13 betalningsansökningar som omfattade 366 delmål och mål och konstaterade att alla delmål och mål hade uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. Följaktligen behövdes inga utbetalningar hållas inne eller belopp minskas under 2022.

Kommissionen utför också riskbaserade efterhandsrevisioner av delmål och mål för att få ytterligare garantier för att den information som medlemsstaten lämnat var korrekt. I linje med sin revisionsstrategi genomförde kommissionen för 2022 sju efterhandsrevisioner av delmål och mål avseende de första betalningsansökningar som lämnats in av Frankrike, Italien, Portugal, Kroatien och Rumänien samt den andra betalningsansökan som lämnats in av Kroatien och Spanien. På grundval av en riskbedömning omfattade revisionsarbetet alla 15 delmål och mål som identifierats som ”hög risk” och 12 som identifierats som ”medelhög risk”. Under 2023 genomförs ytterligare sju revisioner av betalningsansökningar från Österrike, Tjeckien, Danmark, Grekland, Luxemburg, Slovakien och Spanien. På grundval av de slutliga revisionsrapporter som hittills utfärdats konstaterade kommissionen att de granskade delmålen och målen har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. Om kommissionen i efterhand hade ansett att ett delmål eller ett mål inte hade uppnåtts på ett tillfredsställande sätt skulle den ha vidtagit finansiella korrigeringar för att återkräva den felaktigt utbetalda delen av betalningen.

Kontroller för att säkerställa ett adekvat skydd av unionens ekonomiska intressen, på det sätt som föreskrivs i artikel 22 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens

Varje medlemsstat måste införa och upprätthålla ändamålsenliga och effektiva kontrollsystem och vidta lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen. Varje medlemsstat var tvungen att beskriva sitt nationella kontrollsystem i sin nationella plan för återhämtning och resiliens, och kommissionen kunde bedöma ett sådant system som antingen ”lämpligt” (A) eller ”otillräckligt” (C). Om de arrangemang som föreslagits av medlemsstaten hade bedömts som otillräckliga, skulle planen inte ha godkänts. Vid bedömningen av de fem planer för återhämtning och resiliens som godkändes 2022, efter antagandet av den föregående årsrapporten, drog kommissionen slutsatsen att de hade ett lämpligt kontrollsystem, liksom de övriga 22 planerna för återhämtning och resiliens. Liksom vid tidigare bedömningar upptäckte kommissionen också vissa brister i var och en av de fem planer för återhämtning och resiliens som bedömdes positivt 2022 och krävde att de berörda

medlemsstaterna skulle vidta ytterligare korrigerande åtgärder genom att lägga till specifika delmål om revision och kontroll i sina respektive planer för återhämtning och resiliens. De motsvarande delmålen och målen ingår i bilagan till rådets genomförandebeslut och måste vara uppfyllda innan någon regelbunden betalning kan göras. När kommissionen har mottagit motsvarande betalningsansökan bedömer den om de särskilda delmålen för revision och kontroll har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt och analyserar de inlämnade förvaltningsförklaringarna och revisionssammanfattningarna.

Därutöver, och i linje med sin revisionsstrategi, genomför kommissionen systemrevisioner som bygger på information som finns tillgänglig inom kommissionen och revisionssammanfattningar och förvaltningsförklaringar som medlemsstaterna lämnar in tillsammans med sina betalningsansökningar. I samband med systemrevisionerna kontrollerar kommissionen medlemsstaternas förfaranden för att förebygga, upptäcka och åtgärda bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt dubbel finansiering. Detta omfattar även riskbaserade kontroller av systemen för insamling och lagring av uppgifter om bidragsmottagare, entreprenörer, underentreprenörer och verkliga förmånstagare. Kommissionen har befogenhet att återkräva medel eller inleda finansiella korrigeringar om bedrägeri, korruption eller intressekonflikter har konstaterats och inte åtgärdats av medlemsstaterna, eller om medlemsstaterna har gjort sig skyldiga till allvarliga åsidosättanden av skyldigheterna i finansierings- och låneavtalen.

Kommissionen har hittills genomfört 16 systemrevisioner under 2022³⁰ och ytterligare 11 under 2023³¹, och i förekommande fall utfärdat rekommendationer med strikta tidsfrister för genomförandet, och kommer att ha granskat alla medlemsstater minst en gång i slutet av 2023. Kommissionen kontrollerar dessutom i sina revisioner att medlemsstaternas system i allmänhet är förenliga med EU:s och medlemsstaternas regler, inklusive särskilda delar av förfarandet för offentlig upphandling och reglerna om statligt stöd. Efter rekommendationer från Europeiska revisionsrätten har kommissionen ytterligare intensifierat sitt revisionsarbete, t.ex. genom mer riktade systemrevisioner när och där svagheter eller risker upptäckts.

Dessutom genomför kommissionen också **revisioner av det arbete som utförs av de nationella revisionsmyndigheterna i medlemsstaterna.** Syftet med dessa efterlevnadsrevisioner är att bedöma tillförlitligheten i det arbete som utförs på nationell nivå, både när det gäller revisioner av delmål och mål och revisioner som utförs av de nationella kontrollsystemen för att säkerställa efterlevnaden av EU:s regler och nationella regler och skyddet av EU:s ekonomiska intressen.

³⁰ Omfattar Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Spanien och Tjeckien.

³¹ Omfattar Belgien, Frankrike, Italien, Kroatien, Luxemburg, Portugal, Rumänien, Sverige, Tyskland, Ungern och Österrike.

2.7 Information om genomförandet av planen för återhämtning och resiliens och öppenhet

Dialog och utbyte mellan institutionerna

Kommissionen har haft ett nära samarbete med Europaparlamentet och rådet sedan genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens inleddes. Kommissionen fortsätter att utan dröjsmål dela med sig av alla planer för återhämtning och resiliens och ändrade planer som medlemsstaterna lämnat in, samt alla preliminära bedömningar av betalningsansökningar, till både Europaparlamentet och rådet på lika villkor. Detta säkerställer ett öppet informationsflöde med ett nära samarbete mellan institutionerna under hela genomförandefasen.

När det gäller Europaparlamentet håller kommissionen regelbundna utbyten för att diskutera övergripande frågor som rör faciliteten för återhämtning och resiliens. Sedan faciliteten inrättades har kommissionen bjudits in till och deltagit i elva högnivådialoger om återhämtning och resiliens. Kommissionen har dessutom regelbunden kontakt med Europaparlamentets ledamöter i den ständiga arbetsgruppen för de gemensamma utskotten ECON-BUDG och har deltagit i sammanlagt 32 möten. Därutöver inbjuds kommissionen regelbundet till olika andra utskott för att utbyta åsikter om frågor som rör faciliteten för återhämtning och resiliens, däribland utskotten REGI, CONT och ENVI. Kommissionen offentliggör alla presentationer som gjorts inom ramen för den ständiga arbetsgruppen på en särskild webbplats³².

Kommissionen har också inrättat en informell expertgrupp för utbyte med medlemsstaterna om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och anordnar ofta utbyten av synpunkter och god praxis. Denna grupp är ett viktigt forum för att diskutera övergripande aspekter av faciliteten mellan experter från medlemsstaterna och kommissionen. De ämnen som diskuteras i detta format varierar stort, från finansiella frågor till styrning, revision och kontroll, samt frågor som rör specifika politikområden. Exempelvis ägnades det 19:e mötet i mars 2023 åt att hjälpa medlemsstaterna att inkludera och integrera *jämställdhetsfrågor* i REPowerEU-kapitlet och de ändrade planerna för återhämtning och resiliens. Frågor om administrativ kapacitet togs också upp vid det 20:e mötet i maj 2023 och kommer att diskuteras ytterligare vid ett annat möte som planeras till hösten 2023. Expertgruppen underlättar och främjar utbytet av god praxis när det gäller många delar av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Kommissionen offentliggör alla relevanta dokument, t.ex. dagordningar, protokoll, rapporter, yttranden, rekommendationer och annat, på en särskild webbplats³³.

Hittills har kommissionen anordnat 21 möten i den informella expertgruppen för faciliteten för återhämtning och resiliens. I december 2022 anordnade kommissionen det första fysiska heldagsmötet med alla experter från medlemsstaterna. Vid gruppens 16:e möte

³² [Information till Europaparlamentet eller rådet om planerna för återhämtning och resiliens \(europa.eu\).](#)

³³ [Register över kommissionens expertgrupper och liknande organ \(europa.eu\).](#)

presenterade medlemsstaterna sin goda praxis inom tre områden: 1) den samordnande myndighetens roll och styrningen av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens, 2) berörda parter deltagande i utarbetandet och genomförandet av planer för återhämtning och resiliens, och 3) facilitetens kommunikations- och synlighetsaspekter. Ytterligare ett fysiskt möte med expertgruppen förväntas äga rum under hösten 2023.

Krav på kommunikation och synlighet

Liksom för andra unionsmedel är medlemsstaterna skyldiga att se till att mottagarna av unionsfinansiering inom faciliteten för återhämtning och resiliens erkänner finansieringens ursprung och säkerställer dess synlighet. I detta avseende fastställs i artikel 34.2 i förordningen om faciliteten, såsom den operationaliserats genom artikel 10 i finansieringsöverenskommelserna mellan kommissionen och medlemsstaterna, ett antal krav på kommunikation och synlighet. Bland annat ska en kommunikationsstrategi upprättas, EU:s emblem ska i tillämpliga fall visas tillsammans med lämplig finansieringsförklaring och ett gemensamt webbutrymme ska inrättas och underhållas. Trots dessa skyldigheter i fråga om kommunikation och synlighet visar resultaten av en Eurobarometerundersökning från 2022³⁴ att EU-medborgarna visserligen har god kännedom om att det finns planer för återhämtning och resiliens för deras länder (med skillnader mellan medlemsstaterna), men att det inte finns tillräcklig medvetenhet om att planerna finansieras (helt eller delvis) av EU. Detta visar att medlemsstaterna måste öka sina ansträngningar. Kommissionen fortsätter att hålla samtal med medlemsstaterna för att se till att de fullgör sina skyldigheter. Efterlevnaden av kommunikationskraven ingår också i de efterhandsrevisioner av delmål och mål som kommissionen utför. Kommissionen ger vägledning till medlemsstaterna genom bilaterala utbyten och genom nätverket Inform EU, som sammanför kommunikatörer från medlemsstaterna och kommissionen över alla EU-fonder, inklusive faciliteten för återhämtning och resiliens. I detta sammanhang fortsätter kommissionen också att ge stöd till medlemsstaterna i deras genomförande av de kommunikationsstrategier som ingår i planerna för återhämtning och resiliens. Åtta medlemsstater deltar för närvarande i ett flernationellt projekt som stöds av instrumentet för tekniskt stöd och som handlar om att bygga upp kapacitet för effektiv kommunikation av fördelarna med planerna för återhämtning och resiliens.

³⁴ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2653>.

Interaktiv karta över projekt som får stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens

Det påskyndade genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och ett effektivt uppnående av dess mål kräver en allt högre grad av öppenhet i fråga om hur faciliteten fungerar och om hur medlemsstaterna använder finansieringen från faciliteten i praktiken. I detta syfte offentliggör kommissionen regelbundet information på den webbplats som är avsedd för faciliteten³⁵ (inbegripet om de enskilda planerna för återhämtning och resiliens på de särskilda landssidorna³⁶) och har inrättat resultattavlan för återhämtning och resiliens³⁷, som ger information i realtid om medlemsstaternas utbetalningar och framsteg, samt ytterligare uppgifter, indikatorer och tematiska analyser.

För att ytterligare öka synligheten och öppenheten kring faciliteten för återhämtning och resiliens har kommissionen tagit fram en interaktiv karta över projekt³⁸ som får stöd från faciliteten i varje medlemsstat. Kartan ger en översikt över utvalda reformer och investeringar, pekar på deras geografiska läge och ger information om deras aktuella status. Kartan innehåller också länkar till onlineresurser med mer detaljerad information, t.ex. nationella webbplatser för faciliteten för återhämtning och resiliens och, i förekommande fall, webbplatserna för de specifika projekt som finansieras genom faciliteten. Kartan lanserades officiellt den 31 mars 2023. Den kommer att uppdateras regelbundet och fyllas på med ytterligare information om genomförandet. Den första uppdateringen ägde rum den 24 maj 2023, vilket innebar att det totala antalet projekt som visades vid den tidpunkten uppgick till över 430 i alla medlemsstater.

Karta över projekt som får stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens

Slutmottagare inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens

REPowerEU-förordningen ökade öppenheten när det gäller användningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens genom att införa en ny skyldighet för medlemsstaterna att offentliggöra uppgifter om slutmottagare. När det gäller faciliteten

³⁵ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_sv.

³⁶ [Landssidorna](#) omarbetades den 19 september 2023 för att återspegla den roll som faciliteten för återhämtning och resiliens spelar i genomförandet av REPowerEU-planen samt för att beakta andra ändringar av medlemsstaternas planer för återhämtning och resiliens.

³⁷ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=sv.

³⁸ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_sv#map.

avses med slutmottagare den sista enhet som tar emot medel från faciliteten och som inte är en entreprenör eller en underentreprenör, till exempel medborgare, regionala eller lokala myndigheter eller små och medelstora företag, och som sådan kan den vara antingen en juridisk eller en fysisk person. Enligt den nya artikel 25a i den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska medlemsstaterna skapa en allmänt tillgänglig och lättanvänd portal där de offentliggör uppgifter om de 100 slutmottagare som får det högsta finansieringsbeloppet för genomförandet av åtgärder inom ramen för faciliteten, och uppdatera dessa uppgifter två gånger om året³⁹. Kommissionen ska sedan centralisera och offentliggöra uppgifterna tillsammans med länkarna till medlemsstaternas nationella portaler på resultattavlan för återhämtning och resiliens.

I detta syfte gav kommissionen medlemsstaterna vägledning för att underlätta offentliggörandet av uppgifter om de 100 största slutmottagarna och säkerställa jämförbarhet, konsekvens och likabehandling, även i samband med det 20:e och 21:a mötet i den informella expertgruppen för genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Medlemsstaterna bör rapportera om alla åtgärder som ingår i planen för återhämtning och resiliens där det redan har skett en utbetalning till en slutmottagare, oavsett om medlemsstaten redan har lämnat in en betalningsansökan och fått finansiering inom ramen för faciliteten, eftersom medlemsstaterna får regelbundna betalningar i efterhand när kommissionen har bedömt att relevanta delmål och mål har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. För att säkerställa konsekvens och enhetlighet i presentationen av uppgifterna på resultattavlan för återhämtning och resiliens har kommissionen också bett medlemsstaterna att tillhandahålla strukturerade uppgifter via sitt it-verktyg för faciliteten, Fenix, och en särskild mall.

Hittills har 15 medlemsstater lämnat uppgifter om de 100 slutmottagare som får det högsta finansieringsbeloppet för genomförandet av åtgärder i sina planer för återhämtning och resiliens, och dessa uppgifter har också offentliggjorts på resultattavlan för återhämtning och resiliens⁴⁰. I sin vägledning om planer för återhämtning och resiliens inom ramen för REPowerEU, som offentliggjordes i februari 2023, föreslog kommissionen att den första informationsrapporteringen skulle ske parallellt med halvårsrapporteringen i april 2023. Många medlemsstater har följt denna vägledning och har redan offentliggjort uppgifter om de 100 största slutmottagarna på sina nationella portaler. Av de 16 medlemsstater som har lämnat uppgifter har merparten (12 medlemsstater, nämligen Cypern, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike) offentliggjort uppgifterna på sina nationella portaler och lämnat strukturerade uppgifter till kommissionen, medan tre medlemsstater (Estland, Finland och Polen) har offentliggjort uppgifterna på sin nationella portal. Eftersom alla medlemsstater är skyldiga att offentliggöra och uppdatera uppgifterna två gånger om året,

³⁹ I förordningen anges också vilken information som ska offentliggöras av medlemsstaterna, nämligen mottagarens fullständiga namn, moms- eller skatteregistreringsnummer (eller en annan unik identifierare) om det rör sig om en juridisk person, det mottagna beloppet och de åtgärder för vilka mottagaren har fått finansiering.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/disbursements.html?table=finalRecipientByCountry.

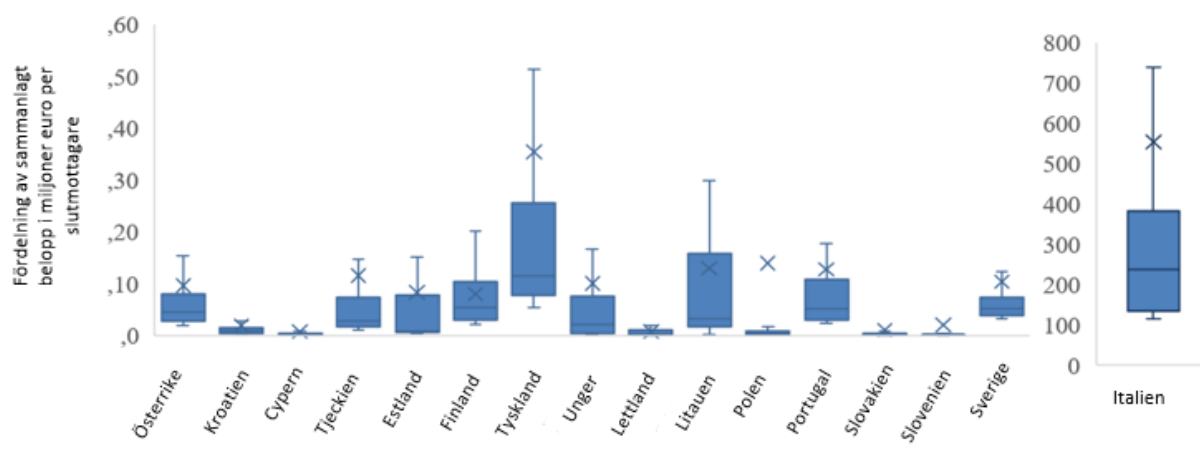
från och med ikraftträdandet av REPowerEU-förordningen den 1 mars 2023, förväntas de återstående medlemsstaterna följa efter och offentliggöra uppgifter om de 100 största slutmottagarna enligt deras plan för återhämtning och resiliens 2023.

Kommissionen uppmanar de medlemsstater som ännu inte har lämnat in uppgifterna om de 100 största slutmottagarna att göra detta utan dröjsmål för att uppfylla de rättsliga kraven i förordningen och för att säkerställa nödvändig öppenhet när det gäller mottagarna av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens.

Analysen av uppgifterna om de största slutmottagarna i varje medlemsstat kan ge värdefulla insikter och lärdomar för genomförandet av faciliteten. Uppgifterna möjliggör ökad öppenhet och insyn när det gäller facilitetens finansieringsflöden och inverkan på plats, och kompletterar ytterligare de redan tillgängliga uppgifterna om genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens, till exempel när det gäller uppnådda delmål och mål och utbetalningarna per spelare.

Storleken på utbetalningarna till de 100 största slutmottagarna varierar betydligt mellan de medlemsstater där det finns tillgängliga uppgifter. Detta beror på de olika medlemsstaternas fördelning och den heterogena karaktären hos planerna för återhämtning och resiliens. Det högsta belopp som mottagits av en förtecknad slutmottagare är mer än 20 miljarder euro, medan det lägsta beloppet är 2 450 euro. Det genomsnittliga värdet av alla mottagna belopp är nästan 49 miljoner euro, medan medianen är betydligt lägre, cirka 3 miljoner euro. Inom varje medlemsstat kan en liknande variation observeras när det gäller hur finansieringen från faciliteten fördelas mellan de 100 största slutmottagarna och de högsta respektive lägsta mottagna beloppen (se diagram 11).

Diagram 11: Spridning av de största slutmottagarna per medlemsstat^{41,42}

Källa: Europeiska kommissionens egen beräkning baserad på uppgifter från medlemsstaterna om slutmottagarna.

Merparten av de tio största slutmottagarna är offentliga enheter, och de åtgärder för vilka de har fått finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens är relativt jämnt fördelade över facilitetens politiska pelare. Enligt kommissionens uppskattningar är i genomsnitt nästan två tredjedelar av de tio största slutmottagarna offentliga enheter och cirka 27 % privata enheter (de återstående slutmottagarna är blandade)⁴³. Totalt sett utgör andelen medel som mottagits av de tio största slutmottagarna i varje medlemsstat (i de 16 medlemsstater där uppgifter finns tillgängliga) 12,7 % av alla medel från faciliteten som mottagits av dessa 16 medlemsstater. Om man tittar specifikt på privata enheter bland de tio största mottagarna motsvarar den andel av medlen som de fick cirka 1,9 % av alla medel från faciliteten i dessa 16 medlemsstater. Utöver dessa mottagare finns det många fler investeringar och system som är mer specifikt inriktade på små och medelstora företag i alla planer för återhämtning och resiliens. En analys av de åtgärder som slutmottagarna har fått finansiering för kan också ge en tydlig indikation om vilka politiska mål och breda sektorer som har fått stöd från faciliteten. De tillgängliga uppgifterna⁴⁴ för de 100 största slutmottagarna visar att de tillhörande åtgärderna är fördelade över de sex politiska pelarna på ett i stort sett balanserat sätt (se diagram 12), vilket stärker uppfattningen att faciliteten ger stöd till de medlemsstater som står för ett heltäckande och balanserat svar på den ekonomiska och sociala situationen. De hittills tillgängliga uppgifterna visar också att de största slutmottagarna inom faciliteten främst har varit involverade i genomförandet av åtgärder som

⁴¹ Lådagrammet visar medianen, två gränslinjer och två morrhår för en kontinuerlig variabelfördelning. Den nedre och övre gränslinjen motsvarar den första och tredje kvartilen (den 25:e och 75:e percentilen). De övre (nedre) morrhåren sträcker sig från gränslinjen till det största värdet som inte är längre än (högst) 1,5 än kvartilavståndet. Dessutom ingår medelvärdesmarkörer för att indikera skevheten i fördelningen.

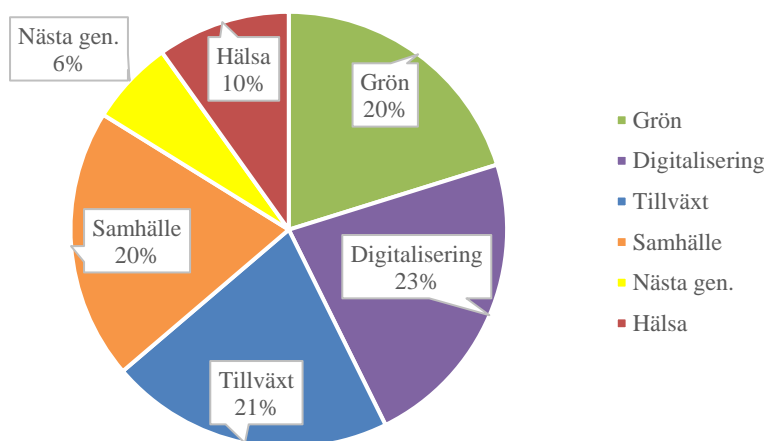
⁴² På grund av det större finansiella anslaget inom faciliteten för återhämtning och resiliens har de 100 slutmottagare som fått de högsta beloppen inom den italienska planen för återhämtning och resiliens fått belopp som är betydligt större än i de andra medlemsstater där uppgifter finns tillgängliga. Därför, och för att göra diagrammet mer lättläst, visas slutmottagarna i den italienska planen separat.

⁴³ Enligt artikel 25a i den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens behöver medlemsstaterna inte tillhandahålla uppgifter som skiljer mellan slutmottagare som är offentliga eller privata enheter. De siffror som presenteras här bygger på kommissionens egna uppskattningar.

⁴⁴ Detta utesluter uppgifter om slutmottagare i Estland, Finland och Polen, där strukturerade uppgifter kopplade till de politiska pelarna och relaterade politikområden inte har gjorts tillgängliga för kommissionen.

bidrar till den digitala omställningen, tätt följt av investeringar i smart och hållbar tillväxt för alla, social och territoriell sammanhållning och gröna investeringar, vilket visar den vikt som medlemsstaterna har lagt vid att främja den ekonomiska och sociala återhämtningen efter covid-19-krisen samt att förbereda EU:s ekonomier, samhällen och offentliga förvaltningar för den gröna och den digitala omställningen, i komplementaritet med sammanhållningspolitiska fonder⁴⁵.

Diagram 12: Bidrag från de mottagna beloppen och tillhörande åtgärder för vilka de 100 största slutmottagarna får stöd till de sex politiska pelarna⁴⁶

Källa: Europeiska kommissionens egen beräkning baserad på uppgifter från medlemsstaterna om slutmottagarna.

De största utbetalningarna är kopplade till infrastrukturprojekt, digitalisering och mobilitet, medan slutmottagarna oftast har fått ekonomiskt stöd för åtgärder inom utbildning och andra investeringar i personalresurser. De största finansieringsbelopp som slutmottagarna har fått i de medlemsstater där det finns tillgängliga uppgifter är kopplade till investeringar i territoriell infrastruktur och tjänster, e-förvaltning och digitala offentliga tjänster samt hållbar rörlighet, vilka utgör politikområden där investeringarna vanligtvis är stora och dyrare. Om man beaktar antalet tillhörande åtgärder i stället för de mottagna beloppen framgår det att de 100 största slutmottagarna oftast har fått finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens för genomförande av åtgärder inom allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning, e-förvaltning och digitala offentliga tjänster, personalresurser inom digitalisering samt energieffektivitet. Detta återspeglar den tonvikt som många medlemsstater har lagt i sina planer på utbildningsåtgärder och på

⁴⁵ Sammanhållningspolitiken omfattar liknande typer av investeringar och fungerar i synergi med faciliteten för återhämtning och resiliens. Sedan pandemins utbrott har sammanhållningspolitiken betalat ut 217,3 miljarder euro för att bl.a. stödja den gröna och den digitala omställningen och stärka medlemsstaternas resiliens.

⁴⁶ Dessa siffror bygger på den metod för märkning av pelare som utvecklats för resultattavlan för återhämtning och resiliens, där varje åtgärd i planerna för återhämtning och resiliens hänförs till ett primärt och ett sekundärt politikområde för att återspegla att åtgärder kan bidra till mer än ett politiskt mål. De sex politiska pelarna är grön omställning, digital omvandling, smart och hållbar tillväxt för alla, social och territoriell sammanhållning, hälsa och ekonomisk, social och institutionell resiliens, samt strategier för nästa generation.

kompetensutveckling och omskolning av anställda, arbetslösa och den bredare befolkningen för den digitala omställningen, samt på att främja den gröna och den digitala omställningen.

Framöver kommer kommissionen att fortsätta att granska tillgängliga uppgifter för att kunna dra lärdomar för genomförandet av faciliteten. Uppgifterna från de 100 största mottagarna kommer också att användas för att mata den ovannämnda interaktiva kartan över projekt inom faciliteten.

Årliga evenemang i faciliteten för återhämtning och resiliens

De årliga evenemangen är de viktigaste kommunikationstillfällena för genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens på nationell nivå. Kravet på att kommissionen och medlemsstaterna ska hålla gemensamma kommunikationsaktiviteter om finansiering från faciliteten fastställs i artikel 34 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och artikel 10 i finansieringsöverenskommelserna. Vid dessa evenemang samlas bland annat viktiga institutioner, berörda parter (inbegripet arbetsmarknadens parter och företrädare för det civila samhället) och mottagare av stöd från faciliteten för att diskutera framstegen med genomförandet av de olika projekt som medlemsstaterna föreslagit i sina nationella planer för återhämtning och resiliens. Europaparlamentets förbindelsekontor i medlemsstaterna, de nationella företrädarna för Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén inbjuds också att delta i dessa evenemang.

Fram till den 1 september 2023 hade 22 årliga evenemang ägt rum i lika många medlemsstater. Samarbetet om kommunikationen om faciliteten för återhämtning och resiliens är väletablerat mellan handläggarna för den europeiska planeringsterminen vid kommissionens representationer och de nationella förvaltningarna. Gemensamma insatser för att anordna de årliga evenemangen med företrädare på hög nivå från medlemsstaterna och kommissionen ökar synligheten för faciliteten. Dessa evenemang ger utmärkta möjligheter till presskontakter, vilket breddar publiken utöver de vanliga berörda parterna och ger en mycket bredare räckvidd. De flesta evenemangen har också direktsänts och inspelningar av evenemangen, liksom annat kommunikationsmaterial, finns på de enskilda landssidorna på den webbplats som är avsedd för faciliteten och resultattavlan för återhämtning och resiliens. Fler evenemang planeras senare under 2023 och nästa år i takt med att genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens, inklusive de nyligen antagna REPowerEU-kapiteln, fortskrider.

Samråd med berörda parter

Medlemsstaterna har valt olika tillvägagångssätt när det gäller samråd med berörda parter vid utarbetandet och genomförandet av sina respektive planer för återhämtning och resiliens. Enligt förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska medlemsstaterna som en del av sina planer för återhämtning och resiliens tillhandahålla en sammanfattning av de samråd som genomförts med berörda parter, däribland arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt lokala och regionala myndigheter. Enligt den ändrade förordningen om faciliteten ska medlemsstaterna tillhandahålla ytterligare en sammanfattning av resultatet av samrådsprocessen med berörda

parter, inklusive lokala och regionala myndigheter, om de åtgärder som ingår i REPowerEU-kapitlet. Sammanfattningen bör också innehålla en beskrivning av hur de synpunkter som erhållits har beaktats vid utformningen av REPowerEU-åtgärderna samt en indikation på hur de kommer att fortsätta att beaktas under genomförandet. På det hela taget gav de berörda parterna kommissionen varierande synpunkter på samrådsprocesserna på nationell nivå, allt från regelbundna och detaljerade samråd till mer begränsade sådana. Lokala och regionala myndigheter ansåg ofta att deras deltagande i de många politiska åtgärder som ingår i programmen var ojämnt. Detta beror delvis på att genomförandet av reformer och investeringar går i olika takt och att åtgärderna i planerna för återhämtning och resiliens i vissa medlemsstater är komplexa och mångsidiga. I detta avseende är införandet av REPowerEU-kapitlet en möjlighet att bana väg för ett större deltagande av alla relevanta berörda parter, inklusive arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt lokala och regionala myndigheter.

Under genomförandefasen har kommissionen uppmanat och fortsätter att uppmana alla medlemsstater att aktivt och effektivt samarbeta med arbetsmarknadens parter, lokala och regionala myndigheter och andra berörda parter, särskilt företrädare för det civila samhällets organisationer, genom regelbundna utbyten. Genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens är ett tillfälle att också engagera sig i den bredare politiska samordningsagendan för ekonomi, sysselsättning, sociala frågor och hållbarhet och kommer att bidra till att man gemensamt kan identifiera utmaningar och definiera lösningar. Ett effektivt deltagande är avgörande eftersom synpunkter och engagemang från berörda parter kommer att bidra till att säkerställa att de planerade reformerna och investeringarna är sunda, framgångsrika och sker i rätt tid. Dessutom fungerar de berörda aktörerna som en övergripande plattform för utbyte av åsikter om genomförandet och för att ett nära samarbete ska kunna säkerställas. I januari 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande om att stärka den sociala dialogen i EU⁴⁷, samt ett förslag till rådets rekommendation om den sociala dialogens roll, som antogs av rådet den 12 juni 2023. I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att på ett systematiskt och meningsfullt sätt och vid rätt tidpunkt involvera arbetsmarknadens parter i utformningen och genomförandet av sysselsättnings- och socialpolitiken och, i tillämpliga fall, den ekonomiska politiken och annan offentlig politik, även inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Kontakt med pressen

Kommissionen har haft en omfattande kommunikation med pressen om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens, ända sedan faciliteten inrättades. Kommissionen har sett till att nå ut till nationella korrespondenter och specialiserade journalister för att säkerställa en bred täckning och en bred förståelse hos allmänheten av de viktigaste frågorna som rör faciliteten och dess genomförande på plats, utfärdat över 200 pressmeddelanden och pressmaterial och anordnat många presskonferenser och tekniska

⁴⁷ Meddelande *Stärka den sociala dialogen i Europeiska unionen: ta vara på dess fulla potential för att hantera rättvisa omställningar*, 25 januari 2023, COM(2023) 40 final, och förslag till rådets rekommendation om stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter i Europeiska unionen, 25 januari 2023, COM(2023) 38 final.

genomgångar både i Bryssel och i medlemsstaterna, med stöd av kommissionens representationer. Kommissionen gav också omfattande och snabb återkoppling både skriftligt och muntligt till nationella och internationella journalister för att bemöta deras fortsatt stora intresse för instrumentet.

Ytterligare kommunikationsverksamhet inom faciliteten för återhämtning och resiliens vid Europeiska kommissionens representationer i medlemsstaterna

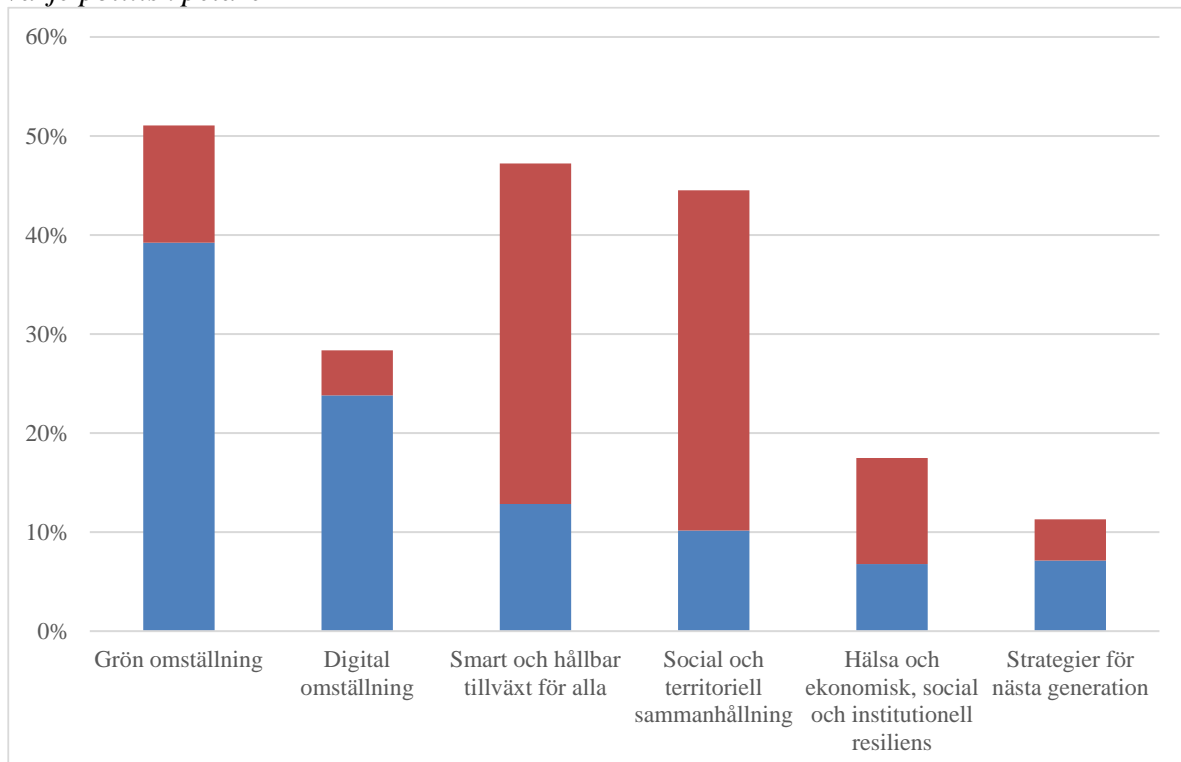
Att informera om fördelarna med de nationella planerna för återhämtning och resiliens är också en central kommunikationsuppgift för alla Europeiska kommissionens representationer i medlemsstaterna. Förutom de årliga evenemangen genomförs en mängd annan uppsökande verksamhet i nära samarbete med handläggare för den europeiska planeringsterminen och andra grupper inom representationerna. I många fall deltar även berörda parter, nationella och regionala myndigheter och andra externa partner i kommunikationsarbetet. I samband med offentliga diskussioner och medieevenemang diskuteras allmänt hur de nationella planerna för återhämtning och resiliens påverkar ekonomin och livskvaliteten för medborgarna.

3. Facilitetens bidrag till målen för faciliteten för återhämtning och resiliens

Enligt artikel 3 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens bör de reformer och investeringar som ingår i planerna för återhämtning och resiliens bidra till de sex politiska pelare⁴⁸ som utgör facilitetens tillämpningsområde och samtidigt utgå från medlemsstaternas specifika situation och utmaningar. Enligt förordningen om faciliteten ska varje medlemsstat avsätta minst 37 % av det totala anslaget för sin plan för återhämtning och resiliens till åtgärder som bidrar till klimatmålen och minst 20 % av de totala anslagen till digitala mål, baserat på förhandsberäkningen av kostnaderna för dessa åtgärder.

Kommissionen utvecklade en metod för rapportering av varje plans bidrag till facilitetens sex pelare, där varje åtgärd och delåtgärd märktes som ett primärt och ett sekundärt politiskt område (enligt kommissionens förteckning över politiska områden) som är förknippade med en av de sex pelarna, vilket innebär att en reform eller investering kan ha anknytning till flera pelare. Så långt det är möjligt ska rapporteringen till pelaren vara förenlig med annan digital märkning (klimatmässiga, digitala och sociala utgifter). Andelen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som bidrar till varje politisk pelare framgår av diagram 13.

Diagram 13: Andel av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som bidrar till varje politisk pelare

⁴⁸ De sex pelarna är i) grön omställning, ii) digital omvandling, iii) smart och hållbar tillväxt för alla, inbegripet ekonomisk sammanhållning, sysselsättning, produktivitet, konkurrenskraft, forskning, utveckling och innovation, och en välfungerande inre marknad med starka små och medelstora företag, iv) social och territoriell sammanhållning, v) hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens, inbegripet med målet att bland annat öka krisberedskapen och kapaciteten för krishantering, och vi) strategier för nästa generation, barn och ungdomar, såsom utbildning och kompetens.

Anmärkning: Varje åtgärd bidrar till två av de sex politiska pelarna, och därför uppgår det totala bidraget till alla pelare som visas i detta diagram till 200 % av de medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som tilldelats medlemsstaterna. Hur många procentandelar som bidrar till pelarna grön omställning och digital omvandling visas inte på samma sätt som procentandelarna som bidrar till klimatmålen och de digitala målen. De senare beräknas med en annan metod (som beskrivs i bilagorna VI och VII till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens). De blåfärgade (nedre) delarna motsvarar de åtgärder som har märkts och tilldelats pelaren som primära politikområden, medan de rödfärgade (övre) delarna motsvarar åtgärder som har märkts som sekundära politikområden.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

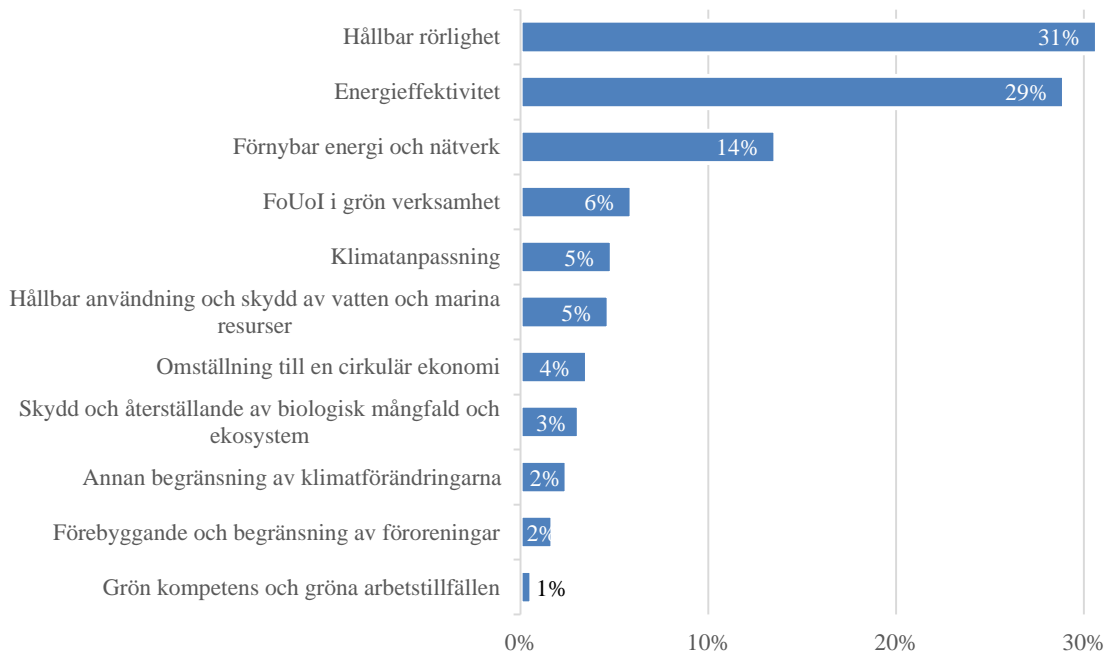
3.1 Facilitetens bidrag till den gröna omställningen (pelare 1)

Faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att bidra till uppnåendet av EU:s mål att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % fram till 2030 och att uppnå klimatneutralitet senast 2050. De åtgärder som stöds av faciliteten bidrar till att uppfylla EU:s klimatambitioner genom att främja hållbar rörlighet, öka energieffektiviteten och främja en större användning av förnybara energikällor. De kommer också att säkerställa framsteg i fråga om klimatanpassning och andra miljömål som att minska luftföroreningarna, främja den cirkulära ekonomin eller återställa och skydda den biologiska mångfalden. Totalt 254 miljarder euro⁴⁹ – eller 50 % av medlemsstaternas sammanlagda anslag hittills – har avsatts för åtgärder som bidrar till pelaren för grön omställning, som kan delas upp i 11 politikområden (se diagram 14)⁵⁰.

⁴⁹ I avsnitt 3 baseras hänvisningarna till de belopp i euro som avsatts för åtgärder som bidrar till facilitetens pelare på i förväg beräknade utgifter.

⁵⁰ I detta diagram visas de beräknade utgifterna enligt pelarmärkningen i resultattavlan för återhämtning och resiliens och motsvarar de åtgärder för vilka grön omställning har angetts som primär eller sekundär pelare.

Diagram 14: Fördelning av utgifter till stöd för den gröna omställningen uppdelade per politikområde

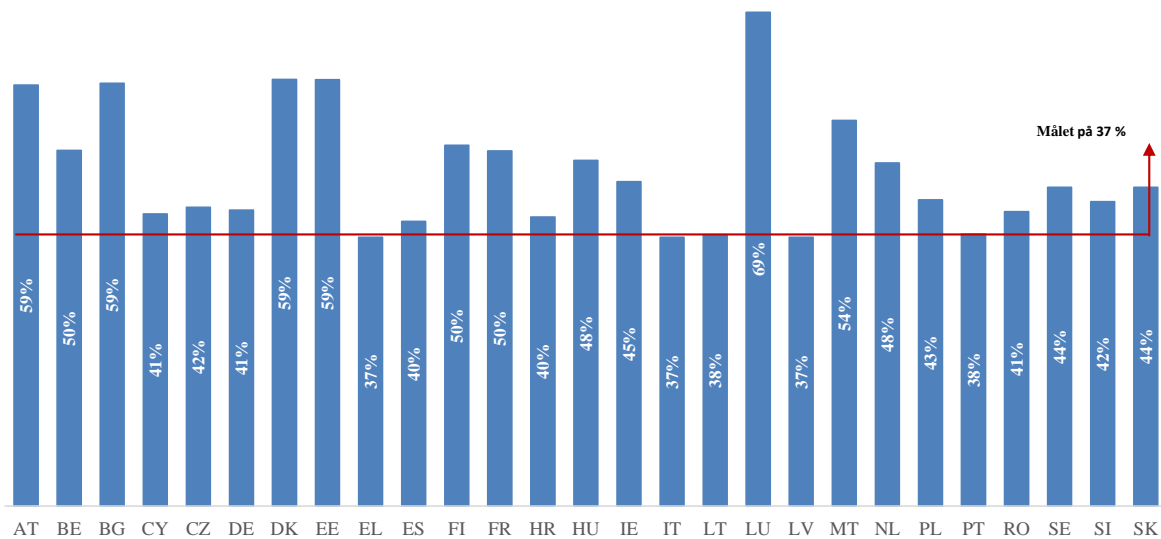
Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Målet i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens om att de reformer och investeringar i medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner som bidrar till klimatmålen ska uppgå till 37 % av de sammanlagda avsatta medlen har uppnåtts (diagram 15). De beräknade sammanlagda klimatutgifterna i de planer som antagits uppgår till 204 miljarder euro, vilket motsvarar omkring 40 % av planernas sammanlagda anslag beräknat genom metoden för klimatmärkning⁵¹.

⁵¹ I återhämtnings- och resiliensplanerna skulle medlemsstaterna med hjälp av bilaga VI till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens specificera och motivera i vilken utsträckning varje åtgärd bidrar helt och hållet (100 %), delvis (40 %) eller inte alls (0 %) till klimatmålen. Genom koefficienterna och kostnadsuppskattningarna för varje åtgärd går det att beräkna i vilken utsträckning planerna bidrar till klimatmålen. Observera att bidraget till den gröna omställningen är större än bidraget till klimatmålen enligt definitionen i bilaga VI till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, eftersom uträkningsmetoderna skiljer sig åt. Skillnader uppstår eftersom alla åtgärder anses bidra till pelaren med 100 % av sin beräknade kostnad, medan vissa endast bidrar till klimatmålen med 40 % av sin uppskattade kostnad enligt definitionen i bilaga VI till förordningen. Pelaren för den gröna omställningen innehåller dessutom koefficienter för miljömål som är mer omfattande än klimatmålen enligt bilaga VI till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens.

Diagram 15: Bidrag till klimatmålen som andel av anslagen i återhämtnings- och resiliensplanerna

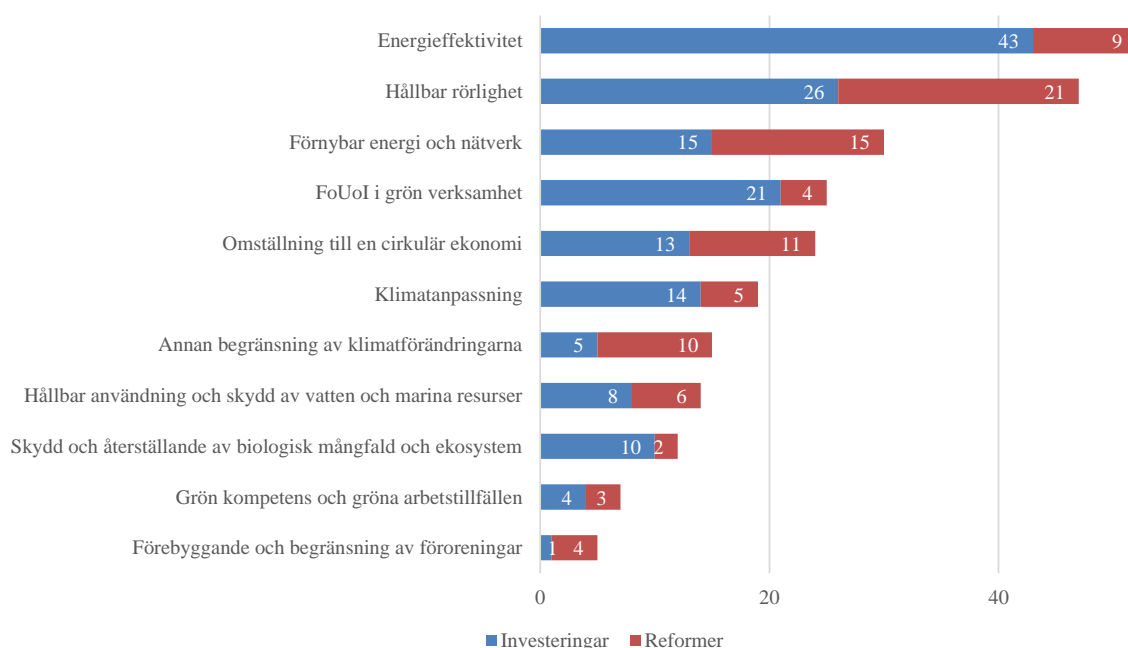
Anmärkning: I återhämtnings- och resiliensplanerna måste medlemsstaterna specificera och motivera i vilken utsträckning varje enskild åtgärd bidrar helt och hållet (100 %), delvis (40 %) eller inte alls (0 %) till klimatmålen. Bidragen till klimatmålen har beräknats med hjälp av bilagorna VI och VII till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Genom koefficienterna och kostnadsuppskattningarna för varje åtgärd går det att beräkna i vilken utsträckning planerna bidrar till klimatmålen.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Av de 705 delmål och mål som hittills har uppnåtts⁵² på ett tillfredsställande sätt är det 261 som bidrar till pelare 1, varav 246 har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt sedan den 1 mars 2022, det vill säga sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens. Sedan den 1 mars 2022 har flest delmål och mål uppnåtts inom politikområdena *energieffektivitet* (63 uppnådda delmål och mål genom 52 åtgärder sedan den 1 mars 2022), *hållbar rörlighet* (60 delmål och mål i 47 åtgärder) och *förnybar energi och nätverk* (40 delmål och mål genom 30 åtgärder), om både primära och sekundära politikområden räknas in (diagram 16). De flesta delmålen och målen utgör första steget i åtgärder som bidrar till den gröna omställningen. I rutan nedan ges några exempel på åtgärder inom pelaren för den gröna omställningen som genomförts sedan den 1 mars 2022.

⁵² Delmål och mål kan bidra till fler än en pelare.

Diagram 16: Antal åtgärder i pelare 1 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Källa: Europeiska kommissionen.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål i pelaren för den gröna omställningen

Reformer

- **Slovakien** har antagit lagstiftning som ska förbättra avfallshanteringen i bygg- och rivningssektorn.
- **Grekland** ska genomföra en reform som ska förenkla och digitalisera systemet för tillstånd för förnybara energikällor och antagit en lag om att införa ett system med ursprungsgarantier för förnybar energi till hushåll.
- **Danmark** ska genomföra en reform som innebär högre skatt på växthusgasutsläpp som ska ge danska företag incitament att minska utsläppen, liksom skatteavdrag för gröna investeringar.

Investeringar

- **Bulgarien** ska göra investeringar i grön och effektiv kollektivtrafik och en reform som ska främja omställningen till grön energi. Ett belopp om 110,5 miljoner euro från faciliteten för återhämtning och resiliens går till uppförande av en del av linje 3 i Sofias tunnelbana, omfattande en sträcka om tre kilometer och tre stationer. Det ger passagerare ett rent, snabbt och effektivt sätt att resa kollektivt med möjlighet till byten till andra transportsätt. Denna investering förväntas möjliggöra transport av i genomsnitt 7,6

miljoner passagerare per år från och med 2026 och minska växthusgasutsläppen och luftföroreningarna.

Stationen vid det medicinska universitetet på tunnelbanelinje 3

Upphovsrätt: Bulgariska myndigheter.

- **Tjeckien** har investerat i hållbara transporter genom projekt för väg- och järnvägssäkerhet och genom att renovera järnvägsbroar och järnvägstunlar.
- **Kroatien** investerar i uppförande och renovering av allmänna vattenförsörjningssystem.
- **Spanien** har infört mekanismer som ska leda till investeringar i installationer för användning av förnybara energikällor i byggnader och industriprocesser samt i initiativ som genomförs av energigemenskaper.

Hållbar rörlighet

Ungefär en tredjedel av medlen från faciliteten som går till klimatet går till åtgärder för **hållbar rörlighet, vilket innebär att det är den pelare för den gröna omställningen som får mest stöd** (31 % av medlen eller 79,4 miljarder euro). Åtgärderna består bland annat av investeringar i utsläppsfria eller utsläppssnåla fordon, kollektivtrafikutveckling och laddningsinfrastruktur. Den största delen av investeringarna, 42 miljarder euro, går till modernisering av järnvägsinfrastruktur, bland annat inköp av modernt rullande materiel. Vissa återhämtnings- och resiliensplaner innehåller även ambitiösa reformer för att inrätta beskattningssystem eller ändra regelverk så att utsläppsfri mobilitet uppmuntras. Reformerna rör hela regelverket i stort och omfattar bland annat strategier som ska underlätta för hållbar urban mobilitet och kollektivtrafik. I planerna ingår även åtgärder för att införa konkurrens på området för hamntjänster och att reformera sjöfartssektorn till havs och på inre vattenvägar.

Energieffektivitet

Energieffektivitet står för 29 % av de sammanlagda utgifterna i pelaren för grön omställning (med en total kostnad på 72,8 miljarder euro). Medlemsstaterna har i sina planer lagt in stora investeringar i energireoveringar av privata och offentliga byggnader och i uppförande av nya byggnader med hög energieffektivitet. De flesta av investeringarna gäller energieffektiviteten i bostadshus (31 miljarder euro), där målet vanligen är att minska primärenergianvändningen med 30 % eller mer. Investeringar inom andra sektorer kommer att bidra till minskade koldioxidutsläpp i produktionsprocesserna i små och medelstora företag, större verksamheter och fjärrvärmesystem, till exempel genom att man främjar integrering av renare och effektivare teknik i tillverkningsprocesser och centraliserad värmeproduktion (7 miljarder euro). I samma syfte innehåller vissa återhämtnings- och resiliensplaner även reformer som ska undanröja hinder för energieffektivitet, som ändrade regelverk eller harmoniserade stödmekanismer där allt sköts genom en gemensam kontaktpunkt.

Förnybar energi och nätverk

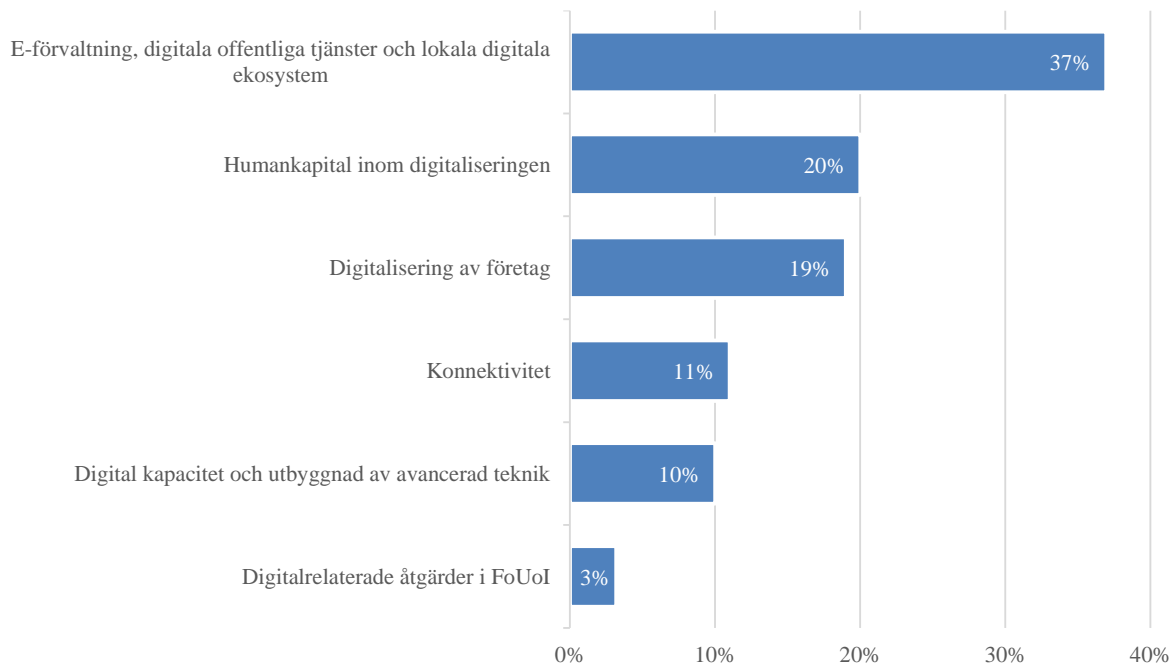
De uppskattade utgifterna för ren energi, det vill säga för förnybar energi och nätverk för förnybar energi, utgör 14 % av de totala utgifterna inom pelaren för grön omställning (med en total kostnad på 35,3 miljarder euro). Många återhämtnings- och resiliensplaner innehåller åtgärder för ren energi, som investeringar i produktion av förnybar energi, både inom redan etablerad teknik för förnybar energi och inom innovativa lösningar. Ungefär två tredjedelar av de totala investeringarna på detta område gäller teknik för förnybar energi (24 miljarder euro), medan det återstående beloppet går till investeringar i energinät och energiinfrastruktur (11 miljarder euro). Det behövs en ambitiös reformagenda för att andelen förnybara energikällor ska öka. Därför vill man genom reformerna i planerna skapa en stabil lagstiftning och lämpliga synergieffekter mellan offentliga och privata investeringar, förenkla de administrativa förfarandena och införa nya eller förlänga befintliga stödordningar.

3.2 Facilitetens bidrag till den digitala omvandlingen (pelare 2)

Faciliteten för återhämtning och resiliens bidrar väsentligen till den digitala omvandlingen i EU. Planerna innehåller en rad olika åtgärder, som utbyggnad av modern digital infrastruktur och avancerad teknik, utveckling av digitala färdigheter bland allmänheten och arbetskraften och stöd till digitalisering inom både företag och offentlig tjänster. Sammanlagt går 144 miljarder euro till pelaren för digital omvandling, fördelat mellan olika digitala politikområden enligt diagram 17⁵³.

⁵³ I detta diagram visas de beräknade utgifterna enligt pelarmärkningen i resultattavlan för återhämtning och resiliens och motsvarar de åtgärder för vilka digital omvandling har angetts som primär eller sekundär pelare.

Diagram 17: Fördelning av utgifter till stöd för den digitala omvandlingen uppdelade per politikområde

Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare.

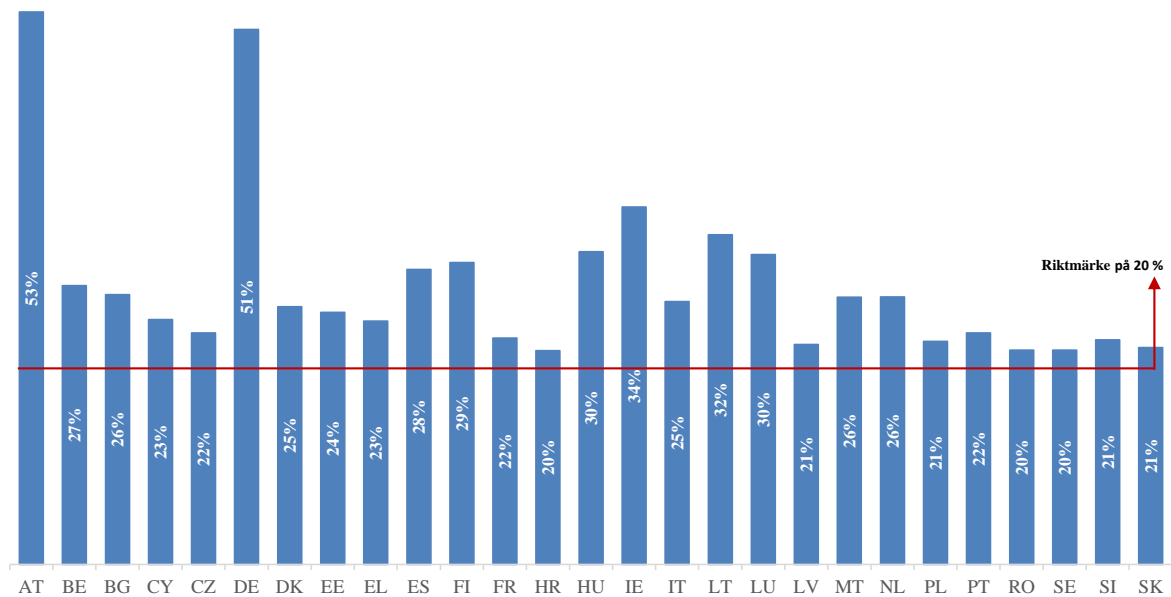
Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Målet för faciliteten för återhämtning och resiliens om att de reformer och investeringar i medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner som bidrar till de digitala målen ska uppgå till 20 % av de sammanlagda avsatta medlen har uppnåtts (diagram 18). Hittills uppgår de beräknade sammanlagda digitaliseringsutgifterna i planerna till 130 miljarder euro, omkring 26 % av planernas sammanlagda anslag, beräknat utifrån den digitala märkningen⁵⁴.

Av de 705 delmål och mål som hittills har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt är det 184 som bidrar till pelare 2, varav 178 har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt sedan den 1 mars 2022. Flest delmål och mål har uppnåtts inom politikområdena *e-förvaltning, digitala offentliga tjänster och lokala digitala ekosystem* (85 uppnådda delmål och mål i 72 åtgärder sedan den 1 mars 2022), *personalresurser inom digitaliseringen* (40 delmål och mål i 30 åtgärder) och *digitalisering av företag* (29 delmål och mål i 20 åtgärder) (diagram 19). I rutan nedan ges ett antal exempel från ansökningar om utbetalning som har fått en positiv bedömning. De rör viktiga områden som är kopplade till digitaliseringspolitiken, men även andra områden, som konnektivitet.

⁵⁴ I återhämtnings- och resiliensplanerna skulle medlemsstaterna med hjälp av bilaga VII till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens specificera och motivera i vilken utsträckning varje åtgärd bidrar helt och hållet (100 %), delvis (40 %) eller inte alls (0 %) till de digitala målen. Genom att kombinera koefficienterna med kostnadsuppskattningarna för varje åtgärd går det att beräkna i vilken utsträckning planerna bidrar till de digitala målen.

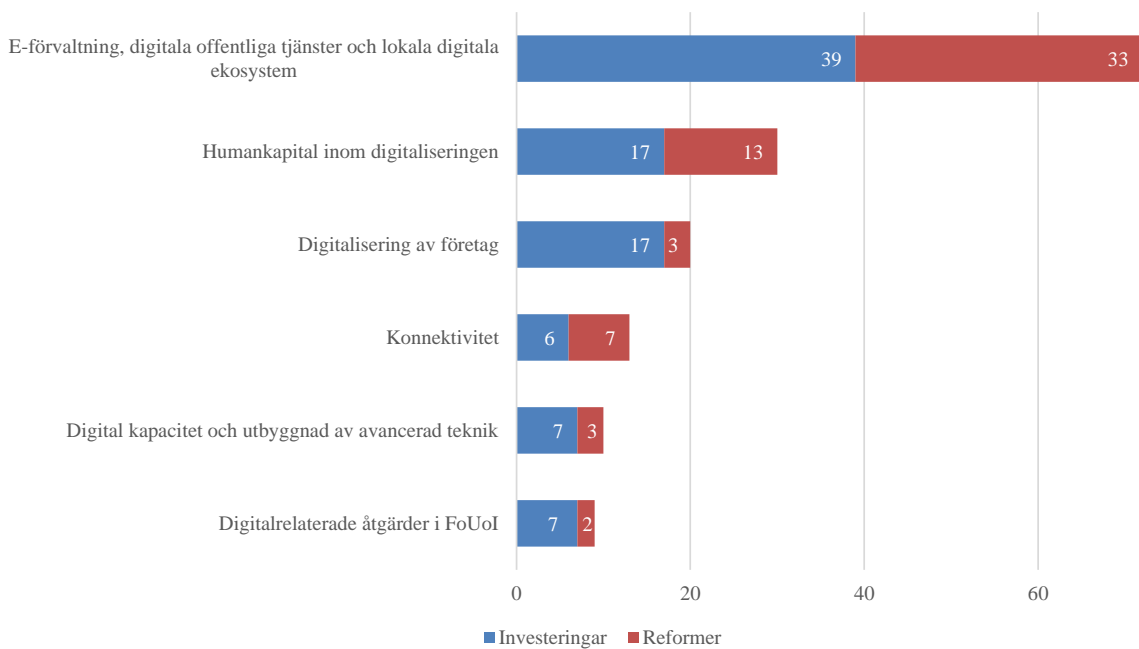
Diagram 18: Bidrag till de digitala målen som andel av anslagen i återhämtnings- och resiliensplanerna

Anmärkning: I återhämtnings- och resiliensplanerna måste medlemsstaterna specificera och motivera i vilken utsträckning varje enskild åtgärd bidrar helt och hållet (100 %), delvis (40 %) eller inte alls (0 %) till de digitala målen. Bidragen till de digitala målen har beräknats med hjälp av bilagorna VI och VII till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. Genom att kombinera koefficienterna med kostnadsuppskattningarna för varje åtgärd går det att beräkna i vilken utsträckning planerna bidrar till de digitala målen.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Diagram 19: Antal åtgärder i pelare 2 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Källa: Europeiska kommissionen.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål i pelaren för den digitala omvandlingen

Reformer

- **Rumänien** har godkänt en reform som ska påskynda utbyggnaden av 5G-nätet i enlighet med säkerhetsbestämmelser och ge små landsbygdskommuner, isolerade orter och mindre gynnade bebodda områden tillgång till bredband. På så sätt vill man åtgärda den digitala klyftan mellan landsbygd och städer, minska den administrativa bördan och förenkla förfarandena och avgifterna och skapa förutsättningar för lika tillgång till digitala tjänster och internet.
- **Slovakien** har godkänt det så kallade nationella konceptet för datorisering av den offentliga förvaltningen, som utgör ramen för digitaliseringsreformer i linje med återhämtnings- och resiliensplanen. I det nationella konceptet ges ramarna för en standardisering av cybersäkerhetskrav, samtidigt som det slås fast att det kommer att behövas ytterligare specifika åtgärder för att fastställa cybersäkerhetsstandarder för teknik och förfaranden.
- **Slovenien** har inrättat ett informatikutvecklingsråd som ska fungera som ett centralt forum för den offentliga förvaltningen för samordning på operativ nivå rörande informationsteknikinvesteringar, standarder och annan teknisk utveckling, i synnerhet i de fall då det är viktigt att dessa system fungerar ihop så att man kan uppnå effektivitet i drift och underhåll.

Investeringar

- **Österrike** har vidtagit åtgärder för att stötta digitaliseringen i skolor och inom utbildningsväsendet så att alla ska få rättvis och lika tillgång till grundläggande digitala färdigheter. Genom en investering på 171,7 miljoner euro från faciliteten för återhämtning och resiliens ska alla elever på högstadiet få bärbara datorer och surfplattor. Denna investering åtföljs av en reform som ska förbättra infrastrukturen i olika skolbyggnader så att de digitala enheterna som eleverna får kan utnyttjas till fullo.

En skola i Innsbruck (Tyrolen, Österrike) med datorer som fått stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens

Upphovsrätt: Europeiska kommissionens representation i Österrike/APA-Fotoservice/Hetfleisch.

- **Danmark** har tagit fram och börjat erbjuda nya digitala lösningar som ska göra hälso- och sjukvårdssystemet mer uppkopplat efter covid-19-pandemin. Bland annat har man infört digital teknik och digitala vårdbesök.
- **Spanien** har gjort investeringar för att digitalisera större kulturinrättningar, som Pradomuseet, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, det spanska nationalbiblioteket, liksom annat biblioteksmaterial från offentlig förvaltning och privata enheter, arkiv, inventarieförteckningar och register för det historiska arvet, där även ljud- och bildmaterial ingår.
- **Italien** har upphandlat utförandet av alla konnektivetsprojekt som ingår i investeringen för snabba internetanslutningar. Genom dessa upphandlingsavtal ska det rikstäckande ultrasnabba telekommunikationsnätet med 5G byggas färdigt i hela Italien.
- **Malta** har börjat införa säkra digitala lösningar och verktyg som ska underlätta för användarna i rättsväsendet. Dessa lösningar och verktyg ska förenkla förfaranden, öka tillgängligheten i rättsväsendet (vad gäller tillgång till handlingar men även möjligheter att vittna på distans) och stärka effektiviteten i rättsväsendet i linje med strategin för digital rättvisa.
- **Portugal** har startat Academia Portugal Digital, en onlineplattform där besökarna kan få en bedömning av sina digitala färdigheter och gå personligt anpassade digitala kurser.

E-förvaltning och digitala offentliga tjänster

Åtgärder för digitalisering av offentliga tjänster och e-förvaltning står för mer än en tredjedel av de digitala utgifterna som finansieras genom faciliteten, vilket innebär att detta är det digitala politikområdet som får mest stöd (37 % av pelaren för digital

omvandling eller 53 miljarder euro). Syftet med dessa åtgärder är att modernisera och förbättra förfarandena inom den offentliga förvaltningen för att göra dem mer användarvänliga, medborgarorienterade och driftskompatibla och för att ge privatpersoner och företag bättre tillgång till digitala offentliga tjänster och öka användningen av dem. Många återhämtnings- och resiliensplaner innehåller reformer för att införa eller förbättra lösningar för e-förvaltning, däribland elektronisk identifiering, för att säkerställa interoperabiliteten hos digitala offentliga plattformar samt för att förbättra insamlingen och hanteringen av uppgifter. Flera av återhämtnings- och resiliensplanerna omfattar även investeringar som syftar till att integrera avancerad teknik (som statliga molntjänster) i myndigheternas processer och stärka den offentliga sektorns cybersäkerhet. I många återhämtnings- och resiliensplaner återfinns även åtgärder för digitalisering av de nationella hälso- och sjukvårdssystemen och rättssystemen.

Digitaliseringen av offentliga tjänster berör flera olika politikområden och skapar synergieffekter med de fem andra pelarna som stöds genom faciliteten. Vissa av investeringarna inom pelaren för grön omställning återspeglar digitaliseringens viktiga roll för att göra EU:s transportsystem mer hållbara och resilienta, till exempel genom teknik för intelligenta transportsystem (ITS), verktyg för hantering av mobilitet i städer, multimodala system för biljetter och passageraruppgifter samt en utökning av det europeiska ledningssystemet för järnvägstrafik.

Digitalisering av företag

Alla återhämtnings- och resiliensplaner innehåller åtgärder som ger stöd till digitaliseringen av företag, med en total kostnad på 27 miljarder euro eller 19 % av pelaren för digital omvandling. Åtgärderna inom detta område omfattar flera viktiga reformer, varav de viktigaste är de som syftar till att förenkla företagets administrativa förfaranden och skapa en grund för ett digitalt företagsklimat, med insatser inom området för skapande och registrering av företag, förtroende och cybersäkerhet. Dessa åtgärder förväntas öka förtroendet för digital teknik och skapa positiva effekter både för spridningen av teknikerna och omfattningen av deras användning. Reformerna för digitaliserad fakturering förväntas också ha positiva effekter för företagets digitalisering och öka insynen. I flera av planerna ingår även investeringar för att stödja integreringen av avancerad digital teknik i företagets produktionsprocesser (exempelvis automatisering och artificiell intelligens).

Personalresurser

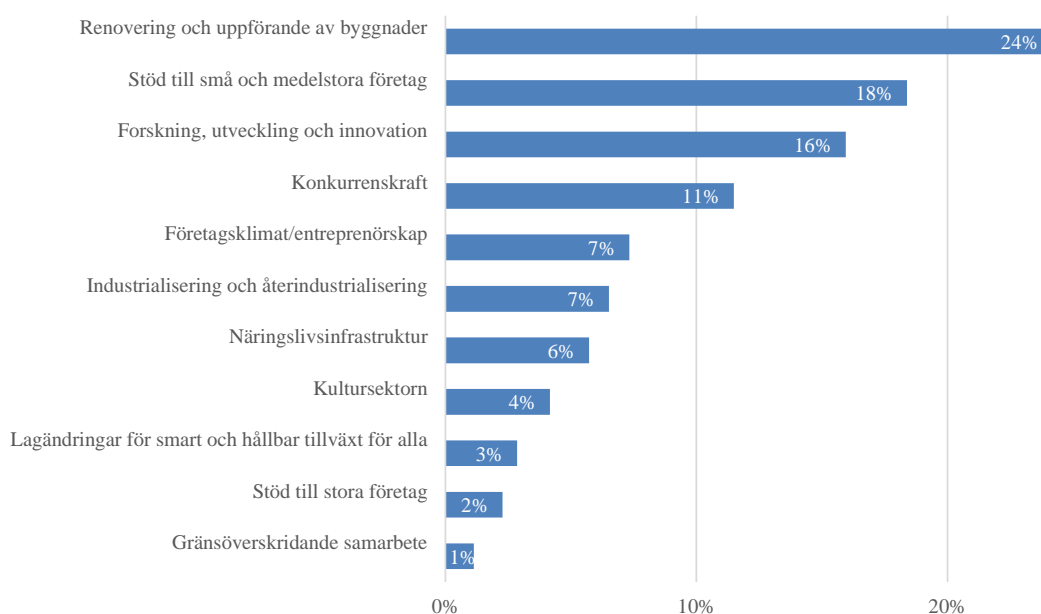
Återhämtnings- och resiliensplanerna omfattar även ett stort antal åtgärder för att stödja utvecklingen av digitala färdigheter, med en total beräknad kostnad på 29 miljarder euro, vilket motsvarar 20 % av pelaren för digital omvandling. De flesta av planerna innehåller åtgärder för att öka nivån av digitala färdigheter hos allmänheten och arbetskraften. I vissa av planerna ingår även åtgärder för att främja avancerade digitala färdigheter och utbilda IKT-specialister genom utveckling av utbildningsmoduler för avancerad digital teknik inom högre utbildning och yrkesutbildning. Covid-19-pandemin har

visat att det är viktigt att digitalisera undervisningen, och flera återhämtnings- och resiliensplaner innehåller åtgärder på det området.

3.3 Facilitetens bidrag till smart och hållbar tillväxt för alla (pelare 3)

De 27 återhämtnings- och resiliensplanerna bidrar till smart och hållbar tillväxt för alla (det vill säga pelare 3) genom fler än 1 500 åtgärder för runt 214,6 miljarder euro. Åtgärderna rör olika områden: från reformer för att förbättra företagsklimatet eller konkurrenskraften och stötta små och medelstora företag, forskning och utveckling och innovation eller kultursektorn (diagram 20).

Diagram 20: Fördelning av utgifter som stöd till smart och hållbar tillväxt för alla per politikområde

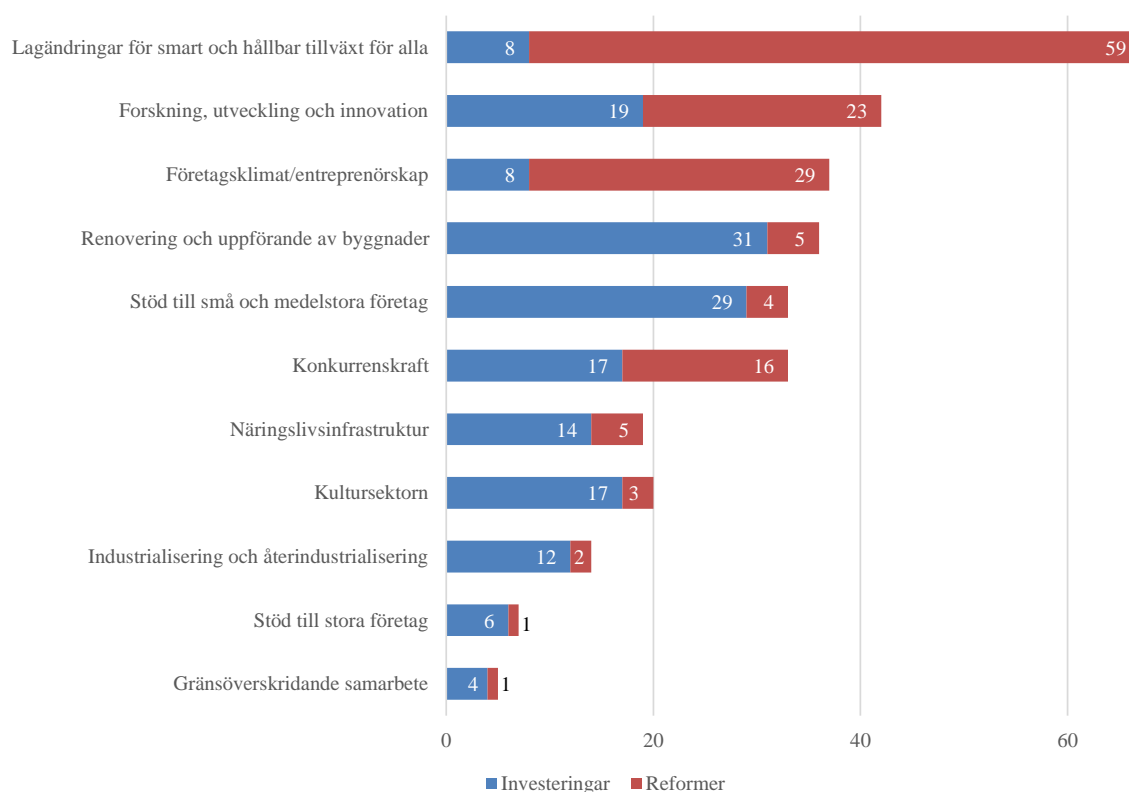

Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Hittills har 350 delmål och mål som bidrar till pelare 3 uppnåtts, varav 321 sedan den 1 mars 2022. Framförallt har framsteg uppnåtts när det gäller lagändringar för smart och hållbar tillväxt för alla (85 delmål och mål uppnådda genom 67 åtgärder sedan den 1 mars 2022), forskning, utveckling och innovation (49 delmål och mål genom 42 åtgärder) och företagsklimat/entreprenörskap (52 delmål och mål genom 37 åtgärder) (diagram 21).

Diagram 21: Antal åtgärder i pelare 3 med delmål och mål som uppnått på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Källa: Europeiska kommissionen.

FoU och innovation inom pelare 3

Tjugofem återhämtnings- och resiliensplaner omfattar åtgärder för forskning, utveckling och innovation inom pelare 3 för sammanlagt 38,1 miljarder euro. Investeringarna i forskning och innovation inom pelare 3 motsvarar vanligen mellan 4 och 18 % av en medlemsstats icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd genom faciliteten för återhämtning och resiliens, med ett fåtal avvikande värden under eller över detta intervall och med ett medelvärde på omkring 8 %.

Målen med FoU-åtgärderna inom pelare 3 varierar stort. FoU-reformerna inom pelare 3 ska minska fragmenteringen inom de vetenskapliga forskningssystemen, minska den administrativa bördan för att få offentlig finansiering för FoU-insatser, stödja överföringen av kunskap och teknik, undanröja hinder för samarbete mellan den akademiska världen och näringslivet och förbättra samordningen mellan de olika förvaltningsnivåerna som arbetar med forskning och innovation och utbildning. Ett stort antal återhämtnings- och resiliensplaner omfattar tematiska investeringar i forskning och innovation inom pelare 3, vilket möjliggör en mobilisering av kapacitet som kan snabba på den gröna och den digitala omställningen i linje med agendorna på EU-nivå (av den beräknade kostnaden för åtgärderna med inriktning på forskning och innovation har omkring 27 respektive 23 % märkts som bidrag till de gröna och digitala målen).

Hittills har 53 delmål och mål inom forskning, utveckling och innovation uppnåtts (av sammanlagt 705 uppnådda delmål och mål), varav 49 har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt sedan den 1 mars 2022.

Det är viktigt att påpeka att även vissa av åtgärderna inom pelare 1 och 2 bidrar till forskning och utveckling⁵⁵. Allt som allt uppgår FoUoI-investeringarna (det vill säga alla åtgärder som märkts som pelare 1, 2 eller 3) till uppskattningsvis 48 miljarder euro, vilket i genomsnitt motsvarar kring 10 % av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som en medlemsstat får genom faciliteten för återhämtning och resiliens.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör smart och hållbar tillväxt för alla (politikområdet forskning, utveckling och innovation)

Reformer:

- **Slovakien** har ändrat två lagar som innebär att den slovakiska vetenskapsakademien har blivit en offentlig forskningsorganisation. Det gjordes för att möjliggöra finansiering från olika håll och fördjupat samarbete med den privata sektorn så att gemensamma projekt kan genomföras och forsknings- och tekniköverföring främjas.

Investeringar:

- **Italien** har skrivit upphandlingsavtal med organisationer som ska hjälpa till att inrätta och stärka minst 30 forskningsinfrastrukturer/forskningsinstitut som fastställts ha strategisk betydelse enligt den nationella planen för forskningsinfrastrukturer 2021–2027, samt med dessa förknippade innovationsinfrastrukturer.

Syftet med åtgärden är att inrätta forskningsanläggningar och stötta innovations- och tekniköverföring, liksom att främja offentlig-privata partnerskap.

⁵⁵ I pelare 1 om grön omställning ingår vissa FoUoI-åtgärder som kategoriserats som "åtgärder för forskning, utveckling och innovation inom gröna verksamheter", och i pelare 2 om digital omvandling ingår vissa FoUoI-åtgärder som kategoriserats som "digitalt relaterade åtgärder inom forskning, utveckling och innovation".

- **Spanien** har hjälpt 68 företag (39 stora och 29 små och medelstora företag) som har arbetat med FoU-projekt inom hållbar fordonsindustri i syfte att öka företagets tekniska förmåga inom en rad områden, som utveckling av energilagringssystem med mycket låga utsläpp och hög materialåtervinningsgrad, högeffektiva vätgasbaserade system för rörlighet, automatiserad och uppkopplad mobilitet och anpassning av produktionsmiljöer med säkra och tillförlitliga system för interaktion mellan människa och maskin i en smart tillverkningsmiljö.

Stöd till företag (inbegripet små och medelstora företag, tillgång till finansiering och finansieringsinstrument)

I de flesta av återhämtnings- och resiliensplanerna ingår åtgärder som ger direkt stöd till små och medelstora företag uppgående till 45 miljarder euro, vilket motsvarar omkring 22 % av de totala beräknade utgifterna för pelare 3. Sammantaget handlar 159 åtgärder om stöd till små och medelstora företag med 332 delmål och mål.

Åtgärderna för små och medelstora företag som ingår i återhämtnings- och resiliensplanerna omfattar en rad olika områden, från förbättring av företagsklimatet och tillgång till offentlig upphandling till digitalisering av små och medelstora företag och förbättring av deras miljömässiga hållbarhet. Flera av åtgärderna syftar även till att förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och motståndskraft genom bättre tillgång till finansiering, omskolning och kompetensutveckling av anställda eller utökad kapacitet när det gäller forskning och utveckling.

Hittills har 51 delmål och mål relaterade till de åtgärder som stöder små och medelstora företag uppnåtts (av sammanlagt 705 uppnådda delmål och mål), varav 49 har uppnåtts på ett tillfredsställande sedan den 1 mars 2022.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör smart och hållbar tillväxt för alla (politikområdet *stöd till små och medelstora företag*)

Investeringar:

- **Kroatien** har skapat ett finansieringsinstrument som ska hjälpa mikroföretag och små och medelstora företag att investera i sådant som ny teknik, köpa in moderna maskiner och modern utrustning och öka sin kapacitet att producera varor och tjänster, liksom sina åtgärder för den gröna omställningen.
- **Grekland** har inlett en upphandling för finansiering av ett kupongsystem för investeringar i teknik och tjänster som leder till digitalisering av små och medelstora företag (som applikationer för e-betalningar, e-handel och e-faktureringsverktyg för digital annonsering, digital kompetensutveckling, cybersäkerhetssystem och molninfrastruktur och molntjänster).
- **Italien** har inrättat ett finansieringsinstrument som ska finansiera nystartade företag och skötas av genomförandepartnern Cassa Depositi e Prestiti (CDP) som staten tecknat avtal

med.

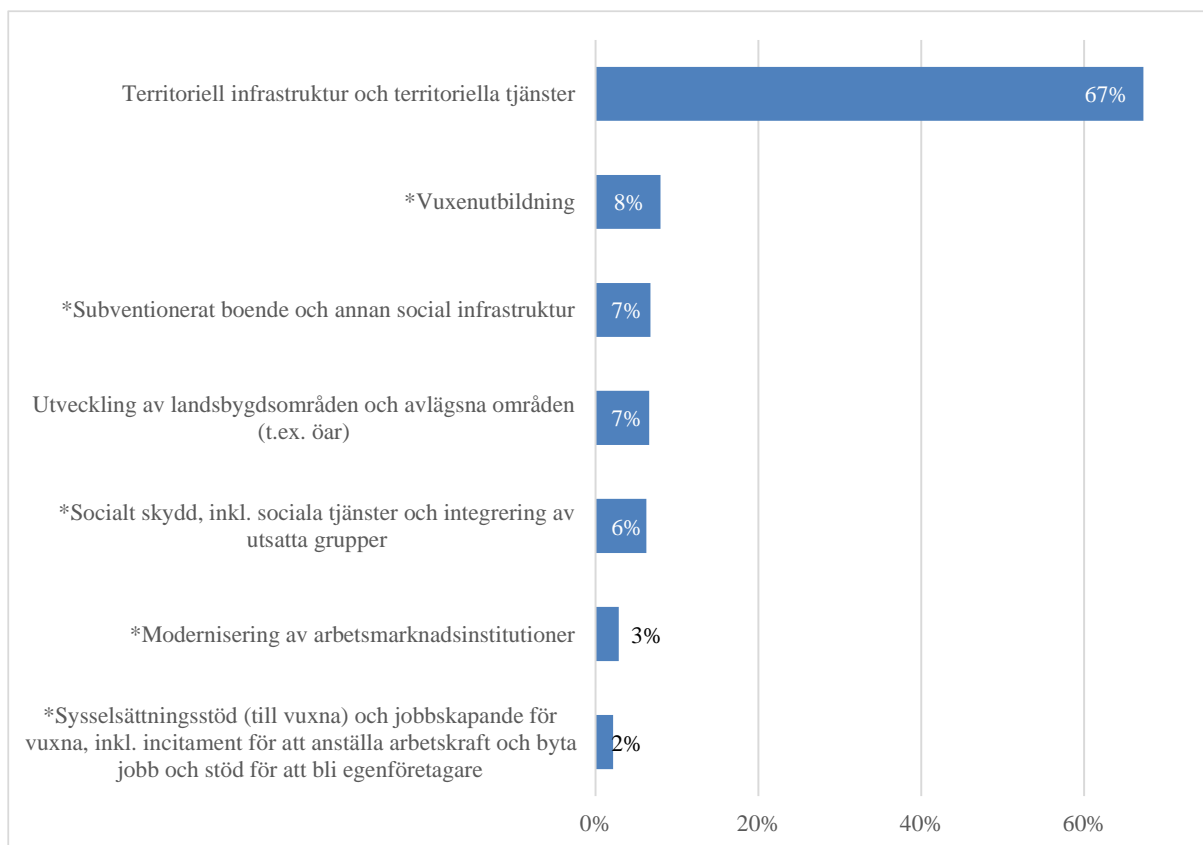
3.4 Facilitetens bidrag till den sociala och territoriella sammanhållningen (pelare 4)

I medlemsstaternas planer finns ett betydande antal åtgärder som gynnar social och territoriell sammanhållning och som särskilt bidrar till genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och de särskilda områdena i den pelaren om lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor och socialt skydd och inkludering. Enligt de 27 planer som rådet har godkänt är det 220,6 miljarder euro som ska gå till pelare 4. Hur utgifterna fördelar sig inom pelaren visas i diagram 22.

Av de 705 delmål och mål som uppnåtts hittills bidrar 253 till pelare 4, varav 237 har uppnåtts sedan den senaste årsrapporten från mars 2022. Flest delmål och mål har uppnåtts inom politikområdena *territoriell infrastruktur och territoriella tjänster* (106 uppnådda delmål och mål genom 84 åtgärder sedan den 1 mars 2022), *socialt skydd* (58 uppnådda delmål och mål genom 52 åtgärder) och *vuxenutbildning* (41 uppnådda delmål och mål genom 27 åtgärder) (diagram 23). Det bör noteras att 149 av de uppnådda delmålen och målen inom pelare 4 sedan faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades har handlat om sociala mål i vid bemärkelse⁵⁶, vilket visar att det redan från början av genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanerna fanns en stark vilja i medlemsstaterna att uppnå resultat på det sociala området. Åtgärder av detta slag bidrar även till att EU:s överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning kan uppnås.

Diagram 22: Fördelning av utgifter till stöd för den sociala och territoriella sammanhållningen per politikområde

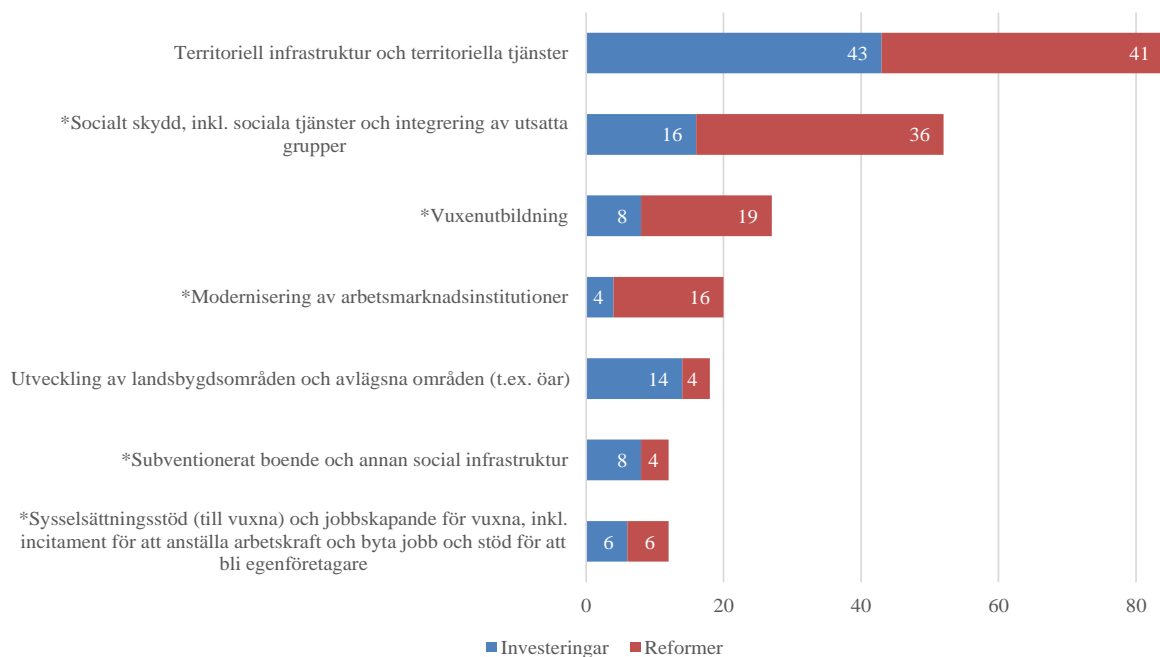
⁵⁶ Dessa delmål och mål är kopplade till åtgärder som bidrar till de sociala kategorierna enligt definitionen i delegerad förordning 2021/2105.

Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare. Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Diagram 23: Antal åtgärder i pelare 4 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Anmärkning: Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Europeiska kommissionen.

Socialt skydd, inkludering, subventionerat boende och social infrastruktur

Alla återhämtnings- och resiliensplaner innehåller reformer eller investeringar som ska stärka medlemsstaternas system för socialt skydd. Fler än 300 åtgärder ska motverka en stor mängd olika utmaningar. Många av dessa omnämns i de landsspecifika rekommendationerna. Åtgärderna för socialt skydd och subventionerat boende står för omkring 28,8 miljarder euro. Framst handlar åtgärderna om ändamålsenlighet, kvalitet och resiliens i systemen för socialt skydd. De flesta av investeringarna för socialt skydd genom faciliteten för återhämtning och resiliens gäller uppgradering, utökning eller förbättring av det nätverk av sociala tjänster och faciliteter som tillhandahålls av offentliga och privata sociala institutioner. De omfattar även särskilda åtgärder för att inkludera personer med funktionsnedsättning, säkerställa tillräckliga och hållbara sociala förmåner samt förbättra livsvillkoren för äldre i behov av vård. Flera medlemsstater gör även viktiga investeringar, främst lånefinansierade, för att öka tillgången till subventionerat boende och social infrastruktur för mindre gynnade grupper. I vissa av medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner ingår reformer av systemen för minimiinkomst och pension för att se till att dessa är tillräckliga och hållbara.

Hittills har 72 delmål och mål inom socialt skydd och subventionerat boende uppnåtts (av sammanlagt 705 uppnådda delmål och mål), varav 67 sedan den 1 mars 2022.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör pelaren för social och territoriell sammanhållning (politikområdena *socialt skydd* och *subventionerade bostäder*)

Reformer:

- **Slovakien** har samlat befogenheterna att utöva tillsyn över social omsorg i syfte att minska fragmenteringen och öka effektiviteten i den sociala omsorgen och förbättra kvaliteten på den omsorg som ges av socialtjänsten och i hemmet.
- **Spanien** har beslutat att göra om systemet med sociala avgifter för egenföretagare så att systemet i större utsträckning bygger på de faktiska inkomsterna, vilket ska leda till att egenföretagare kan få rimligare pensioner i framtiden.

Investeringar:

- För att säkerställa att man har personal som har tillräcklig kompetens för att utföra socialt arbete har **Kroatien** inrättat en ny tjänst för social vägledning. Man har utbildat 220 sociala vägledare som ska ge ett mer personligt anpassat stöd så att brukarna får mer egenmakt.
- **Frankrike** har gett bidrag till energieffektivitetsrenoveringar i över 20 000 subventionerade boenden.

Sysselsättningsstöd, modernisering av arbetsmarknadens institutioner samt vuxenutbildning och utbildning för andra målgrupper än ungdomar

De flesta medlemsstater har lagt in en omfattande mängd olika reformer och investeringar i sina återhämtnings- och resiliensplaner för att skapa arbetstillfällen och modernisera arbetsmarknaden. Sammanlagt avsätts 11,2 miljarder euro till sysselsättningsstöd till vuxna och modernisering av arbetsmarknadens institutioner. Dessa åtgärder är utformade utifrån de landsspecifika rekommendationerna angående sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsreformer. Sysselsättning och aktiva arbetsmarknadsåtgärder finns med i nästan alla återhämtnings- och resiliensplaner. Planerna innehåller investeringar och reformer för att få in fler kvinnor, unga och mindre gynnade grupper på arbetsmarknaden, vilket ska ske genom jobbskapande och övergång till nya framväxande sektorer och yrken. Dessa reformer ska även stimulera sysselsättningen och göra att arbetsmarknaderna fungerar bättre, ger bättre resultat och blir mer motståndskraftiga.

Alla återhämtnings- och resiliensplaner innehåller åtgärder för kompetens och vuxenutbildning, ofta kopplat till aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Bland annat ses nationella kompetensstrategier, reformer för att förbättra kompetensinventeringen och styrningen, till exempel genom erkännande och validering av kunskaper, liksom riktade investeringar i kompetensutveckling och omskolning för anställda, arbetslösa och den bredare allmänheten. Runt 17,7 miljarder euro har avsatts i de nationella återhämtnings- och

resiliensplanerna för reformer och investeringar relaterade till vuxenutbildning, inklusive fortbildning och erkännande och validering av kunskaper.

Hittills har 83 delmål och mål som rör sysselsättningsstöd till vuxna, modernisering av arbetsmarknadens institutioner och vuxenutbildning uppnåtts, varav 73 sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens i mars 2022. Man har till exempel infört ett kupongsystem för kompetensutvecklings- och omskolningsprogram, riktade kompetensutvecklingsprogram för arbetslösa, ändrade läroplaner, liksom antagit nationella kompetens- och handlingsplaner.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör social och territoriell sammanhållning (sysselsättningsstöd till vuxna, modernisering av arbetsmarknadens institutioner och vuxenutbildning)

Reformer:

- **Kroatien** har infört ett kupongsystem som kan utnyttjas för att delta i utbildning i gröna och digitala färdigheter. Åtminstone 25 utbildningsprogram ingår. I systemet finns en kompetenskatalog över vilka kompetenser som finns och vilka som behövs på arbetsmarknaden, samt en applikation för hantering av och tilldelning av kuponger.

Det kroatiska systemet kan användas av både anställda och arbetslösa och är främst inriktat på utsatta grupper (långtidsarbetslösa och unga som varken arbetar eller studerar).

- **Österrike** har infört en åtgärd som ska hjälpa långtidsarbetslösa som måste ta sig över många olika hinder för att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Tanken är att det samordnade stödet ska hjälpa till att undanröja dessa hinder och göra det lättare för dem att få kvalifikationer och utbildning.
- **Spanien** har genomfört en arbetsmarknadsreform som ska lösa strukturella problem som funnits länge, som tudelning och många tidsbegränsade anställningar. Samtidigt har regelverket ändrats så att företagen kan anpassa sig mer flexibelt vid kriser. En av de främsta åtgärderna i reformen var att minska antalet möjliga anställningsformer från

flera olika till endast tre och att göra tillsvidareanställningar till norm.

Territoriell infrastruktur och territoriella tjänster, utveckling av landsbygdsområden och avlägsna områden (inklusive öar)

Ett betydande antal reformer och investeringar görs för att förbättra territoriell infrastruktur och territoriella tjänster på lokal nivå och överbrygga klyftan mellan städer, landsbygd och avlägsna områden. De ska främja den lokala ekonomin, öka den regionala och nationella konkurrenskraften och ha direkt inverkan på invånarnas livskvalitet. Många av reformerna och investeringarna handlar om att främja och förbättra hållbar rörlighet och hållbara transporter, främst om att modernisera järnvägar och hamnar, och andra projekt inom hållbar rörlighet, som att utveckla kollektivtrafiken och anlägga cykelbanor. Återhämtnings- och resiliensplanerna innehåller även flera åtgärder för att förbättra användningen av naturresurser och bevara miljön på lokal nivå. Det rör sig bland annat om reformer och investeringar för att förbättra avfalls- och avloppshantering, även på öar, för att bygga ut vattenrenings- och bevattningssystem, öka hållbarheten i jordbruket och stötta bildandet av konsortier i funktionella landsbygdsområden. Åtgärderna gäller även andra typer av territoriell infrastruktur och territoriella tjänster, som utbyggnad av bredbandsinfrastruktur och välfärd och infrastruktur i avlägsna områden. Genom reformerna och investeringarna stärks kommunernas förmåga att tillhandahålla bra kommunal service, vilket gör att den offentliga förvaltningen på lokal nivå blir bättre.

Runt 151,2 miljarder euro har avsatts för åtgärder som rör territoriell infrastruktur och territoriella tjänster, medan runt 16 miljarder euro har avsatts särskilt för utveckling i landsbygdsområden och avlägsna områden. Hittills har 124 delmål och mål som rör dessa två politikområden uppnåtts, varav 121 sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens i mars 2022.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör social och territoriell sammanhållning (territoriell infrastruktur och territoriella tjänster och utveckling av landsbygdsområden och avlägsna områden)

Reformer:

- **Bulgarien** har gett regionala och lokala beslutsfattare mer att säga till om i hur EU-medel hanteras genom att de får vara med och utforma och genomföra integrerade territoriella strategier och projekt.
- **Kroatien** har förbättrat systemet för omstrukturering och konsolidering av jordbruksmark genom att förenkla konsolideringsförfarandena och säkerställa kontinuerlig övervakning av jordbruksmarken. Detta gör att jordbruksmarken används mer effektivt, att miljön bevaras och att livet på landsbygden förbättras.
- **Italien** har förbättrat förfarandena för utvärdering av projekt i den lokala kollektivtrafiken och snabbtrafiksystem genom att tydligt fastställa vilka som har ansvar

för vad när projekt inom den lokala kollektivtrafiken ska godkännas samt genom att förenkla betalningsförfarandena.

- **Spanien** har inrättat ett institut för fonden för en rättvis omställning, som ska utforma och besluta om åtgärder som ska säkerställa att arbetstagare och områden som påverkas av omställningen till en koldioxidsnål ekonomi behandlas rättvist, att de negativa konsekvenserna för dessa områden minimeras och att möjligheterna som omställningen innebär tas tillvara.

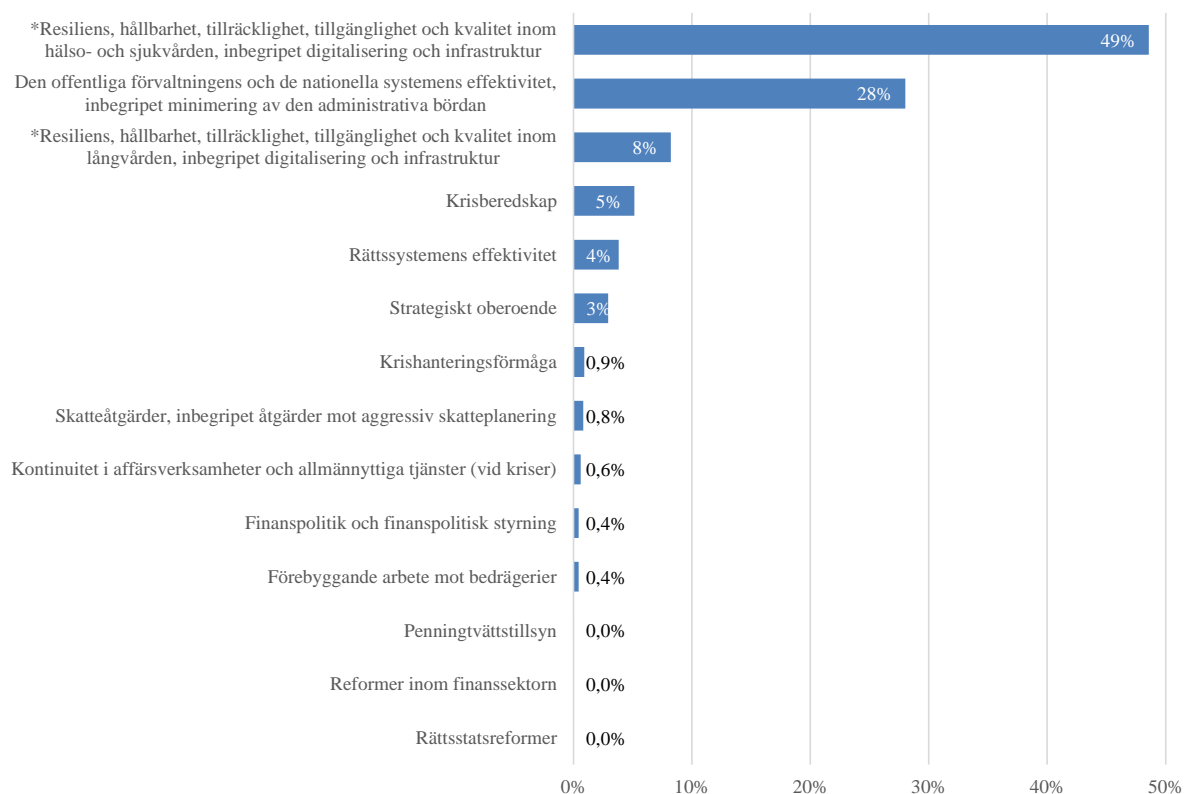
3.5 Facilitetens bidrag till hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens, med målet att bland annat öka krisberedskapen och kapaciteten för krishantering (pelare 5)

Medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner innehåller väsentliga bidrag till hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens, med målet att bland annat öka krisberedskapen och kapaciteten för krishantering. Fler än 1 100 åtgärder och delåtgärder för cirka 84,1 miljarder euro i de 27 återhämtnings- och resiliensplanerna bidrar till hälsa samt ekonomisk, social och institutionell resiliens. Åtgärderna omfattar flera olika politikområden, från hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg till rättssystemens ändamålsenlighet och penningtvättstillsyn. Hur utgifterna fördelar sig mellan de olika politikområdena i pelaren visas i diagram 24⁵⁷.

Av de 705 delmål och mål som hittills har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt är det 296 som bidrar till pelare 5, varav 274 har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt sedan den 1 mars 2022. Flest delmål och mål har uppnåtts inom politikområdena *offentliga förvaltningens och de nationella systemens effektivitet* (141 uppnådda delmål och mål genom 95 åtgärder sedan den 1 mars 2022), *hälso- och sjukvård* (40 uppnådda delmål och mål genom 35 åtgärder) och *förebyggande av bedrägerier* (36 uppnådda delmål och mål genom 22 åtgärder) (diagram 25).

⁵⁷ Observera att åtgärderna inom vissa politikområden (som reformer av finanspolitiken och den finanspolitiska styrningen och rättsstatsprincipen) främst utgörs av reformer som inte medför utgifter.

Diagram 24: Fördelning av utgifter till stöd för hälsa och resiliens per politikområde

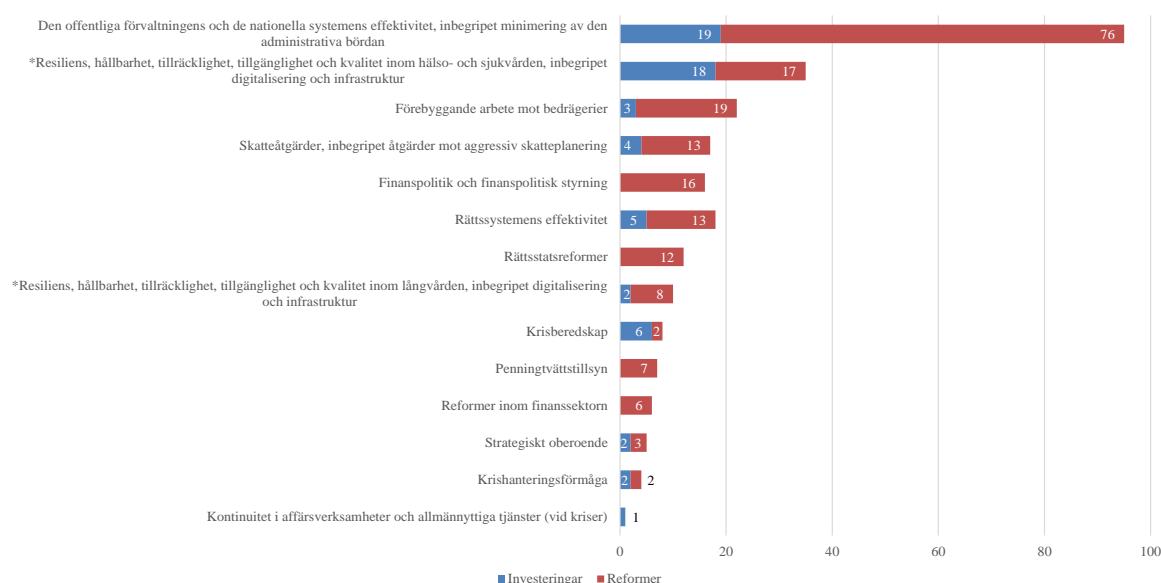
Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare. Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg

En mängd olika investerings- och reformprojekt inom hälso- och sjukvården genomförs inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, bland annat inom primärvård, öppenvård och e-hälsa, liksom effektivitetsinriktade åtgärder för att förbättra styrningen, kostnadseffektiviteten, tillgången till hälso- och sjukvård och vårdkvaliteten. Nyligen genomförda hälsoreformer är inriktade på de utmaningar som pandemin har skapat, såsom en förbättring av kapaciteten inom hälso- och sjukvården. Pandemin medförde även att inriktningen ändrades mot mer förebyggande arbete. Flera medlemsstater genomför reformer och investeringar särskilt utformade för psykisk vård, liksom heltäckande översyner av sina nationella hälso- och sjukvårdsstrategier. Italien, Litauen och Portugal omorganiserar till exempel sina hälso- och sjukvårdssystem för att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård på lokal nivå, och Lettland, Luxemburg, Polen, Malta och Nederländerna försöker även att stärka vårdpersonalen. I de 27 återhämtnings- och resiliensplanerna har över 43 miljarder euro (eller sammanlagt 8,7 % av de icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöden och lånen i faciliteten för återhämtning och resiliens) avsatts för hälso- och sjukvårdsrelaterade åtgärder. Ungefär en tredjedel av detta belopp går till investeringar och reformer för digitalisering av hälso- och sjukvårdssystemen, vilket stärker resiliensen i dessa system.

Diagram 25: Antal åtgärder i pelare 5 med delmål och mål som uppnåtts på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Anmärkning: Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Europeiska kommissionen.

Flera medlemsstater finansierar reformer och investeringar i långvarig vård och omsorg genom faciliteten för återhämtning och resiliens. För att tillgodose vårdbehoven hos en åldrande befolkning, liksom hos personer med funktionsnedsättning, är det viktigt att det finns tillgång till långvarig vård och omsorg av hög kvalitet till överkomliga priser. Faciliteten för återhämtning och resiliens går i linje med den pågående politiska utvecklingen inom området för långvarig vård och omsorg, främst den europeiska strategin för vård och omsorg, den europeiska pelaren för sociala rättigheter och rådets rekommendation om långvarig vård och omsorg⁵⁸. Genom reformerna vill man förbättra incitamenten för vård i hemmet och samhällsbaserad vård, bland annat genom avinstitutionalisering av vården. Sammanlagt har 18 medlemsstater avsatt 7,3 miljarder euro för sammanlagt 52 åtgärder och underåtgärder (22 reformer och 30 investeringar).

Hittills har 50 delmål och mål som rör hälso- och sjukvård och samt långvarig vård och omsorg uppnåtts sedan den 1 mars 2022.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör hälsa och ekonomisk, social och institutionell resiliens (politikområdena *hälso- och sjukvård* och *långvarig*)

⁵⁸ Rådets rekommendation av den 8 december 2022 om tillgång till långvarig vård och omsorg till överkomliga priser, 2022/C 476/01.

vård och omsorg)

Reformer:

- **Bulgarien** har antagit en nationell strategi för de bulgariska invånarnas psykiska hälsa 2021–2030 och en handlingsplan för hur strategin ska genomföras. Det är en del av en reform, genom vilken man vill utforma rekommendationer och åtgärder som ska tjäna som strategiskt underlag för framtida investeringar och reformer inom hälso- och sjukvården. Reformen inbegriper därför ett flertal olika strategier och planer inom hälso- och sjukvårdsområdet.
- **Tjeckien** har i samråd med nyckelaktörer och berörda parter utarbetat ett nationellt onkologiskt program för 2022–2030 och inrättat ett nationellt råd som ska ansvara för genomförandet av programmet. Delmålet gäller den reform som ska öka resiliensen i det tjeckiska systemet för cancerprevention och cancervård, vilket går i linje med prioriteringarna i Europas plan mot cancer.
- **Danmark** har offentliggjort en rapport om Lægemiddelstyrelsens undersökning av lagren av viktiga läkemedel. Delmålet gäller åtgärden som ska säkerställa att det finns ett lager av sådana läkemedel som behövs inom sekundärvården i Danmark så att det inte uppstår brist på viktiga läkemedel. Danmark uppnådde även ett annat delmål genom att utvärdera telemedicinlösningar för hälsoångest i samband med covid-19-pandemin i syfte att utveckla och öka användningen av telemedicin och patientmedverkan. Delmålet ingår i en åtgärd som innebär att man ska ta fram nya digitala lösningar och uppmuntra till bred användning av digital teknik, patientmedverkan och telemedicin.
- I **Italien** har lagstiftning trätt i kraft som innebär en ny organisationsmodell för ett rikstäckande hälso- och sjukvårdssystem. Delmålet gäller en reform som innebär en ny modell för den rikstäckande hälso- och sjukvården och en ny institutionell struktur för förebyggande arbete för hälsa, miljö och klimat.
- I **Portugal** har ett nytt lagdekret om psykisk hälsa trätt i kraft. Dekretet innehåller vägledande principer för organisation, ledning och utvärdering av den psykiatriska vården. Detta delmål är en av huvudpelarna i en reform av den psykiatriska vården, genom vilken man vill förbättra hanteringen av psykisk ohälsa i Portugal. Det ska ske genom att man skapar gynnsammare förutsättningar för att avinstitutionalisera patienter med psykisk sjukdom, bygga ut kontinuerlig psykiatrisk vård ute i samhället, organisera den rättspsykiatriska vården och genomföra regionala hälsoplaner för demens.

Investeringar

- **Österrike** har antagit och offentliggjort finansieringsriktlinjer för hur nya primärvårdsenheter ska inrättas och för projekt som ska förbättra de

primärvårdsenheter som redan finns. Det är en del i en investering för att förbättra hållbarheten och resiliensen i hälso- och sjukvårdssystemet genom att stärka folkhälsan och primärvården.

Institutionell resiliens

Det genomförs även åtgärder för att förbättra den institutionella resiliensen. Flera medlemsstater har beslutat om väsentliga rättsstatsreformer, som bland annat handlar om att göra lagstiftningsprocessen bättre och att stärka rättsväsendets oberoende. Betydande framsteg har även gjorts när det gäller att stärka effektiviteten inom rättsväsendet, bland annat genom organisatoriska ändringar av hur domstolsförhandlingar går till och ändrad sammansättning i domstolarna. Medlemsstaterna har även trappat upp kampen mot korruption och förbättrat tillsynen angående penningtvätt, framför allt genom nationella styrdokument i form av handlingsplaner och strategier.

Flera åtgärder för att uppnå moderna och flexibla offentliga förvaltningar som tjänar invånarna och företagen i EU har redan genomförts. Det rör sig bland annat om investeringar i tillsyn över hur återhämtnings- och resiliensplanerna genomförs, granskas och kontrolleras, liksom om reformer för att förenkla den offentliga förvaltningen och undanröja administrativa hinder. Flera åtgärder för att digitalisera den offentliga förvaltningen pågår i till exempel Luxemburg och Kroatien. Vissa medlemsstater har fokuserat på de offentliga tjänstemännens förmågor, genom mer insynsvänliga rekryteringssystem och färre tillfälliga anställningar i den offentliga förvaltningen.

De flesta av krisberedskaps- och krishanteringsåtgärderna som redan genomförts inom faciliteten för återhämtning och resiliens gäller klimatanpassning, hälso- och sjukvården och digital teknik. Åtgärder för att skapa effektiv och säker gemensam kritisk digital infrastruktur, bland annat säkra mobilkommunikationssystem för offentliganställda, är på gång. Betydande insatser har gjorts inom skogsförvaltning och för att förhindra skogsbränder och minska effekterna av skogsbränder. Inom hälso- och sjukvården pågår det fortfarande åtgärder relaterade till telemedicin, men användningen av telemedicin redan ökat. Denna ökning bidrog till att hälso- och sjukvården kunde fortsätta att utföra sitt arbete under covid-19-krisen.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör hälsa och ekonomisk, social och institutionell resiliens (politikområdet *den offentliga förvaltningens effektivitet*)

Reformer:

- Lagen om digitaliseringsfonden har trätt i kraft i **Österrike**. Den kommer att innebära att takten i digitaliseringen av den federala förvaltningen kommer att öka, vilket kommer att förbättra servicen till invånare och företag.
- **Bulgarien** har antagit en färdplan för hur domar från Europeiska domstolen för de

mänskliga rättigheterna ska följas.

- **Kroatien** har antagit en ny strategi för korruptionsbekämpning för 2021–2030. Denna strategi ska stärka den institutionella ramen och regelverket för korruptionsbekämpningen, öka insynen och öppenheten i myndigheternas arbete, stärka systemen för hantering av integritet och intressekonflikter, minska risken för korruption i offentliga upphandlingar och informera allmänheten om den skada som korruption förorsakar och om vikten av att anmäla oriktigheter och öka insynen.
- I **Cypern** trädde en lag i kraft som ska skydda visselblåsare som anmäler bedrägerier och korruption från intern bestraffning. Även en lag om inrättande av en oberoende myndighet mot korruption och en lag om insyn i beslutsprocesser och därmed sammanhängande frågor har trätt i kraft, och tillsammans ger dessa tre lagar större enhetlighet i kampen mot korruption.
- **Grekland** har antagit primärlagstiftning för att på prov införa ett prestationsbaserat lönesystem inom offentliga förvaltningen.
- **Malta** har stärkt sitt rättsväsendes oberoende genom att ändra reglerna för tillsättning och avsättning av domare. Kommittén för domarutnämningar ska nu främst bestå av personer som är verksamma inom rättsväsendet så att risken för politisk inblandning minskar. Tjänster inom rättsväsendet måste nu även annonseras ut offentligt, vilket kommer att öka insynen i tillsättningsprocessen.

Sammansättningen i den maltesiska kommittén för domarutnämningar har ändrats

Upphovsrätt: Maltesiska staten.

- **Malta** har också vidtagit ett omfattande antal åtgärder mot korruption. Bland annat har man offentliggjort en nationell strategi för bekämpning av bedrägerier och korruption och gett den ständiga kommissionen mot korruption lagstadgad förstärkning för att se

till att dess rapporter överlämnas direkt till riksåklagaren.

- **Slovakien** har organiserat om sitt rättsväsende och skapat ett nytt domstolssystem. Syftet med reformen var att bättre organisera och strukturera de olika domstolarnas ansvarsområden och geografiska placering, liksom (åter)utnämningen av domare för olika ansvarsområden och distrikt, vilket bör ge förutsättningar för effektivare och snabbare domslut.

Finanspolitisk resiliens och beskattning

Flera medlemsstater har redan inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens genomfört viktiga åtgärder för att förbättra de offentliga finanserna, både på inkomst- och utgiftssidan. Flera åtgärder har vidtagits för att förbättra skatteuppbörden och stävja skatteflykt, bland annat genom att främja digitalisering inom betalningar, skatteuppbörd och val av skattesubjekt för revision. Dessa åtgärder bör ge mer inkomster till statskassan, motverka den svarta ekonomin och minska skattebetalarnas kostnader för regelefterlevnad. Flera medlemsstater har även inlett omfattande reformer av sina skattesystem, som ska bidra till ekonomisk tillväxt och mer rättvisa. När det gäller de offentliga utgifterna har flera medlemsstater tagit steg mot att införa utgiftsöversyner, integrera dessa i statsbudgetprocessen eller, där sådana redan finns, förbättra deras utformning och styrning. Ett antal medlemsstater har även vidtagit åtgärder för att förbättra styrningen av statsägda företag genom att förbättra verktygen för budgetprognoser och förfina redovisningsreglerna.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål som rör hälsa och ekonomisk, social och institutionell resiliens (politikområdena *finanspolitik och finanspolitisk styrning och skatteåtgärder*)

Reformer:

- **Italien** har vidtagit ett omfattande antal åtgärder mot skatteflykt som ska uppmuntra regelefterlevnad och förbättra kontrollerna. Valet av vilka som ska bli föremål för skatterevision har förfinats genom maskininläring och samkörning av datamängder, som nu även omfattar data om elektroniska betalningar från företag. Italien har även gjort e-fakturering obligatorisk i fler sektorer som tidigare varit undantagna, uppmuntrat e-betalningar ytterligare och förbättrat kvittolotteriet för att företag inte ska underlåta att fakturera.
- **Spanien** har inrättat en permanent enhet inom den oberoende myndigheten för finanspolitiskt ansvar (AIREF), som ska genomföra utgiftsöversyner, och ändrat finansministeriets organisationsstruktur så att rekommendationerna från utgiftsöversynerna följs upp systematiskt. Genom dessa reformer vill man förbättra kvaliteten på de offentliga utgifterna. Spanien har även ändrat lagen mot skatteflykt och skattebedrägerier och uppdaterat förteckningen över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. Dessa åtgärder ska öka efterlevnaden av skattereglerna

och göra skattesystemet rättvisare.

Investeringar:

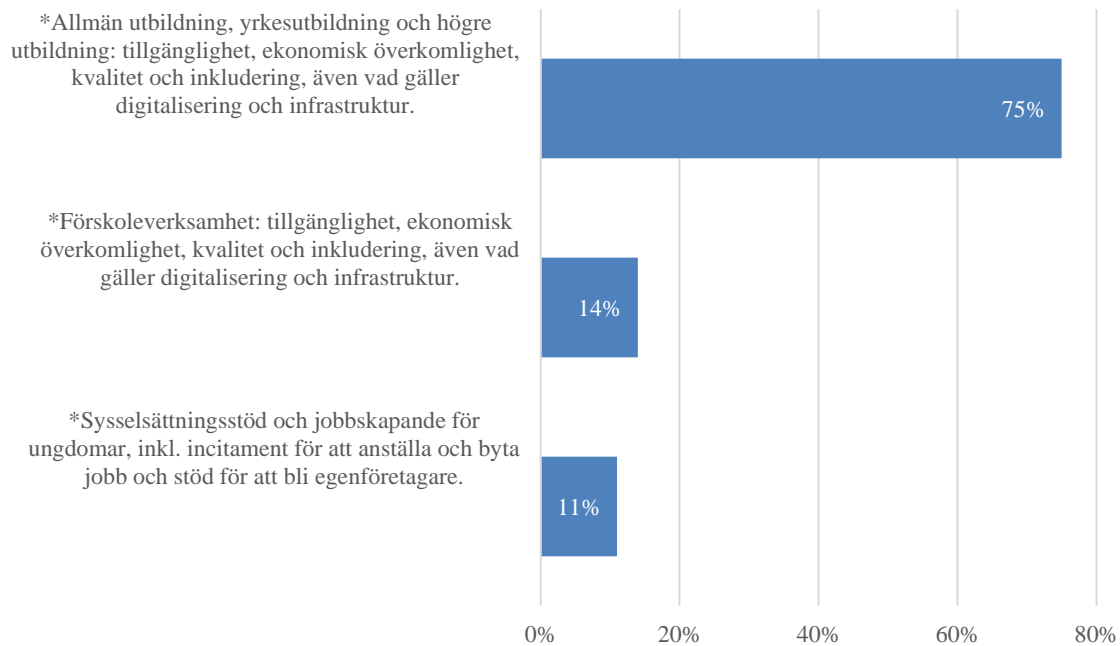
- **Rumänien** har gjort investeringar för att förbättra skatteförvaltningen genom integrerad riskhantering. Förväntningen är att investeringen ska öka efterlevnaden av skattereglerna och ge större inkomster till statskassan, vilket skapar en konkurrenskraftig marknad och ökar effektiviteten i skatteuppbörden. Genom denna åtgärd ska minst 150 000 kassaapparater kopplas till den nationella skatteförvaltningens elektroniska system. När alla kassaapparater anslutits ska det minska bedrägerierna i handeln och bidra till att mer moms betalas in.

3.6 Facilitetens bidrag till strategier för nästa generation, barn och ungdomar, såsom utbildning och kompetens (pelare 6)

Åtgärderna i strategierna för nästa generation, barn och ungdomar handlar framförallt om utbildning, förskoleverksamhet, liksom åtgärder för att få unga i arbete. Enligt de 27 planer som rådet har godkänt är det runt 54,9 miljarder euro som ska gå till pelare 6. Runt tre fjärdedelar av de sammanlagda utgifterna som rör pelare 6 går till allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning. Den återstående fjärdedelen är nästan helt jämnt fördelad mellan förskoleverksamhet och sysselsättningsstöd till ungdomar. Hur utgifterna fördelar sig inom pelaren visas i diagram 26.

Av de 705 delmål och mål som hittills har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt är det 64 som bidrar till pelare 6, varav 61 har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt sedan den 1 mars 2022. Inom politikområdet *allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning* har 56 delmål och mål i 45 åtgärder uppnåtts sedan den 1 mars 2022 (diagram 27). Delmålen och målen i pelare 6 rör åtgärder som ska främja kvalitet, förbättra tillgången till utbildning och öka inkluderingen i utbildningssystemen, stärka aktiva arbetsmarknadsåtgärder, stötta digital omvandling inom utbildningssektorn, ge lärare utbildning och stöd, modernisera yrkesutbildningen ytterligare, samt ge stöd till högre utbildning och samarbete med det offentliga och företag.

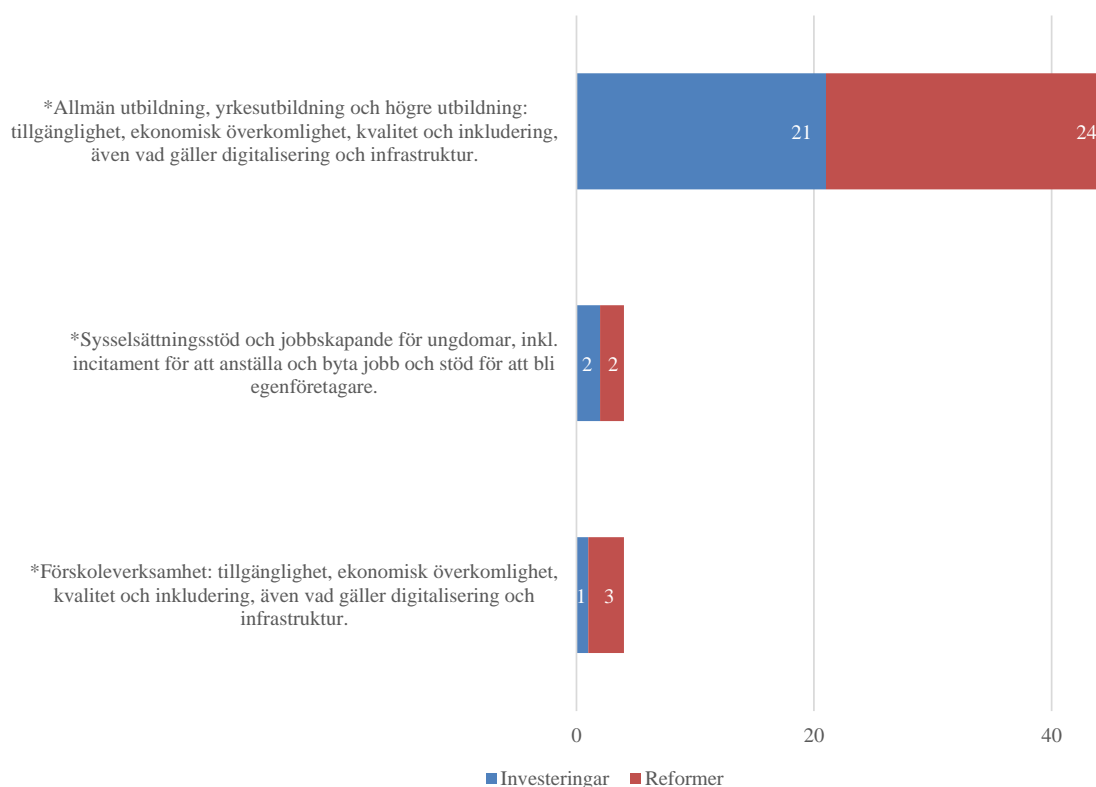
Diagram 26: Fördelning av utgifter till stöd för strategier för nästa generation per politikområde

Anmärkning: I diagrammet visas fördelningen av det beräknade bidraget till den politiska pelaren enligt en förteckning över politikområden som fastställts av Europeiska kommissionen. Procentandelarna avser de sammanlagda andelarna i planerna som märkts för denna politiska pelare. Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Diagram 27: Antal åtgärder i pelare 6 med delmål och mål som uppnått på ett tillfredsställande sätt per politikområde sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens

Anmärkning: Metoden för rapportering av sociala utgifter, som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105, är helt anpassad och integrerad i metoden för rapportering av utgifter i de sex pelarna. I denna pelare används de politikområden som är markerade med asterisk (*) för metoden för sociala utgifter.

Källa: Europeiska kommissionen.

Allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning: tillgänglighet, ekonomisk överkomlighet, kvalitet och inkludering, även vad gäller digitalisering och infrastruktur

Investeringar och reformer i den allmänna skolan för sammanlagt 43,2 miljarder euro ska öka kvaliteten och inkluderingen. Vissa medlemsstater ska ge individanpassat stöd till skolor och elever med sämre förutsättningar, i form av exempelvis fadderskap, som ska motverka kunskapsklyftor och förhindra att elever lämnar skolan med högst grundskoleutbildning. Dessutom ska investeringar gå till att öka antalet undervisningstimmar och möjliggöra heldagsverksamhet i skolorna. Åtgärderna gäller bland annat genomförande av en läroplansreform, reformering av rekryteringsmekanismerna för lärare, förebyggande åtgärder mot avhopp från skolan, förbättring av specialundervisningen och stödet till lågpresterande elever, förbättring av den externa utvärderingen av skolor samt åtgärder för att minska segregering.

De flesta länder planerar att investera i digital infrastruktur och konnektivitet i skolor, ofta med fokus på skolor med sämre förutsättningar och skolor på landsbygden. Investeringarna gäller bland annat insatser för att omvandla klassrummen till flexibla och uppkopplade lärandemiljöer och att utrusta elever och lärare med digitala enheter för att

minska den digitala klyftan. Elevernas digitala färdigheter kommer att förbättras genom anpassade läroplaner och framtagning av digitala resurser och digitalt undervisningsmaterial. Många medlemsstater har lagt in datautbildning för lärare i sina planer.

Vissa medlemsstater använder stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens för att ställa om den högre utbildningen genom en rad olika åtgärder. Inom den högre utbildningen ska man bland annat modernisera utbildningsprogram, utöka antalet utbildningsplatser, införa nya utbildningar, se över finansieringsmodeller, utarbeta mekanismer för kvalitetssäkring och kvalitetsstyrning, införa spårningssystem för utexaminerade och internationalisera den högre utbildningen. I flera medlemsstater kommer stöd även att gå till att förbättra tillgången till högre utbildning, till exempel i Belgien, Bulgarien, Kroatien, Spanien, Frankrike, Irland, Polen, Portugal, Rumänien, Finland och Sverige.

Förskoleverksamhet tillgänglighet, ekonomisk överkomlighet, kvalitet och inkludering, även vad gäller digitalisering och infrastruktur

Investeringar och reformer för mer än 8 miljarder euro ska gå till kvalitetssäkrad inkluderande förskoleverksamhet och förväntas öka deltagandegraden, särskilt bland mindre gynnade grupper, och på så sätt minska ojämlikheten och bidra till att den europeiska barngarantin förverkligas⁵⁹. Fler än hälften av medlemsstaterna har inkluderat åtgärder för att förbättra tillgången till förskoleverksamhet genom att utöka kapaciteten, inkluderingen och/eller kvaliteten. Genom att erbjuda bra förskoleverksamhet till överkomliga priser ger man alla barn lika möjligheter oberoende av socioekonomisk bakgrund samtidigt som de som annars vanligtvis ansvarar för omsorgen, främst kvinnor, kan integreras på arbetsmarknaden, vilket minskar risken för fattigdom och social utestängning. Investeringar i uppförande och renowing av infrastruktur åtföljs ofta av reformer. Vissa länder planerar exempelvis att sänka åldern för obligatorisk förskola, införa laglig rätt till förskoleplats, se över finansieringsmodellen, sänka avgifterna för förskolan, se till att barn med funktionsnedsättning får diagnos och stöd tidigare, se över rekryteringssystemen för förskolepersonal och införa lagar som ska öka möjligheterna till utbildning och ytterligare professionalisering av förskolläraryrket.

Sysselsättningsstöd och jobbskapande för ungdomar, inkl. incitament för att anställa och byta jobb och stöd för att bli egenföretagare

Åtgärder för att öka sysselsättningen bland unga omfattar bidrag till lärlingsplatser, investeringar för att anpassa den offentliga arbetsförmedlingen till unga arbetssökande, förbättringar av ungdomscoaching och individanpassad vägledning mot sysselsättning och självständighet samt program för att ge den privata sektorn incitament att anställa unga personer. Den totala kostnaden för dessa åtgärder uppgår till omkring 6,1 miljarder euro.

⁵⁹ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål i pelaren för nästa generation

Reformer:

- **Bulgarien** har uppnått tre delmål om att öka effektiviteten på alla nivåer i utbildningssystemet, från förskola till skola och högre utbildning. Bland annat har ändringar gjorts i förskole- och skollagen och tillhörande sekundärlagstiftning som innebär att förskolan blir obligatorisk från fyra års ålder, samt i lagen om högre utbildning, som innebär ändringar i systemet för ackreditering av lärosäten samt att en nationell karta över högre utbildning uppförs.

Bulgarien har förbättrat effektiviteten i sitt skolsystem

- **Tjeckien** har uppnått flera delmål och mål inom utbildningsområdet. I en reform ändrades läroplanerna för grund- och gymnasieskolan så att de omfattar digital kompetens och avancerade it-kunskaper, som databehandling och datamodellering, kodning och programmering, robotteknik och virtuell/förstärkt verklighet. Dessutom har man valt ut minst 20 universitet som ska få stöd för att sätta samman nya utbildningsprogram för kompetensutveckling och omskolning.
- I **Italien** har reformen av läraryrket trätt i kraft. Reformen består av fyra delar: i) förbättra och förenkla förfarandena för offentliga uttagningsprov, ii) höja de kvalifikationer som behövs för att få arbeta som lärare, iii) inrätta ett effektivare regelverk för lärares rörlighet i syfte att upprätthålla kontinuitet i undervisningen och iv) fastställa karriärutvecklingsplaner kopplade till prestation och kompetensutveckling.

Investeringar:

- **Tjeckien** har gett 74 000 digitala enheter (surfplattor, bärbara datorer, mobiltelefoner och liknande) till 4 102 grund- och gymnasieskolor för distansundervisning.

3.7 Facilitetens bidrag till det socialpolitiska området, inklusive jämställdhet och barn och unga

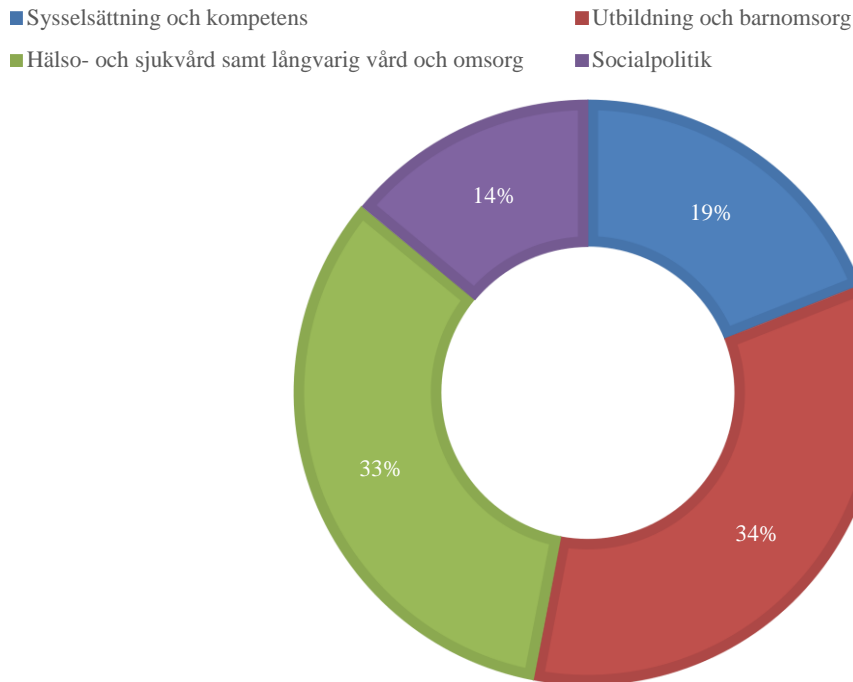
Socialpolitik

Medlemsstaterna har lagt in ett betydande antal åtgärder i sina återhämtnings- och resiliensplaner som främjar det socialpolitiska området, som till exempel rör jämställdhet såväl som barn och unga, vilket bidrar till förverkligandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Av de 2 042 delmål och mål som främjar det socialpolitiska området har 213 uppnåtts, varav 199 sedan den 1 mars 2022 (se avsnitten 3.4, 3.5 och 3.6 för en riktad analys av åtgärderna inom sysselsättning och kompetens, utbildning och barnomsorg, hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg samt socialpolitik).

Sammanlagt har medlemsstaterna avsatt runt **139,8 miljarder euro till sociala utgifter⁶⁰, vilket motsvarar ungefär 28 % av de sammanlagda beräknade utgifterna**. Runt en tredjedel av denna summa läggs på utbildning och barnomsorg, en annan tredjedel på hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg, medan resten fördelas mellan sysselsättning och kompetens och socialpolitik (diagram 28).

⁶⁰ Eftersom det efter pandemin var viktigt att satsa på sociala utgifter gavs kommissionen i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens befogenhet att anta en delegerad akt där man skulle fastställa en metod för rapportering av sociala utgifter, bland annat för barn och ungdomar, inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens (artikel 29.4 b). I metoden som kommissionen fastställde klassificeras alla utgifter för reformer och investeringar som finansieras genom faciliteten i nio större politikområden, som sedan delas in i fyra sociala kategorier: 1) sysselsättning och kompetens, 2) utbildning och barnomsorg, 3) hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg och 4) socialpolitik. Se [delegerad förordning 2021/2105](#).

Diagram 28: Andel av de sociala utgifterna i faciliteten för återhämtning och resiliens som går till de olika sociala huvudkategorierna

Anmärkning: Dessa siffror visar fördelningen av de beräknade sociala utgifterna i alla godkända planer för återhämtning och resiliens. De sociala kategorierna definieras och tillämpas enligt den metod som kommissionen i samråd med Europaparlamentet och medlemsstaterna har fastställt i delegerad förordning (EU) 2021/2105.

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

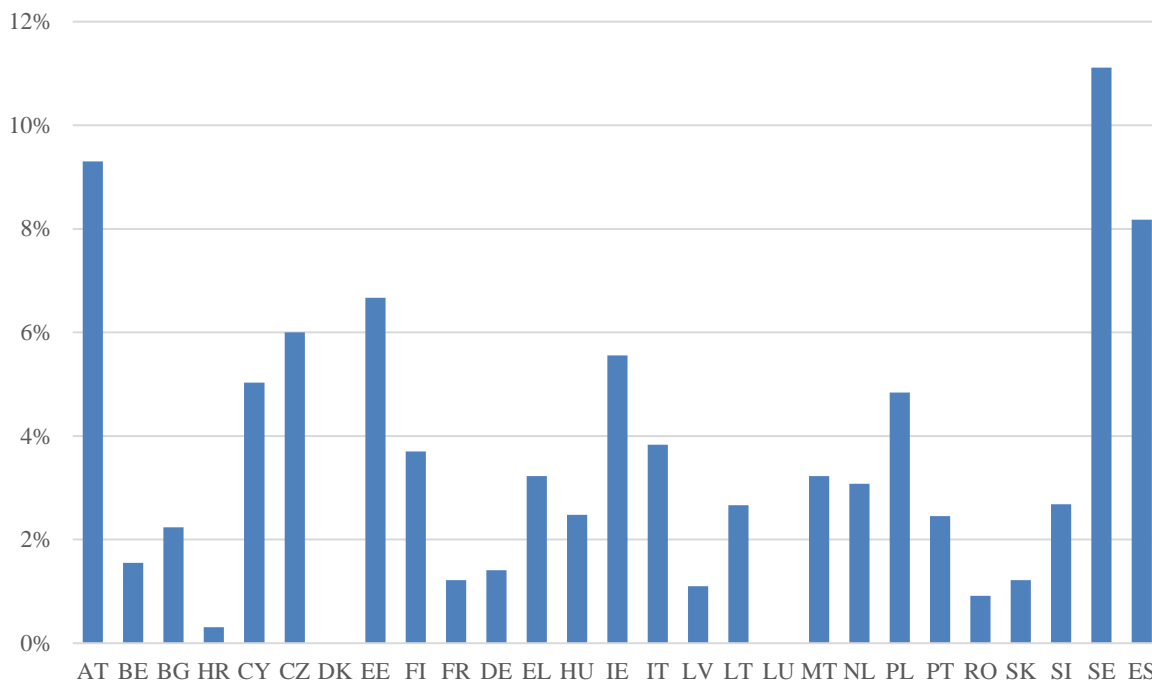
Jämställdhet

Medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner bidrar till jämställdhet på flera olika sätt. De 27 planer som har antagits innehåller 134 åtgärder och delåtgärder som berör jämställdhet, och för flera reformer och investeringar anges det uttryckligen att syftet med dem är att de ska bidra till lika möjligheter i allmänhet. Hur de åtgärder som rör jämställdhet är fördelade mellan medlemsstaterna visas i diagram 29⁶¹, ⁶².

⁶¹ Siffrorna är illustrativa och avsedda för kvalitativ analys. De utgör inte någon jämförelse mellan medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner. Antalet åtgärder och åtgärdernas struktur skiljer sig stort åt mellan de nationella planerna, liksom även benägenheten att framhäva jämställdhetsaspekter. Mer detaljerade analyser återfinns i arbetsdokumenten från kommissionens avdelningar som kommissionen antagit för varje enskild godkänd plan, liksom i [den tematiska analysen av jämställdhet](#) och [resultattavlan för återhämtning och resiliens](#) (inte översatt till svenska).

⁶² Kommissionen har använt den metod för rapportering av sociala avgifter som beskrivs i delegerad förordning (EU) 2021/2105 och har markerat de åtgärder som har ett inslag inriktat på jämställdhet. Det bör noteras att kommissionen har använt denna metod inte endast på åtgärder på det socialpolitiska området utan även på alla andra åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanerna med inslag som rör jämställdhet för att på så sätt få en uppfattning om hela planernas påverkan på jämställdheten. De berörda åtgärderna behöver inte handla om jämställdhet i första hand. Även åtgärder som inte är markerade kan ha påverkan på jämställdheten. Siffrorna här visar *antalet* och *andelen* av alla åtgärder som har jämställdhetsinslag, inte kostnaderna för åtgärderna.

Diagram 29: Andel (i procent) av åtgärderna som handlar om jämställdhet i de antagna planerna

Källa: Resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Utöver åtgärder som bidrar till lika möjligheter har medlemsstaterna tagit med andra reformer och investeringar i sina planer där jämlikhetsaspekter är integrerade. Ibland kan det vara delåtgärder eller andra bestämmelser inom andra politikområden där det uttryckligen anges att vissa grupperns behov ska beaktas. Det kan även vara åtgärder som rör arbetsmarknad, bostäder, energi, transporter och digitalisering och som inte vid första anblick förefaller bidra till jämställdhet men som i betydande utsträckning kan ha en främjande effekt på lika möjligheter när de genomförs. Reformerna och investeringarna i infrastruktur, kollektivtrafik och digital konnektivitet har kanske inte utformats för att främja lika möjligheter men kan ändå ha en positiv inverkan när det gäller tillgång till distansundervisning, viktig samhällsservice (som hälso- och sjukvård) och allmännyttiga tjänster eller genom att människor med begränsad rörlighet eller som bor i avlägsna områden får möjlighet att delta i förvärvs- och samhällslivet.

Medlemsstaterna går vidare med genomförandet av åtgärder med inriktning på jämställdhet. Av de 134 åtgärder och underåtgärder med inriktning på jämställdhet i de 27 återhämnings- och resiliensplanerna är det 25 som har delmål och mål som har uppnåtts, varav 20 sedan den 1 mars 2023. I rutan nedan beskrivs exempel på åtgärder som handlar om jämställdhet där delmål och mål har uppnåtts.

Exempel på åtgärder för jämställdhet där delmål och mål har uppnåtts

Reformer:

- **Kroatien** har antagit ny arbetslagstiftning som innehåller bestämmelser om mer flexibilitet vad gäller arbetstider och var man arbetar ifrån, liksom bestämmelser som ska minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män. Genom denna nya flexibilitet får särskilt föräldrar och andra med omsorgsansvar större möjligheter att arbeta deltid.
- **Spanien** har infört en ny lag med krav på att kvinnor och män ska ha lika lön för lika arbete. Denna lag ska ge bättre insyn i lönesättningen så att diskriminering kan upptäckas och undvikas. Dessutom ska man ta fram verktyg för hur man kan följa principen om insyn i lönesättningen.

Investeringar:

- **Italien** har gjort en investering för att hjälpa kvinnor att starta företag och hjälpa företag som leds av kvinnor att växa. Det har skett genom att en ny fond har upprättats och att två befintliga fonder har fått mer medel tillskjutna sedan 2021. Det aktuella delmålet uppnåddes på ett tillfredsställande sätt inför den första utbetalningen. De första 700 företagen förväntas få stöd utbetalt i juli 2023, och enligt nationella uppgifter hade fler än 1 000 företag officiellt valts ut fram till juni 2023. Italien har även upprättat ett system för jämställdhetscertifiering som ska uppmuntra och ge incitament för företag att arbeta på sätt som främjar jämställdhet.

Barn och ungdomar

De 425 underåtgärder och åtgärder som har inriktning på barn och ungdomar är fördelade över flera politikområden, främst inom utbildningsområdet. I avsnitt 3.6 finns en specifik analys av insatserna för nästa generation, barn och ungdomar, bland annat inom utbildningsområdet.

Av åtgärder med inriktning på barn och unga i de 27 återhämtnings- och resiliensplanerna är det 83 som har delmål och mål som har uppnåtts, varav 79 sedan den 1 mars 2022. Ett stort antal medlemsstater har inlett reformer och investeringar till stöd för barn och ungdomar. I rutan nedan beskrivs exempel på åtgärder som handlar om barn och ungdomar, där delmål och mål har uppnåtts.

Exempel på åtgärder för barn och ungdomar där delmål och mål har uppnåtts

Reformer:

- **Österrike** har infört ett åtgärds paket för utbildning med tillhörande stödåtgärder som främst riktar sig till elever med sämre förutsättningar. Det innehåller bland annat resurser till stödlektioner, grupp- och klassuppdelningar, individuella stödinsatser och extralektioner på sommarloven. Många extra stödlektioner har redan genomförts för att

ta igen de kunskapsluckor och eventuell missad undervisning som uppstod i samband med covid-19-pandemin.

- **Bulgarien** har genomfört den första delen i en reform av förskola, skola och livslångt lärande. Bland annat finns det nu krav på att barn måste delta i förskoleverksamhet från fyra års ålder. Genom de nya lagändringarna uppdaterades även läroplanen för naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, och det finns nu fler möjligheter till distansundervisning.
- **Litauen** har börjat reformera sitt yrkesvägledningssystem med inriktning på yrkesrådgivning och livslångt lärande i syfte att uppnå bättre koppling mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. I de första genomförda stegen har man fastställt regelverket för systemet och hur det ska styras, liksom kompetenskrav för yrkesvägledarna, hur systemet ska finansieras och i hur stor utsträckning utbildningsaktörer och arbetsmarknadens parter ska vara delaktiga.
- **Malta** har börjat genomföra en reform för att förbättra den inkluderande undervisningen, i första hand genom att inrätta nya autismenheter på högstadiet vilket gynnar ungdomar inom autismspektrumet som nu får tillgång till utrustning som tillgodoser deras behov av extra stöd i skolan.

Investeringar:

- **Frankrike** hjälpte ungdomar under 26 att få jobb genom över 337 000 anställningsstöd första halvåret 2021. Stöden betalades ut till arbetsgivare vid slutet av ett avtal om visstidsanställning (på minst tre månader) eller en tillsvidareanställning för ungdomar under 26 som anställs för måttligt kvalificerade arbeten eller arbeten som inte kräver erfarenhet.

Mindre gynnade grupper

Flera medlemsstaters återhämnings- och resiliensplaner innehåller även åtgärder för ekonomisk och social integration av personer med funktionsnedsättning, liksom för skydd och integration av andra mindre gynnade grupper, som personer med invandrarbakgrund eller romer. Förutom flera åtgärder riktade mot ungdomar med fokus på mindre gynnade grupper, så som beskrivs ovan, inför medlemsstaterna även incitament för arbetsgivare att anställa personer med funktionsnedsättning och hjälpa dem att komma in på arbetsmarknaden. De genomför dessutom riktade insatser för att undanröja hinder i offentliga byggnader och underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta i utbildning och inkluderas i samhället.

Sedan den 1 mars 2022 har flera medlemsstater (exempelvis Italien, Kroatien, Portugal, Slovakien, Spanien och Österrike) genomfört eller inlett reformer och/eller investeringar för att främja inkludering av mindre gynnade grupper, som personer med funktionsnedsättning, personer med invandrarbakgrund eller personer som tillhör etniska minoriteter. I vissa fall avser åtgärderna uttryckligen romer. Utöver detta

genomförde vissa medlemsstater reformer och investeringar för att förbättra och/eller digitalisera mottagningssystemet för migranter och flyktingar. I rutan nedan beskrivs exempel på åtgärder som handlar om inkludering av mindre gynnade grupper där delmål och mål har uppnåtts.

Exempel på åtgärder med inriktning på mindre gynnade grupper där delmål och mål har uppnåtts

Reformer:

- **Slovakien** har infört en ny påskyndad viseringsordning för högkvalificerade tredjelandsmedborgare som söker jobb. De kan nu börja arbeta direkt med ett nationellt visum.
- **Grekland** har infört en ny lag som möjliggör övergång till samhällsbaserad omsorg för personer med funktionsnedsättning och har tagit första steget i en pilotfas för en ordning med personlig assistans.
- **Kroatien** har utbildat 256 sociala mentorer genom 15 moduler i nio städer: Varaždin, Karlovac, Zagreb, Slavonski Brod, Split, Osijek, Zadar, Rijeka och Pula. Genom denna utbildning vill man stärka kompetensen hos de som arbetar inom socialtjänsten så att de kan hjälpa till med social vägledning med så bra resultat som möjligt när de arbetar med personer som står utanför samhället eller som riskerar att hamna utanför.
- **Italien** har gett stöd till projekt som ska ge personer med funktionsnedsättning större självständighet. I dessa projekt har man renoverat bostäder och gett personer med funktionsnedsättning informations- och kommunikationsenheter, kompletterat med utbildning i digitala färdigheter. Vid 2022 års utgång hade ansvariga socialdistrikt genomfört fler än 500 projekt för personer med funktionsnedsättning. Det övergripande målet är att ha nått minst 5 000 personer med funktionsnedsättning i hela landet fram till den sista mars 2026.

Projekt invigt i Casa Vitinia i Rom i slutet av 2022, bestående av en renoverad bostad och utbildning i digitala färdigheter till 12 personer med funktionsnedsättning

Upphovsrätt: Italienska staten.

Investeringar:

- **Letland** har tillgänglighetsanpassat undervisningsmaterial och gjort det möjligt för socialt utsatta grupper att delta i distansutbildning. Ett regelverk för hur utbildningsinstitutioner ska anordna och genomföra distansutbildningar godkändes 2021. Investeringen i återhämtnings- och resiliensplanen går till inköp av informations- och kommunikationsteknikutrustning till institutioner som erbjuder allmän utbildning med riktat stöd till elever från socialt utsatta grupper, lärare samt till inrättande av så kallade datorbibliotek vid utbildningsinstitutioner.

3.8 Bidrag till gränsöverskridande projekt eller projekt som omfattar flera länder

Faciliteten för återhämtning och resiliens ger stöd till medlemsstaternas deltagande i gränsöverskridande projekt, där planeringen av reformer och investeringar äger rum samtidigt och på ett samordnat sätt. Även om varje återhämtnings- och resiliensplan återspeglar den specifika situationen i varje enskild medlemsstat finns det vissa gemensamma utmaningar som kräver samordnade reformer och investeringar. Samarbeten mellan flera länder kan möjliggöra stöd till stora projekt som en enskild medlemsstat inte kan klara på egen hand och gör att man kan dela på resurser, vilket ökar projektens genomslag och gör att man kan uppnå stordriftsfördelar och synergieffekter.

När planerna utarbetades uppmuntrade kommissionen medlemsstaterna att delta i viktiga projekt som omfattar flera länder, vilket skulle förbättra samordningen av kritiska investeringar i strategiska sektorer och skapa konkreta fördelar för den inre marknaden. I den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens läggs ännu större vikt vid

projekt som omfattar flera länder. I den förordningen finns ytterligare ett bedömningskriterium med krav på att alla åtgärder enligt REPowerEU-kapitlet måste vara tydligt inriktade på att bidra till gränsöverskridande projekt eller projekt som omfattar flera länder.

Grön omställning

Mer än hälften av återhämtnings- och resiliensplanerna omfattar åtgärder som bidrar till projekt som omfattar flera länder eller gränsöverskridande initiativ som rör åtgärder för den gröna omställningen (se tabell 8 nedan): Sammanlagt rör fler än 38 åtgärder gröna gränsöverskridande projekt eller gröna projekt som omfattar flera länder.

- De flesta **projekt som omfattar flera länder** i återhämtnings- och resiliensplanerna är så kallade *viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse* som rör vätgas (ingår i nio åtgärder i sex medlemsstater). I de projekt som omfattar flera länder och rör den gröna omställningen ingår även två elektriska förbindelseledningar (0,3 miljarder euro) och en järnvägslink mellan Verona och Brenner (0,9 miljarder euro).
- **Flera gränsöverskridande projekt ska främja interoperabiliteten i EU:s järnvägsnät med en betydande gränsöverskridande dimension.** Vissa av dessa projekt rör utbyggnad av det europeiska ledningssystemet för järnvägstrafik (ERTMS) (fem planer, åtta projekt, 3,4 miljarder euro). Genom ERTMS vill man förbättra interoperabiliteten, digitaliseringen och säkerheten i järnvägsnätet, och ERTMS är avgörande för att gränsöverskridande fraktrutter ska gå över från landsväg till järnväg. Hela EU har stora investeringsbehov när det gäller järnvägssignalering, i och med att endast 11 % av korridorerna i det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) är tillräckligt utrustade. Dessutom kommer faciliteten för återhämtning och resiliens att finansiera utbyggnaden av flera TEN-T-korridorer (exempelvis Rail Baltica, linjer vid Medelhavet (Spanien–Frankrike), mellan Skandinavien och Medelhavet (italienska delen) och mellan Nordsjön och Medelhavet (Belgien–Luxemburg)) med ett belopp som överstiger 24,9 miljarder euro (genom 11 återhämtnings- och resiliensplaner, 17 åtgärder och över 40 delmål och mål).

Sedan den senaste årsrapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens från mars 2022 har fem delmål och mål som rör gröna gränsöverskridande projekt och/eller projekt som omfattar flera länder av sammanlagt tio uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. På grund av översynen av återhämtnings- och resiliensplanerna har dessutom en åtgärd som rör TEN-T-korridorer tagits bort i enlighet med artikel 18 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, medan en annan som rör en järnvägsförbindelse har lagts till i enlighet med artikel 21. Utöver detta har kommissionen godkänt REPowerEU-kapitel som innehåller åtgärder med gränsöverskridande inslag från följande länder: Estland, Frankrike, Slovakien och Malta (mer information finns i avsnitt 4.2 om REPowerEU).

Tabell 8: Projekt som omfattar flera länder och rör åtgärder inom pelaren för grön omställning

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Totalt
Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, vätgas	•				•				•	•		•								•						•		7
Elektrisk förbindelseledning		•											•															2
Järnvägsänk						•						•																2
ERTMS		•							•			•							•				•					5
TEN-T-korridorer	•	•						•	•		•	•					•		•	•		•	•					11

Källa: Alla 27 medlemsstaters återhämtnings- och resiliensplaner.

Digital omställning

De flesta återhämtnings- och resiliensplaner (21 av 27) innehåller även åtgärder som bidrar till projekt som omfattar flera länder eller gränsöverskridande initiativ som rör den digitala omställningen. Sammanlagt är det fler än 50 åtgärder och underåtgärder som bidrar till gränsöverskridande projekt eller projekt som omfattar flera länder.

Genom de digitala projekten som omfattar flera länder kommer återhämtnings- och resiliensplanerna att bidra till EU:s prioriterade frågor. Tolv återhämtnings- och resiliensplaner innehåller bidrag till projekt som omfattar flera länder som rör mikroelektronik, genom vilka man vill stärka EU:s konkurrenskraft inom halvledarteknik. Åtta medlemsstater ger genom sina återhämtnings- och resiliensplaner stöd till nätverket av europeiska digitala innovationsknutpunkter, som hjälper små och medelstora företag med digitalisering. Flera återhämtnings- och resiliensplaner innehåller även stöd till projekt som omfattar flera länder som bland annat handlar om utveckling och utbyggnad av gränsöverskridande 5G-korridorer, molninfrastruktur och molntjänster, förmåga inom mikroelektronikområdet, kvantkommunikationsinfrastruktur och högpresterande datorsystem. I tabell 9 visas fördelningen av projekt som omfattar flera länder och som rör den digitala omställningen i de 27 återhämtnings- och resiliensplanerna.

Sedan faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades har 13 delmål och mål som rör digitala gränsöverskridande projekt och/eller digitala projekt som omfattar flera länder uppnåtts på ett tillfredsställande sätt. (På grund av översynen av återhämtnings- och resiliensplanerna har vissa åtgärder dessutom tagits bort antingen med grund i artikel 18 eller artikel 21 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens.)

Tabell 9: Projekt som omfattar flera länder och som rör den digitala omställningen

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Totalt
Mikroelektronik	•		•		•				•	•		•		•					•			•	•	•	•			12

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Totalt
Europeiska digitala innovationsknutpunkter			•				•		•		•	•		•								•			•			8
5G-korridorer			•					•	•			•		•	•											•		7
Molnteknik					•				•	•		•		•							•			•				7
Europeisk kvantkommunikationsinfrastruktur			•					•								•								•				4
Europeiska högpresterande datorsystem								•				•													•			3
Sammankopplade offentliga förvaltningar								•			•											•						3
Europas genomprojekt									•					•	•													3
Undervattenskablar								•					•															2
Blockkedja (EBSI)			•																					•				2
Säkerhetscentrum								•				•																2
Övrigt			•			•		•	•			•		•									•		•	•		9

Källa: Alla 27 medlemsstaters återhämtnings- och resiliensplaner.

Exempel på åtgärder med uppnådda delmål och mål i gränsöverskridande projekt och projekt som omfattar flera länder

Reformer:

- **Tjeckien** har inrättat en knutpunkt för det centraleuropeiska observatoriet för digitala medier. Observatoriet är en del av det europeiska observatoriet för digitala medier och ska hjälpa till att bekämpa desinformation på internet på nationell, transnationell och europeisk nivå.
- **Frankrike** har offentliggjort nationella strategier som ska öka investeringarna i viktig digital teknik., som kvantteknik, cybersäkerhet, 5G och framtida kommunikations- och molnlösningar och som innehåller bidrag till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, vars syfte är att bygga upp den europeiska förmågan inom avancerad teknik.
- **Italien** har antagit en nationell lagstiftningsakt som innebär att man avsätter de medel som behövs för att ge stöd till deltagare i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. I akten beskrivs förfarandena och tidsgränserna som gäller för att lämna in projekt och vilka krav potentiella bidragsmottagare måste uppfylla för att få stöd.

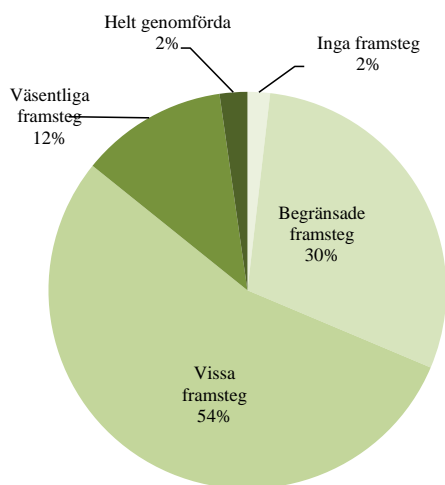
Investeringar

- **Österrike** har valt ut projekt som stöttar utveckling av innovativ mikroelektronik och konnektivitetsteknik, som bidrar till viktiga projekt med gemensamt europeiskt intresse inom mikroelektronik och kommunikationsteknik.
- **Portugal** har valt konsortier som driver digitala innovationsknutpunkter som inkubatorer/acceleratorer som ska främja entreprenöriella ekosystem inom den digitala omställningen. Knutpunkterna kommer att ingå i nätverket av europeiska digitala innovationsknutpunkter.

3.9 Bidrag till genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna

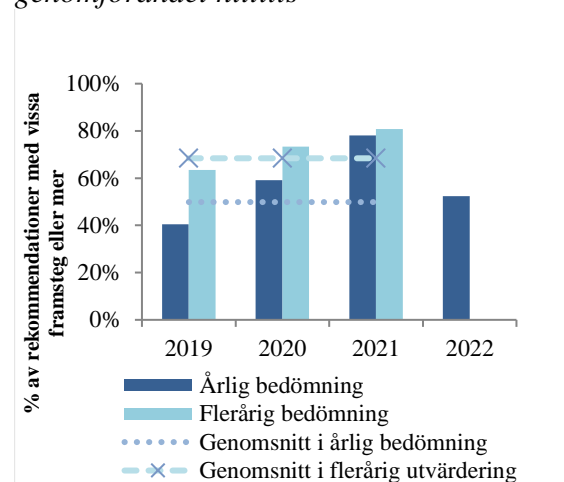
Framsteg kan noteras när det gäller att genomföra de landsspecifika rekommendationerna. Åtminstone vissa framsteg har gjorts i 68 % av de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2020 (diagram 30). Bedömningen av de landsspecifika rekommendationerna som ingick i vårpaketet i den europeiska planeringsterminen 2023 visar att genomförandet av både 2019 års rekommendationer, som främst rörde strukturella frågor, och 2020 års rekommendationer, som var mer krisorienterade, fortgår i jämn takt. Detta visar tydligt vilka incitament som faciliteten för återhämtning och resiliens inneburit sedan 2021, då facilitetens resultatriktning och betoning på reformer förväntas fortsätta att stärka genomförandet av rekommendationerna under de kommande åren. Sedan 2019 har medlemsstaterna gjort störst framsteg när det gäller tillgång till finansiering och finanstjänster, följt av arbetsmarknadens funktion, bekämpning av penningtvätt och företagsklimat. Samtidigt har framstegen varit mindre tydliga i fråga om inre marknad, konkurrens och statligt stöd, bostäder, långvarig vård och omsorg samt pensionssystem.

Diagram 30: Genomförande av landsspecifika rekommendationer 2019–2020

Källa: Europeiska planeringsterminens vårpaket 2023.

Diagram 31: Genomförande av landsspecifika rekommendationer 2019–2022: årlig bedömning år från år mot genomförandet hittills

Källa: Europeiska planeringsterminens vårpaket 2023.

Även genomförandet av rekommendationerna som antogs 2022 har varit betydande. Åtminstone vissa framsteg har gjorts i nästan 52 % av rekommendationerna som medlemsstaterna mottog i juli 2022 (diagram 31). På det stora hela har flest framsteg gjorts när det gäller budgetramverk och finanspolitisk styrning, följt av transport, företagsklimat och energieffektivitet. Däremot har mindre framsteg gjorts vad gäller rekommendationerna om beskattning.

4. REPowerEU

Sedan förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens antogs i februari 2021 har exceptionella geopolitiska händelser orsakat störningar i europeiska och globala ekonomier och på europeiska och globala energimarknader. Medlemsstaterna har fått flera nya utmaningar att ta itu med, från höga energipriser, överansträngd administrativ kapacitet, störningar i leveranskedjorna till de socioekonomiska konsekvenserna av Rysslands angrepp på Ukraina. På grund av denna utveckling inrättade kommissionen REPowerEU-planen med målet att EU skulle bli oberoende av ryska fossila bränslen före 2030. Fokus i REPowerEU ligger på att diversifiera gasimporterna och genomföra de justeringar i energiinfrastrukturen som behövs som följd av detta, samt på att öka användningen av förnybar el och möjliggöra energibesparingar på många olika områden i ekonomin.

I REPowerEU-planen, som lades fram i maj 2022 som EU:s sätt att klara av den globala energikrisen, anges att faciliteten för återhämtning och resiliens, liksom andra EU-instrument, som sammanhållningsfonderna⁶³, är viktiga för att EU ska kunna få fram säker och grön energi till rimligt pris. Medlemsstaterna kommer att få stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens för att göra fler reformer och investeringar för att uppnå målen i REPowerEU. Bland annat ska EU:s beroende av ryska fossila bränslen fasas ut så snabbt som möjligt, omställningen till ren energi påskyndas, energiförbrukningen minskas, arbetskraften skolas om, energifattigdom bekämpas, och stöd ska ges till värdekedjor för råvaror och teknik av avgörande betydelse kopplade till den gröna omställningen. Dessa nya eller utökade åtgärder, som ska läggas in i särskilda REPowerEU-kapitel, tillkommer utöver den redan ambitiösa gröna agendan i de befintliga återhållnings- och resiliensplanerna. Kommissionen kommer att tillhandahålla tekniskt stöd genom instrumentet för tekniskt stöd. I dagsläget är det 17 medlemsstater som får eller har fått stöd kopplat till REPowerEU⁶⁴. Vissa av dessa åtgärder har även digitala inslag (som digitalisering av energi).

Så som anges i avsnitt 2.3 har kommissionen fått in 25 ändrade återhållnings- och resiliensplaner och 20 REPowerEU-kapitel. I följande avsnitt en utförligare beskrivning av innehållet i de REPowerEU-kapitel som rådet hade antagit innan denna rapport utarbetades.

4.1 Åtgärder i REPowerEU-kapitlen

De REPowerEU-kapitel som har godkänts är direkt utformade efter målen i den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens. De godkända kapitlen innehåller även åtgärder som är direkt utformade efter målen i rättsakten om nettonollindustri och akten om råvaror av avgörande betydelse som ingår i industriplanen i den gröna given. Åtgärderna handlar bland annat om att förbättra tillståndsförfarandena för

⁶³ Genom de sammanhållningspolitiska programmen ges stöd till omställning till ett säkrare och hållbarare energisystem. Genom initiativet Safe (Supporting Affordable Energy, stöd till energi till rimlig kostnad) kan medlemsstaterna använda medel från sammanhållningsfonderna 2014–2020 som inte har använts för att hjälpa hushåll och små och medelstora företag med de högre energikostnaderna.

⁶⁴ https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/green-transition/supporting-repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_en.

förnybar energi, förbättra arbetskraftens gröna kompetens och om att stötta värdekedjorna för råvaror och teknik av avgörande betydelse för den gröna omställningen. I tabell 10 ges en översikt över de REPowerEU-kapitel som har fått en positiv bedömning av kommissionen och godkänts av rådet.

Tabell 10: Översikt över innehållet i antagna REPowerEU-kapitel

	Antal nya eller utökade investeringar och reformer	Klimatbidrag	Beräknad totalkostnad (miljoner euro)	REPowerEU-mål som uppnås genom medlemsstaternas kapitel
Estland	2 nya investeringar 1 utökad reform	100 %	Totalt: 90 utsläppshandelssystemet: 83,3 brexitjusteringsreserven 6,6	b) påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, kritisk energiinfrastruktur, organisationsindustri och användningen av hållbar biometan e) påskynda integreringen av förnybara energikällor
Frankrike	3 nya investeringar 3 nya reformer 1 utökad investering	91,6 %	Totalt: 2 825 utsläppshandelssystemet: 2 321 brexitjusteringsreserven 504	b) främja energieffektivitet i byggnader, påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor och utfasning av fossila bränslen i industrin d) skapa incitament till att minska energibehovet e) påskynda integreringen av förnybara energikällor, stödda lagring av el, stödda transporter med nollutsläpp
Malta	1 ny reform 1 ny investering	100 %	Totalt: 70 utsläppshandelssystemet: 30 brexitjusteringsreserven 40	b) påskynda utbyggnaden av förnybar energi, främja energieffektivitet i byggnader e) påskynda utbyggnaden av förnybar energi och stödda transporter med nollutsläpp och infrastruktur för dessa
Slovakien	6 nya reformer 6 nya investeringar 2 utökade investeringar	85,26 %	Totalt: 402,7 utsläppshandelssystemet: 366,4 brexitjusteringsreserven 36,3	b) påskynda utbyggnaden av förnybar energi, främja energieffektivitet i byggnader c) hantera energifattigdom e) påskynda utbyggnaden av förnybar energi och stödda transporter med nollutsläpp och infrastruktur för dessa f) påskynda omskolning för att öka arbetskraftens gröna kompetens och därtill hörande digitala färdigheter

Källa: Europeiska kommissionen.

REPowerEU-kapitel: Estland

Det estniska REPowerEU-kapitlet består av en utökad reform och två nya investeringar som gäller förnybara energikällor och produktion och användning av hållbar biometan till en sammanlagd beräknad kostnad på 90 miljoner euro. Både investeringarna och reformen har en gränsöverskridande dimension och 100 % av de beräknade kostnaderna är klimatmarkerade. Här följer en sammanfattning av reformen och investeringarna i kapitlet:

- **Reform för utbyggnad av förnybara energikällor:** Denna åtgärd kompletterar en reform som redan finns i den estniska återhämtnings- och resiliensplanen och ska leda till fler vinkraftprojekt genom att rättsliga hinder tas bort för vindkraftsutvecklare. Genom reformen stärks även de lokala myndigheternas kapacitet för att hantera de administrativa förfarandena som behövs för vindkraftsutvecklingen.

- **Investering för att öka andelen förnybar energi i elnätet:** Denna investering ska förbättra kapaciteten i elnäten med ytterligare 160 MW, vilket gör att producenter av förnybar energi kan mata in mer förnybar energi i elnätet.
- **Investering för att öka produktionen och användningen av hållbar biogas och biometan:** Tanken är att denna åtgärd ska öka användningen av hållbar biogas och biometan i linje med direktivet om förnybar energi⁶⁵ och påskynda integrationen av förnybara energikällor. Investeringen utgörs av ett antal mindre investeringar som ska gå till att skapa de lagstiftningsrelaterade, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar som behövs för att användningen av hållbar biogas och biometan ska öka, samt till att uppföra produktionsanläggningar.

REPowerEU-kapitel: Frankrike

Det franska REPowerEU-kapitlet består av tre nya reformer, tre nya investeringar och en utökad investering till en beräknad kostnad på 2,82 miljarder euro. Av de beräknade kostnaderna för kapitlet ska 91,2 % gå till gränsöverskridande investeringar, och 91,6 % av de beräknade kostnaderna är klimatmarkerade. Här följer en sammanfattning av reformerna och investeringarna i kapitlet:

- **Enligt det franska REPowerEU-kapitlet** ska man genomföra en reform som ska öka produktionen av förnybar energi genom förenklade tillståndsförfaranden och påskyndad handläggning för projekt inom förnybar energi. På detta sätt åtgärdas flaskhalsar som i dag hindrar utbyggnaden av förnybar energi.
- **Reform för ”återhållsamhet med energi”:** Genom denna reform vill man minska energiförbrukningen med 10 % i alla sektorer fram till 2024 jämfört med vintern 2018–2019. Reformen består av förslag på åtgärder för att främja minskad energiförbrukning i olika sektorer, bland annat bostads-, transport- och industrisektorn.
- **Reform för att inrätta ett generalsekretariat för ekologisk planering:** Generalsekretariatets främsta uppgift är att underlätta samordning av nationella strategier som rör den ekologiska omställningen. Bland annat ska man mobilisera olika ministerier och berörda parter samt utvärdera hur ändamålsenliga åtgärderna som genomförs på området är.
- **Investering för att fasa ut fossila bränslen från industrin:** Denna investering ska gå till utfasning av fossila bränslen för industrivärme, energieffektivitet och förändrade industriprocesser i syfte att minska förbrukningen av fossil energi och på så sätt minska utsläppen av växthusgaser.
- **Investering i produktion och användning av förnybar och fossilfri vätgas:** Denna investering går till finansiering av fyra viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse som rör vätgas. Genom denna åtgärd vill man förbättra industrin utifrån ekologiska, tekniska och ekonomiska aspekter, samtidigt som man minskar utsläppen så mycket som möjligt och förbättrar industrins energilagringsskapacitet.

⁶⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

- **Investering i energirenovering av offentliga byggnader och en utökad åtgärd som rör energirenovering av privata bostäder:** Det främsta syftet är att ge ekonomiskt stöd till energirenoveringar av offentliga och privata byggnader, vilket minskar energiförbrukningen inom byggnadssektorn på kort sikt, samtidigt som man beroendet av fossila bränslen minskas.

REPowerEU-kapitel: Malta

Det maltesiska REPowerEU-kapitlet består av en ny reform och en investering till en beräknad kostnad på 70 miljoner euro. Av de beräknade kostnaderna för kapitlet går 100 % till gränsöverskridande investeringar, och 100 % av de beräknade kostnaderna är klimatmarkerade.

- **Reform av befintliga tillståndssystem:** Genom denna reform vill man påskynda förfarandena för att få tillstånd för projekt inom förnybar energi och införa krav på att solpaneler måste installeras på taket på nya byggnader. Denna nya reform kompletterar del ett och två i Maltas återhämtnings- och resiliensplan som rör energieffektivitet i byggnader och transporter samt till viss del produktion av förnybar energi.
- **Investeringar i elnätet:** Det främsta syftet att stärka och utvidga elförsörjningssystemet genom investeringar i nätet, distributionstjänster och batterilagring.

REPowerEU-kapitel: Slovakien

Det slovakiska REPowerEU-kapitlet består av sex nya reformer, sex nya investeringar och två utökade investeringar till en beräknad kostnad på 402,7 miljoner euro. Av de beräknade kostnaderna för kapitlet ska 91,2 % gå till gränsöverskridande investeringar, och 64,1 % av de beräknade kostnaderna är klimatmarkerade. Nedan sammanfattas reformerna och investeringarna i de fyra temaområdena i kapitlet, som kompletteras med en investering som ska gå till riktad kommunikation och samordning av genomförandearbetet.

- **Förnybara energikällor, nät och tillståndsförfaranden:** Delåtgärderna inom detta område handlar främst om att optimera förfarandena för att få miljötillstånd, förbättra användningen av bergvärme och stötta installation av värmepumpar. Dessutom går stöd till bedömning av hur det går med den hållbara användningen och försörjningen av biomassa samt till att utveckla och främja produktion av biometan. Fokusområden för vindkraft ska upprättas, tillsammans med en handlingsplan för den nationella vätgasstrategin och åtgärder som ska främja integrering av förnybara energikällor i elnätet. Investeringar går även till modernisering och digitalisering av elförsörjningssystemen, bland annat ett energidatacenter.
- **Energieffektivitet i byggnader:** Bland annat ska en gemensam digital dataplattform inrättas, där man ska samla information om alla offentliga och privata byggnaders energiprestanda, och man ska genomföra en reform för att förbättra energiförvaltningen i statliga myndigheters byggnader. Investeringarna kommer att spara energi i offentliga byggnader liksom för hushåll som riskerar att hamna i

energifattigdom. Bland annat ska utsatta grupper få hjälp med att fastställa lämpliga åtgärder och skicka in bidragsansökningar.

- **Hållbara transporter:** Inom detta område utvidgas befintliga åtgärder i den slovakiska återhämtnings- och resiliensplanen för ytterligare utveckling av infrastruktur för utsläppsfria transporter och främjande av miljövänliga persontransporter.
- **Grön kompetens:** Den underliggande reformen och investeringen rör framtagande av en uppdaterad läroplan för yrkesskolor och ett nytt utbildningsprogram för lärare. Dessutom ges stöd till ackrediterade utbildningsprogram inom vuxenutbildningen med inriktning mot grön kompetens samt till fysisk och teknisk utrustning.

4.2 Finansieringen av REPowerEU

De ursprungliga återhämtnings- och resiliensplanerna kunde endast finansieras genom lån inom ramen för NextGenerationEU, medan medlen till REPowerEU-kapitlen kan komma från flera olika håll. När den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens (EU) 2021/241 nu har trätt i kraft kan medlemsstater som har ändrat sina återhämtnings- och resiliensplaner och lagt till ett REPowerEU-kapitel ansöka om ytterligare ekonomiskt stöd i form av medel från utsläppshandelssystemet, överföringar från brexitjusteringsreserven och strukturfonder och/eller lån. Efter en omräkning av fördelningen av stöd mellan medlemsstaterna enligt artikel 18 fick vissa medlemsstater mer icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd, som de också kan använda för att finansiera sina REPowerEU-kapitel. Det ytterligare ekonomiska stöd som är kopplat till REPowerEU-kapitlet kommer att utbetalas tillsammans med återstoden av det ekonomiska bidraget från faciliteten för återhämtning och resiliens och, i tillämpliga fall, lånestödet enligt en gemensam delbetalningsplan.

Sammantaget kommer REPowerEU-kapitlen att finansieras genom 20 miljarder euro från utauktionering av utsläppsrätter och 2,1 miljarder euro som överförs från brexitjusteringsreserven. Så som nämns i avsnitt 2.3 kan åtgärder i REPowerEU-kapitlen utöver ovanstående även finansieras genom ytterligare icke återbetalningspliktigt stöd enligt artikel 18 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och ytterligare lån enligt artikel 14.

Intäkter från utauktionering av utsläppsrätter

I enlighet med artikel 21a i den ändrade förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens kan medlemsstaterna få 20 miljarder euro i kompletterande icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd genom faciliteten. Dessa externa inkomster som avsätts för särskilda ändamål stärker resiliensen i EU:s energisystem genom att beroendet av fossila bränslen minskar och energiförsörjningen diversifieras på EU-nivå. De kan bara användas för att finansiera åtgärder i REPowerEU-kapitlen med tydligt undantag för reformer och investeringar för att förbättra energiinfrastruktur och energianläggningar som behövs för att säkerställa den omedelbara försörjningstryggheten när det gäller gas och olja.

De ytterligare 20 miljarderna ska tas från utauktionering av utsläppsrätter i utsläppshandelssystemet med följande fördelning:

- 60 % (det vill säga 12 miljarder euro) från utauktionering av utsläppsrätter i innovationsfonden och
- 40 % (det vill säga 8 miljarder euro) från tidigare lagd försäljning av utsläppsrätter som tilldelats medlemsstaterna.

Utauktioneringen av utsläppsrätter inleddes måndagen den 3 juli 2023. Fram till den 1 september 2023 hade 931 miljoner euro fått in genom utauktionering av 5,88 miljoner utsläppsrätter från innovationsfonden och 4,98 utsläppsrätter från medlemsstaternas tilldelade utsläppsrätter. Det faktum att dessa försäljningar har gett så bra resultat visar att finansmarknaderna stöder REPowerEU-målen och är villiga att investera i REPowerEU-projekt. Takten i utauktioneringarna och intäkterna från dem följer plan, vilket innebär att REPowerEU-kapiteln kan genomföras och finansieras som tänkt.

Det kompletterande icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet fördelas mellan medlemsstaterna enligt en uppdaterad fördelningsnyckel (tabell 11). I fördelningsnyckeln har hänsyn tagits till medlemsstaternas beroende av fossila bränslen och prisökningarna på investeringsvaror. På så sätt motsvarar stödet bättre konsekvenserna av Rysslands militära angrepp på Ukraina, och mer medel kan tilldelas de medlemsstater som påverkats mest.

Tabell 11: Ytterligare icke återbetalningspliktigt stöd tillgängligt per medlemsstat

	Nettobelopp, slutligt icke återbetalningspliktigt stöd (i euro, löpande priser)
Belgien	281 716 188
Bulgarien	479 327 545
Tjeckien	680 543 170
Danmark	130 714 933
Tyskland	2 086 423 922
Estland	83 297 553
Irland	89 428 389
Grekland	768 069 923
Spanien	2 582 276 223
Frankrike	2 317 477 900
Kroatien	269 037 883
Italien	2 755 867 236
Cypern	52 408 822
Lettland	123 797 035
Litauen	193 729 642
Luxemburg	29 955 009
Ungern	700 513 718
Malta	29 955 027
Nederländerna	454 359 575
Österrike	210 304 520
Polen	2 755 862 361
Portugal	703 364 724
Rumänien	1 397 228 597
Slovenien	116 734 327
Slovakien	366 409 448
Finland	112 766 671
Sverige	198 429 659
Hela EU	19 970 000 000

Källa: Europeiska kommissionen.

Medel överförda från sammanhållningsfonder och brexitjusteringsreserven

Förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och förordningen om gemensamma bestämmelser ger medlemsstaterna möjlighet att överföra upp till 5 % av de anslag som de har tilldelats från sammanhållningsfonderna till faciliteten för återhämtning och resiliens. Fram till den 1 september hade kommissionen inte fått in någon begäran om att få göra detta. Därutöver får medlemsstaterna enligt REPowerEU-förordningen använda upp till 7,5 % av sina ursprungliga nationella anslag från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ och Sammanhållningsfonden för att uppnå REPowerEU-målen i enlighet med reglerna för respektive fond.

Utöver ovanstående möjlighet kan medlemsstaterna även frivilligt överföra hela eller delar av sina preliminära anslag från medlen i brexitjusteringsreserven till faciliteten och använda dem för att finansiera investeringar och reformer i REPowerEU-kapitlet. Den 1 mars 2023 hade alla medlemsstater underrättat kommissionen om sin avsikt att överföra medel från brexitjusteringsreserven till faciliteten för återhämtning och resiliens. Medlen överförs till faciliteten för återhämtning och resiliens så fort kommissionen har antagit det genomförandebeslut genom vilket den ändrade återhämtnings- och resiliensplanen med REPowerEU-kapitel godkänns. I tabell 12 visas de sammanlagda belopp som har överförts från brexitjusteringsreserven till faciliteten för återhämtning och resiliens för de olika medlemsstaterna.

Tabell 12: Överföring av anslag från brexitjusteringsreserven

	Överfört belopp totalt (i euro, löpande priser)
Belgien	228 850 088
Bulgarien	6 000 000
Tjeckien	54 918 029
Danmark	66 026 588
Tyskland	219 739 187
Estland	6 615 616
Irland	150 000 000
Grekland	25 600 000
Spanien	58 000 000
Frankrike	504 000 000
Kroatien	7 190 532
Italien	0
Cypern	52 056 350
Lettland	10 946 343
Litauen	4 700 000
Luxemburg	128 475 124
Ungern	0
Malta	40 000 000
Nederländerna	280 000 000
Österrike	0
Polen	0
Portugal	81 358 359
Rumänien	43 162 623

Slovenien	5 257 380
Slovakien	36 307 747
Finland	14 242 037
Sverige	66 000 000
Hela EU	2 089 446 003

Källa: Europeiska kommissionen.

5. Slutsats

Faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades under covid-19-krisen men har anpassats efter den geopolitiska utveckling som har påverkat samhället och ekonomin i EU. Global instabilitet, störningar i leveranskedjorna, energikris och inflation sätter press på de nationella myndigheterna, vilket försvårar genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanerna inom snäva tidsramar. Samtidigt har denna utveckling även gjort det ännu viktigare att dessa planer genomförs inom facilitetens begränsade livslängd.

Översynen av planerna och tillägget av REPowerEU-kapitel utgör även ett tillfälle att dra lärdom av de erfarenheter som gjorts under facilitetens första år och påskynda insatserna som finansieras genom faciliteten. I REPowerEU-planen som lades fram i maj 2022 angavs att faciliteten för återhämtning och resiliens kan spela en viktig roll när det gäller att uppnå säker, billig och ren energi. Genom de ytterligare EU-medlen och möjligheten att ändra återhämtnings- och resiliensplanerna och införa REPowerEU-kapitel kan faciliteten för återhämtning och resiliens hjälpa medlemsstaterna att genomföra viktiga reformer och investeringar som behövs för att på kort tid stärka energiresiliensen. De nya medlen och planändringarna utgör samtidigt ett tillfälle för medlemsstaterna att avlägsna flaskhalsar och hinder för genomförandet.

Två och ett halvt år efter att faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades fortsätter medlemsstaterna att genomföra reformer och investeringar som ger resultat. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att fortsätta att utan dröjsmål genomföra sina återhämtnings- och resiliensplaner och lämna in utbetalningsansökningar.

När faciliteten nu går in i andra halvan av löptiden fortsätter kommissionen, i samförstånd med medlemsstaterna och alla nyckelpartner, att fokusera på att återhämtnings- och resiliensplanerna ska genomföras. Kommissionen kommer att uppmuntra och hjälpa medlemsstaterna att göra sitt bästa för att till fullo ta tillvara möjligheterna som faciliteten för återhämtning och resiliens ger och utan dröjsmål genomföra de investeringar och reformer som behövs för att vi i Europeiska unionen ska klara de utmaningar som vi står inför, stärka unionens resiliens och säkerställa framtidssäkrad återhämtning efter covid-19-pandemin.